

Áldás, békesség!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja

III. évfolyam 2. szám

2014. március – április

„Hát nem tudjátok, hogy egy kicsiny kovász az egész tésztát megkeleszti? Takarítsátok ki a régi kovászt, hogy új tésztává legyetek, hiszen ti kovásztalanok vagytok, mert a mi húsvéti bárányunk, a Krisztus, már megáldoztatott. Azért ne régi kovással ünnepeljünk, se a rosszáság és gonoszság kovászával, hanem a tisztaság és igazság kovásztalanságával.” (1Kor 5,7-8)

Tartalom

- 1 **Orbán László: Dávid 22. Zsoltára**
- 2 **A Paradicsom kapujában**
Pap Lászlóné lpt. igehirdetése
- 3 **Sándor József: Meghívó...** – vers
- 4 **SZÓLAZ IGE – A csend az Isten otthona**
Nyilas Zoltán lpt. igehirdetése
- 5 **Pap Lászlóné: A test és a lélek harca**
- 6 **KÖZÖTTÜNK SZOLGÁLNÁK**
Hardi Judit: Beszélgetés *Laár Endrével*
- 7 **Sebestény-Jäger Orsolya** versei
- 8 **Sebestényné Jäger Orsolya: Feltámadott!**
- 9 **Soós László: Megmentett húsvét**
- 10 **PORTRÉ – Exodus Krisztussal – Krisztushoz – Simonfi Béla 2. rész**
- 12 **Puskás: A jutalom**
Duka Béla Marosszentgyörgytől Biatorbágyig
- 13 **REFORMÁTUS JELKÉPEK – Apelikán**
- 14 **Puskás: Aki Igét kapott**
Beszélgetés *Horváth Géza* pasaréti lelkipástorral
- 16 **Horváth Géza evangélicációja: Isten ajándékai**
- 21 **Ki viszi el a fiút?**
- 22 **Mazaray Sándor: Mi az ok VAGY mi a cél?**
- 23 **Soós László: Uramat szolgálom újra – vers**
Soós Jolán: Búcsú Mamitól – vers
- 24 **Kerekes: Pesti Krisztina; Csongor János**
- 26 **Haranginé Cs. Anna: Ki a különb?**
- 27 **Vörös Éva: Mária Magdolna**
- 28 **Verőcei testvéreinknél jártunk**
- 30 **Kerekes Balázs: Istentisztelet**
- 31 **Gyöngyösi Lászlóné** versei
- 32 **Hardi P.: Beszélgetés Sipos Péterrel**
- 34 **Puskás: Beszélgetés Hamar Enikővel**
- 35 **Diakónia – A kezek evangéliuma**
- 36 **80 éve született Dr. Pénzes Pál**
- 38 **Runeberg: Paavo gazda – vers**
- 39 **RÉGI HISTÓRIÁK**
Könczöl Dánielné: *Göböl Gáspár NÁLUNK KERESZTELTEK*
- 40 **Puskás: Túrós Péter** nyomában 3.
- 44 **KÖNYVAJÁNLÓ**
Hamar Jánosné: A jó öreg Szikszai
- 42 **GYERMEKEKNEK**
Két történet az édesanyákról
- 43 **NAPLÓ**
- 44 **ANNO**
Reményik Sándor: Kegyelem – vers

ORBÁN LÁSZLÓ DÁVID 22. ZSOLTÁRA

Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?
Távol vagy megtartásomtól, s eleped a lelkem.
Én Istenem, kiáltok nappal, de nem hallgatsz meg,
Éjjel is, és nincs nyugodalmam, s gyötör a kétség.

Erőm kiszáradt, mint cserép, és úgy, mint egy patak.
Halál porába fektetsz, s nyelvem ínyemhez tapadt.
A gonoszok serege körülfogott engemet;
Átlyukasztották lábaimat és kezeimet.

Te szent vagy, s Izráel dicséretei közt lakol,
Benned bíztak atyáink szilárd hittel mindenkor.
Hozzád kiáltottak, s bajukból megmenekültek,
Benned bíztak szüntelen és meg
nem szégyenültek.

Ruhám elosztják, sorsot vetnek köntösömre,
De Te Uram siess, és legyél segítségemre.
Az éles kardtól szabadítsd meg az én
lelkemet.
S a kutyák körmeiből az én egyetlenemet.

De én féreg vagyok és embereknek a csúfja,
Mindenkitől megvetett, és a nép útálata.
Akkor engem látnak, mind így csúfolkodnak
rajtam:
„Az Útra bízta magát, hát mentse meg őt mostan.”

Az oroslánok torkából ragadjál ki engem,
S a bivaly szarvai közül hallgasd meg
kéresem.
Hadd hirdessem atyámfiainak nagy nevedet,
És a szent gyülekezetben téged dicsérjelek.

Ne légy messze tőlem, mert közel a nyomorúság,
Tulkok kerítették be engem, s basáni bikák.
Feltátották rám szájokat, miként az oroslán,
S mint a víz, úgy kiöntettem, csontom is
széthullt már.

Esznek a nyomorultak
és majd megelégszenek.
Kik Őt keresitek, örökké éljen szívetek.
Megtérnek az Úrhoz a föld minden határai,
És leborulnak a pogányok nemzetségei.

Mert az Úr Istené minden királyi hatalom,
És Ő uralkodik mindvégig a pogányokon.
A fiak utódaiknak az Úrról beszélnek,
S hirdetik igazságát a később jövő népnek.

Budakalász, 1989. Nagypéntek

Falkép a gelencei templomban (Erdély)

Textus: Lk 23,43

Kedves vasárnapot ünneplő gyülekezet! Ez az igazsakasz feleleveníti számotokra Jézus életének utolsó óráját, amelyben Lukács beszámol arról, hogy Jézust felfeszítik a keresztre, és mellette jobb és bal keze felől két halálraítélt gonosztevőt is keresztre feszítenek. A gonosztevők nagy szenvedések közepette várják haláluk eljövételét, mielőtt azonban utolérte volna őket a végzetük, még beszélhetnek Jézussal. Az egyikük megszólítja Jézust, de olyan hangon kezdi gyalázni, káromolni őt, hogy az ember valósággal meghökken: hiszen Jézust akár sorstársának is tekinthetné, aki ugyanúgy kínlódik, mint ahogy ő, sőt mi több, jobban, hiszen neki általszegeztek a kezeit és a lábait is. Mégis szinte túlharsogja a tömeget, ugyanazt kiabálva, amit ők: „*Ha te vagy a Krisztus, szabadíts meg magadat, minket is!*” Jézus hallja ezt, és hallgat.

A másik lator viszont a kereszten dőbber arra, hogy az egész életét elrontotta, és most halálraítélt bűnösként lóg ott a keresztfán. De felismeri Jézusban a lehetőséget a megoldásra, és a halála előtti utolsó percekben helyet kér a maga számára Isten országában. Helyet kér, és megkapja. Miért? Mert a velük együtt kereszten függő Jézus is meghal. Mert ha nincs a kereszten, akkor a lehető legjobb ember se kerül be az Isten országába, viszont a legnagyobb gonosztevő is bejuthat, mert állt a kereszten, melyen Jézus feláldozta magát.

Az Isten országába való bejutásnak azonban három feltétele van. Az első az, hogy ez a lator felismeri, hogy kicsoda Jézus, és annak látja, aki Ő valójában. Nincsenek hamis képzetei róla. Másodsor: saját személyét is annak látja, aki ő valójában, és nagyon jól tudja, hogy ő kicsoda. A harmadik az, hogy azt a lépést lépi meg, amit neki kell megtennie, és abban a pillanatban teszi meg, amikor megérti, hogy mi a szükséges lépés. Tehát azonnal. Lássuk mindezt részletesebben.

Az első feltétellel összefüggő igében azt mondja ez a lator: „*Ez pedig semmi méltatlan dolgot nem cselekedett.*”, amivel mintegy megvallja azt is, hogy „mi azonban igen”. Ebben a „mi”-ben pedig benne van az egyes szám is, hogy „én azonban igen”. Megvallja: igen, mi gonosz dolgokat cselekedtünk, ránk bizonyították a bűneinket, és mi éppen ezért kell most, hogy szenvedjünk. De Jézus ártatlan! Nem tett semmi rosszat, és íme, velünk együtt kínlódik a középső kereszten.

Miért függ Jézus ott a kereszten? Miért kellett gonosztevő emberként meghalnia nagypénteken? Az Ézsaiás 53,6-ban ezt olvassuk: „*az Úr mindnyájunk vétékét öreá vetette*”. Ez azt jelenti, hogy az Úr Őt sújtotta a mi bűneink miatt az ítélettel. Haragja nem reánk sújt le a bűn miatt, hanem Őreá. Akkor, kétezer évvel ezelőtt sújtott le. Azaz Jézus a mi helyünkre állt. Nekünk kellett volna azon a kereszten lógnunk, szenvednünk, kínlódnunk. Mert a bűn büntetése: halál. De Ő a helyünkre állt, vállalta Isten előtt a kis stikliket, és a nagy, halálos bűnöket is, amiket elkövetünk. Isten igazságos. Amit kimondott, azt Ő megtartja: a bűn büntetése halál. Ám a saját fiát sújtotta a halállal, hogy neked ne kelljen a halálnak halálát hálnod, a kárhozat halálát. Ne kelljen a poklok kínját majd elszedned.

„*Az Isten lélek: és akik őt imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják*” (Jn 4,24). Hogy tehát Jézus vállalhassa a helyettes áldozatot, szükséges volt emberré lennie. Nem lehetett csak úgy elintézni, valami csoda folytán, vagy angyalok segítségével. Nem állíthatott maga helyett senkit. Ő lett emberré, valóságos emberré, az Isten báránya. Nem lehetett egyetlenegy másik ember sem, mert minden más ember bűnös. Ádám és Éva óta mindnyájan bűn alá születünk, az ördög uralma alá. És ott vagyunk mindaddig, amíg meg nem térünk, amíg el nem fogadjuk Jézus Krisztus helyettes áldozatát: a helyettem, az érettem és miattam való áldozatát.

„*Uram, emlékezzél meg énrólam, mikor*

Pap Lászlóné lelkipásztor

eljősz a te országodban!” – mondja ez a lator. Mert felismerte, hogy Jézus Úr, Király. Felismerte annak ellenére, hogy ha ránézett, akkor csak egy véres, töviskoszorús, összetört, meggyötört embert látott. De ő Úrnak és Királynak látja. Felismeri mind e mögött Őt, az Isten egyszülött Fiát. És tudja, hogy Jézus Krisztus uralma az Ő kereszthalálával nem fejeződik be, hanem örökké tart, átível életem és halálom. A kérése beszél erről. Hogy honnan van ez a felismerése? Csak Jézus szavaival tudom ezt magyarázni, amit akkor mond, amikor Péter bizonyosságot tesz róla: „*te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia*”, és erre azt válaszolja: „*nem test és vér jelentette ezt ki neked*”. Hanem – tudjuk – a Szentlélek. Azaz nem magától jött rá, nem volt akkora bölcsessége. Nem. Az Isten Szent Lelke jelentette ezt ki. S mert ez a lator szeretne bejutni az Isten országába, az általa megnyerhető, ajándékba kapható örök életbe, odafordul az élet és halál Urához, és kér.

A második feltétellel kapcsolatban azt olvassuk az igében: „*mert a mi cselekedetünknek méltó büntetését vesszük*”. Látja tehát a lator önmagát, tökéletesen kendőzetlenül, teljesen tisztán. Mi megérdemeljük a halált, mert ez a törvény. Elkövetünk a bűnöket, reánk bizonyították, és ennek következménye a halálbüntetés. Beismeri ezzel azt is, hogy nincs joga az életre. Ez egy csodálatos pillanat, mert ez a hit megszületésének pillanata. Ugyanis ebben a pillanatban már csak Jézusra néz. Nem a lent kiabáló emberekre, nem a katonákra, nem a másik latorra, csak Jézusra. És tőle kér, azzal a reménységgel, mi több, bizonyossággal, hogy a lehető legjobb helyre fordult, mert Ő az egyetlen, aki meg is tudja adni, aki bizonynyal megadja. Ez már a hit cselekedete. Megszületik benne, és már úgy cselekszik, ahogy cselekednie kell. És a hitére azonnal jön a válasz. Milyen csodálatos, hogy nem kell várakoznia, a kegyelem lehajol hozzá.

Íme, ez az ember kért, és kapott. Tudja, hogy méltatlan, de tud még valamit: hogy kegyelemre szorul. Milyen jó, amikor egy ember eljut idáig, és nem szalasztja el azt az alkalmat, hogy itt van Isten köztünk, itt van Jézus, hozzá fordulhatok, szólhatok hozzá, kérhetek tőle, és Ő meghallgat engem. Ő azonnal megragadta. Ott volt Jézus mellett, és azonnal szólt. És – milyen érdekes dolog – mikor adódott ez? Élete utolsó napján. És a Jézussal való találkozása első napján. Bizony vannak, akik életük utolsó napján, utolsó óráján fogadják el Jézus Krisztus ajándékát. Az élet utolsó napján. Így tekintünk mindenkire, aki mellettünk él a családban, vagy a gyülekezetben, ismerősünkre, rokonságunk tagjára, hogy amíg lélegzik, amíg értelme van, addig dönthet az Úr mellett, és Ő kész akkor is meghallgatni és elfogadni őt. Mert Ő annak, aki kér, kész adni.

A gonosz lator ezt elszalasztotta. Az „azonnal”-t elmulasztotta. Hiába érdemelte meg azt a keserves kínt, amivel ott szenvedett, csak keserűség és vádaskodás volt benne. Jézusra haragudott leginkább. Mert milyen könnyű a mai embernek is azt mondani: miért engedi ezt Isten! Neki köszönhető ez vagy az! Hány ilyen ember él körülöttünk? Ez az ember – gondolataiban fortyogva – csak annyit tud mondani: „*Ha te vagy a Krisztus, szabadíts meg minket,*

magadat is!” Igen, „ha”. Általános emberi magatartás ez most is. Pedig az ember saját életének eseményei során találkozik Jézus Krisztussal, amikor felismerhetné, hogy Ő Űr és Király. Mert éppen egy nyomorúságos betegségből csoda folytán kimenekedett. Vagy egy hirtelen balesetből – ami kiszámíthatatlanul rátört – megmenekült. Ő de hányszor rádöbbenhetne, hogy Király és Űr az, aki csodálatos módon belenyúlt a történésekbe, az életébe. És éppen ezért hódolhatna előtte, és szükségében kérhetne tőle, és kapna. Nem véletlenül szoktuk énekelni: „Itt van Isten köztünk, jertek Őt imádni!” Mert itt van, és minden szükségben lévő ember tudja meg: ott van Jézus egy karnyújtásnyira tőle! Lehet hozzá szólni, lehet Őt kérni, és Ő nem fogja az embert visszautasítani. Ehelyett? „Ha Isten volna...” – lemondóan legyintve megy tovább a kárhozat halála felé. És ezzel mi történik? Nincs több lehetősége, végérvényesen elvesztette. Hiába gondolják sokan, hogy majd odaát kiimádkozzuk, az Isten könyörülő, majd megengedi, hogy helyet adjon az Ő országában. Ez tévedés! Meghalt, ezzel lezárult a lehetőség, amit megragadhatott volna.

A jó lator teljesítette aztán a harmadik feltételt is, megtette azt, amit csak ő tehetett meg, senki más helyette. Ő nem szalasztotta el a lehetőséget, hanem megragadta. Jézushoz fordult, és kért. Mi lehetett ennek a tisztánlátásnak az oka? Két válaszom van. Az egyik az, hogy komolyan vette azt, amit hallott. Feltételezhető, hogy mint zsidó ember, tudott bizonyos dolgokat Istenről, tisztában volt azzal, hogy kicsoda Isten, csak éppen nem törődött vele, nem élt istentisztező életet. Viszont hallotta a kereszten, mit mondanak Jézusról gúnyosan, akik ott csúfolódtak rajta, és megütötte a fülét egy szó, ami elgondolkoztatta. Azt mondták, hogy egyebeket, azaz másokat megtartott. És ott volt kérdésként benne: kicsoda ez? Ha mások fontosabbak neki a saját életénél! Annyira fontosak, hogy meghal értük, helyettük, miattuk, akiket megtartott, megmentett. És még hall valamit, ami ott motoz a szívében, agyában: hogy Ő a Krisztus, az Istennek ama választottja. És amikor ezt hallja, eszébe jutnak Jézus kereszten elhangzó szavai, amikor azt mondja: „Atyám!” Krisztus, az Istennek ama választottja, akit Isten megígért még a Paradicsomkertben, hogy jönni fog a Szabadító, aki a kigyó fejére tapos, akit a Biblia Messiásnak, újszövetségi görög nyelven Krisztusnak nevez. Ha tehát azt mondják róla, hogy Ő a Krisztus, ama választott, Ő pedig azt mondja, Atyám, akkor összeállt a kép: Ő az Isten egyszerű Fia, a megígért Messiás, a Szabadító, és mert Ő jött el, meg tud menteni. Ő meg tud szabadítani. S mi több, megerősíti benne ezeket a gondolatokat az is, hogy oda van írva a kereszten Jézus feje fölé: „ez ama zsidóknak királya”. Király, Űr, Isten egyszerű Fia, Szabadító – összeállt minden.

Ez a kemény szívű, megátalkodott gonosztevő komolyan veszi mindezt. Isten Lelke pedig eljuttatta odáig, hogy lelkiképpen megfordult, megtért (mert ezt jelenti a „megtérés” szó). Megfordult, és már azon az életúton kezdett járni, ami minden embernek, aki megtért, az igazi első lépése. Megszületik száján az első

igazi imádság: „Uram, emlékezzél meg énrólom, amikor eljössz a te országodban!” A válasz megerősítette a hitét. Mert amikor mi Jézushoz fordulunk valamivel, kérdéssel, kéressel, akkor Ő azonnal válaszol. Az Isten szava feleletként ott van, és megérthetjük. Az ő szívének bocsánatkérése meghallgatásra talált. Mi volt a textus? – „*még ma velem leszel a paradicsomban.*” Nem majd, ha még ezt meg ezt megcsinálod... Nem. Kértél bocsánatot? Kapsz! Szeretnél az én dicsőségemben részt kapni? Kapsz! Mert az övének ezt adja. Neked is kész ezt adni! Aki pedig el tudja mondani, hogy én is megkaptam, és várom az időt, amikor majd ott lehetek vele, az boldog ember.

És hogy miért volt ez a tisztánlátás? Mert az Isten Lelke munkálkodott benne. Ez az ember pár órával a halála előtt – lehet, hogy meglepő, de – gondolt a jövőjével. Még távlatot látott maga előtt. Fontos volt számára, hogy mi lesz vele a halál után. Kért és kapott.

Mivel töltötte ez az ember életének utolsó idejét? A számotvetéssel. Végiggondolta az egész addigi életét. Végiggondolta azokat az utakat, amelyeket bejárt, és sajnálta, amiért elszalasztotta, hogy jobb emberré legyen, tisztább legyen az élete. Számba vette, és meg kellett látnia, hogy bizony kár és szemét volt minden, ami az ő életét jellemezte. De most készült a jövőre, mert halotta, hogy ki az, aki mellette ott van a Golgotán, és megragadta a lehetőséget.

Kedves testvéreim, reménységem szerint sok mindenre megtanított ma bennünket ez a két lator, a viselkedésük, mindaz, ami velük történt. Most már csak az a kérdés, hogy mindannyian megértettük-e, hogy mire tanít valóban? Megértettük-e, hogy a Jézussal való személyes találkozásban dől el, hogy bejutunk-e az Isten országába, vagy sem? A vele való személyes találkozásban! Jézus megnyitotta a menny kapuját az ember előtt, és várja, hogy oda belépjenek azok, akik a feltételeket teljesítették. Ő kész, nyitva az ajtó. De ti felismertétek-e, hogy Ő kicsoda valójában? Felismertétek-e, hogy Ő az Isten egyszerű Fia, és föld Űr? Felismertétek-e, hogy Isten báránya, aki a világ bűneit vitte fel a fára, hogy kiengesztelje az Atyát, és ne legyen halála, kárhozatra menése annak, aki elfogadja ezt a helyettes áldozatot? Felismerted-e, hogy ki Ő?

Felismerted-e ennek nyomán, hogy ki vagy te? Hogy bűnös ember, hogy ítéltre való, kárhozatra méltó vagy? Mert ha nem, akkor úgy jársz, mint az a másik lator – még tovább. „...szól az Isten egyszer vagy kétszer is, de nem ügyelnek rá!” (Jób 33,14) Ő, bár csak felismernék azt, hogy kik vagyunk! És el tudnánk mindannyian mondani imádságban: „Uram, legyen áldott a te személyed, légy áldott, hogy helyettem mentél a keresztre, és értem haltál meg, és dicsőségemben részesítesz engem, örök életet ajándékozol nekem!” Ő, bár csak mindnyájan, akik itt vagyunk, amikor majd bevégeződik ez a földi élet, odaát üdvözölhetnénk egymást, és együtt kiálthatnánk örvendezve: „legyen érte áldott az Isten” Ámen.

Pap Lászlóné lelkipásztor

(A 2014. február 16-án, a pomázi református templomban elmondott igehirdetés szerkesztett szövege.)

SÁNDOR JÓZSEF MEGHÍVÓ A BUKOTT EMBERISÉGNEK

Meghívó készült
Isten szent szívében.
Meghívót tervezett
Könnyei özönében.

Meghívó szent Fia
Menyegzőjére,
Óh, a menyasszonya
Örök gyönyörűségére.

Nem volt még ilyen öröktől,
S itt hatezer év alatt íratott.
Íróasztalt ehhez
A Golgota keresztje adott.

A szent örök szerelem
Szent vérével van aláírva,
Hitelesítő pecsétjének is
Krisztus vére az indigója.

Széthordatott e világon
Angyalok és megtértek által,
Még ma is hirdettetik
Isten szent igéjével, a Bibliával.

Szíved ajtóján hallottad-e már
Az örökkévaló kopogtatását?
Hallottad-e már a meghívottak
Kimondhatatlan ujjongását?

Ha meghallottad és válaszoltál,
„Boldognak” mond az ige,
Óh, hisz e menyegző
Az örök üdvös lét kezdete.

Ott lesz örök karácsony,
Örök húsvét és pünkösd,
Újjáteremtett, bűn nélküli
Mennyei Jeruzsálem, új ég s föld.

Mindez a csodás, szent
Teremtett világegyetemben,
Az atyai házban,
A Szentháromság közelében.

Drága Abbá, Atyánk, Istenünk,
Te valóban szerető Atya vagy.
Szíved jósága, szentsége, szerelme
Valóban roppant nagy.

Drága Szent Lélek, a te kezéd
E meghívót a Messiás vérével írta.
Dicsőség örökre a Szentháromságnak,
Óh, alleluja, hozsanna, gloria, gloria!

Óh, Júda orozslánja, dicsó völgyényünk,
Isten feltámadt szent Űr Jézus Krisztus Fia,
Óh, jöjj már, jöjj már, jöjj már!
Marana tha! Marana tha! Marana tha!*

Sándor József volt, aki ezt szeretettel írta.

* Marana tha! (1Kor 16,22b) – arám:
„Urunk, jövel!”

Kedves Testvérek! Az ének-zenéhez értők az énekléssel kapcsolatban két fontos megjegyzést tesznek: a halk, csendes éneklés sokkal nagyobb intenzivitást jelent, mint mikor valaki hangját kieresztve szólaltatja meg a szerző gondolatait. A második megjegyzés pedig a kifejezett csendhez, szünethez kapcsolódik. Azt a zenét, amiben nincs pauza, inkább zajnak lehet nevezni. A csend adja meg a hangok értelmét, szinte a fülünk számára táralja a hallanivalót. A Zsoltárok könyvében olvasható, ám jelentésében mindmáig bizonytalan „szela” kifejezésnek is ez lehet az egyik magyarázata: megszakítás, szünet, csend. A csend nélkül az üzenet ugyanis gyakran céltévesztetté válik. Ezért énekeljük kedves dicséretünkben: „légy csendes szívvel és békével... légy csendes szívvel” (270. dicséret)

Az elmúlt napokban két hangos eseményre lettem figyelmes. Mindkettő megtörte a csendet és leleplezte a szívet. Az első a parókiai bejáratánál zajlott. Városunk egyik hajléktalanja a lépcsőn aludt, amikor egy parkoló autóból torkaszakadtából kiabálta a sofőr az idézhetetlen szitkokat. S csak üvöltötte, üvöltötte a kegyetlen mocskot. Egészen addig, míg ki nem léptem a kapun és a gázpedálra nem léptem. A másik élményem egy kis videó. A török kosárlabda-bajnokságban szereplő *Anadolu Efes* játékosai egy klasszikus zenei koncertre látogattak el Isztambulban, ahol nem várt, kandikamerás meglepetésben volt részük. A kosarasok kissé unták a műsort, ám a koncert egy idő után óriási fordulatot vett, amikor a nézőtér helyet foglalók közül többen is felálltak és énekelni kezdtek. Sőt, egy rövid hatásszünet és sötétség után előkerültek a csapatsálak és mezek is, össznépi éneklésbe torkollott a meglepetés.

A csendben töltődik ugyanis a szív!

Ám csend, megállás nélkül az élet maga is ritmustalan.

Gyökössy Endrétől tanulhattuk meg, hogy a boldog házasság lelkigondozói „H” betűi a következők: hit, humor, hallgatás. Meghallgatni a másikat. Ez az, ami talán leginkább hiányzik a mai életből, rohanó világunkból, hogy odafigyeljünk egymásra és hallgassunk. Aki meg tudja hallgatni a másikat és nem torkolja le – „Ne is folytasd!”, „Már tudom, hogy mit akarsz mondani!”, hanem „Mondjad csak!” –, az boldog

férj vagy feleség lesz. Minden jó kapcsolatnak az alapja a csendes meghallgatás.

„A jól elvégzett munkához is csend szükséges, ez ugyanis a koncentráció, az áttekintés pillanata. Amennyiben ez hiányzik, két véglet fenyeget: a fejtelenség, rendetlen kapcsolódás és a kényszeresen aprólékos tervezetés, olyannyira, hogy idejéből már nem futja a kivitelezésre.” Az eredményes, rendezett munkához koncentráció, azaz összpontosí-

tott csendes figyelem és áttekintés kell. Úgy figyelünk a részletekre, hogy az egészet sem veszítjük szem elől. Ez adja meg bármilyen munka helyes ritmusát.

Ritmustalan, kusza életünkről így ír Sík Sándor, a hívő katolikus papköltő:

„Tűzben a vonat, tűzben a mező, Zengő zsarát hull. Már nem is tudod, merre az elől, Merre a hátul./

Már nem is érzed: igent vagy nemet Dobol a véred. Már nem is érted: meddig a halál, Meddig az élet./

Csak azt tudod, hogy már nem is tudod, Azt, amit régen. Csak eltűnődöl csendesen A mindenségben.”

Sokan, sokféleképpen készülünk a húsvétra. A napokban nagytakarítás volt gyülekezetünkben is. Asszonyok takarították a gyülekezeti házat, megtisztult a templom; mások a temetőben az eldobált szemetet és sírkömaradékokat hordták konténerbe. Ám a fizikai tisztaság mellett ügyelünk-e lelkünk tisztán tartására? Miért van szükség lelki nagytakarításra? Mert bepiszkolódunk. Ami mindennap foglalkoztat bennünket, azzal lesz tele a fejük, gondolataink és szánk is. Ahogy Lukács evangéliuma írja: „Mert amivel csordultig van a szív, azt szolja a száj.” (Lk 6,45) Amíg azonban tele a lelkünk a hétköznappal, addig nehezen tudunk az Úrra figyelni.

Hogyan történik a lelki nagytakarítás? Csendes böjttel, a böjtben csenddel. Ez a kellemetlen, testi fenytésre utaló szó korántsem ellensége a keresztény embernek. Jézus nem véletlenül böjttel készül küldetésére. Légy csendességben!

A böjti csend ellen a ma embere sokat küzd. A nagyáruházakban figyelemelterelő vagy impulzusvásárlásra „hívó” zene szól. Televízió zajára elalvó nép lettünk. Mint a gyermek a sötétben szüntelenül locsogunk. A csendben ugyanis először magunkkal találkozzunk. Felszínre kerül az életem: magányom, bűnöm, gondolatom, mulasztásom. A csendben, mint tükörben magamat látom a saját hitelenségem, sötétségem, nyomorúságom és sebzetségem táru elém minden korábbinál intenzívebb módon. És ez bizony fájdalmas és küzdelmes. (Tóth Sára)

Mi lelkünk tisztítószere? Egyszerű: a csend. Ahogy Balassi Bálint könyörög: „Adj már csendességet, lelki békességet, mennybéli Úr!” A csend az a közeg, melyben az Úr szavát meghallhatod. Erről beszél Jézus. Csak a belső szabád kell hozzá, ahol belülről kulcsra zárhatod az ajtót. Aki azonban így él, annak a csönd ajándék és sajátos út az Isten valóságához. A zsoltáros is ezt tanácsolja: „Légy csendben és várj az Úrra” (Zsolt 37,7). A csönd ugyanis az Isten otthona (J. Duperray).

És végül, mi a csend eredménye? Hí és igaz az Úr, szólni fog a csendben, mint Illés esetében: „Az ÚR ezt mondta: Jöjj ki, és állj a hegyre az ÚR színe elé! És amikor elvonult az ÚR, nagy és erős szél szaggatta a hegyeket, és tördelte a sziklákat az ÚR előtt; de az ÚR nem volt ott a szélben. A szél után földrengés következett; de az ÚR nem volt ott a földrengésben.

A földrengés után tűz támadt; de az ÚR nem volt ott a tűzben. A tűz után halk és szelíd hang hallatszott. Amikor Illés ezt meghallotta, palástjával eltakarta az arcát, kiment, és megállt a barlang bejáratánál. Egy hang pedig így szólt hozzá: Mit csinálsz itt, Illés?” (1Kir 19,11-13)

Hű és igaz az Úr, szólni fog a csendben, mint Jézus belső szobájában, a Gecsemáné kertjében: „»Most megrendült az én lelkem. Kérjem azt: Atyám, ments meg ettől az órától engem? De hiszen éppen ezért az óráért jöttem! Atyám, dicsőítsd meg a te nevedet!« Erre hang hallatszott az égből: »Már megdicsőítettem, és ismét megdicsőítem.« A sokaság pedig, amely ott állt, és hallotta, azt mondta, hogy mennydörgés volt; mások azonban így szóltak: »Angyal beszélte vele.«” (Jn 12,27-29)

Hű és igaz az Úr, szólni fog a csendben, mint mai gyermeke életében: „Mégváltom csendet akart körülöttem! Ő ugyanis nem üvölti túl a lármát, nem lovagol a politika és az ember gyűlölethullámain, hanem a csendben beszél. Nem lehet, hogy neked is erre lenne szükséged? Amikor kész leszel végre kizárni, vagy legalább lecsendesíteni a világi zajt körülöttem és benned, akkor meghallhatod az Isten személyesen hozzád szóló szavait.”

„Amint egyre inkább megtanultam imádkozni, úgy lett egyre kevesebb az, amit mondtam. Utóbb aztán teljesen elhallgattam. Majd egyszer csak elkezdtem Istenre odafigyelni. Valamikor azt hittem: imádkozni, annyi mint beszélni. Most már tudom, hogy imádkozni nem annyi, mint hallgatni, hanem odahallgatni! Csendben figyelni, mit mond nekünk az Isten. Számtalanszor szól hozzánk, de nagyon ritkán figyelünk Rá” (S. Kierkegaard). Isten a csendben Igét és életvezetést ad. Megtölti életed edényét tartalommal. Adjon az Úr mindannyiunknak áldott, bőjti csendet: a belső szobában az Úrra figyelő lélek megcsendülését!

Légy csendességben: „Isten hogyha hív,/Halkan szólít, mint pásztorhangu síp. /Kelj fel, és indulj engedelmesen, /Kutyuska-vigan, bárány-csendesen. Ha futni verne vesszős szenvedély, /Ne gondold velem: menj és menedéglj. /Ha futva hágy el bárki, meg se nézd: /Csak el ne vétsed a csilingelést.

Ne nézz se jobbfelé, se balfelé: /Csak az egyenes út az Istené./Hátad mögött ha mennydörög, se bánd, /Te csak sűrögj a hívó síp iránt.

Ha éjbe vész is előttd az út, /Megsimogasd a síró kisiút, /Ha sívó örvény örvénynek kiált, /Te kikerüld a szepegő csigát.

A hangos ember ért nem terem; /Az erőszaknál erősebb a csend. /Ha szeges-öv, ha véres máglyaláng: /Te mosolyogj, és mondd, hogy Miatyánk.

S ha tán a hang a véres Hegyre vitt, /Hol elveszik a világ bűneit, /Szelíden lépj a szegezők elé: / A nyíró béres is a Pásztoré.” (Sík Sándor: Légy csendességben!)

Ámen.

Nyilas Zoltán lelkipásztor

A mottóul választott ige először azt állítja, hogy nem vagyunk szabadok. Másodszor azt, hogy azzá lehetünk, és harmadszor azt, hogy Jézus Krisztus által. Ezzel mintegy kizárja azt, hogy lehetne egyéb megoldás is a szabadulásra.

Az ember azonnal tiltakozik, hiszen önérzetét bántja, amikor azt hallja: döntései, tettei nem az övéi, mert valaki mögötte áll, s mint holmi bábót irányítja. Szeret az ember „felőtné” látszani, aki ura az értelmének és érzéseinek, de keserűen kell tapasztalnia ennek az ellenkezőjét.

A Róma 6:16-ban van egy nagyon fontos kijelentés: „...annak vagytok szolgálói, akinek engedelmeskedtek...” János első levelében pedig ezt olvassuk: „...mindaz, ami a világban van, a test kívánsága és a szemek kívánsága ... nem az Atyától van, hanem a világból.” (2:16.) Hányszor történt meg – anélkül, hogy meggondolta volna az ember – máris cselekedett vagy szólt. Ösztönösen? Igen, de a bűnös ember természetű, ösztöne mozgatta, mely a Gonosz fenntartása alatt van a bűneset óta. Mennyi nyomorúság forrása ez az állapot! Békétlen családi, házastársi kapcsolatok, munkahelyi konfliktusok, parázs viták, gyilkos indulatok a velejárái. S hogy mondja a költő? „A vak csillag, az a nyomorú föld, hadd forogjon keserű levében...”, persze beleértve az embert is.

De nem kell belefulladás és nem is kell lemondani a szabadulásról, mert hogy nincs megoldás. Igénk nem arra biztat, hogy az ember szabadítsa meg magát. Pedig a világ – ezt sugallják minden lehető úton-módon – erre biztat. Ha... – és jön a felsorolás, hogy mi mindent kell megtenni ahhoz, hogy fölös kilóktól, petyhüdt börtől, rossz szokásoktól, függőségektől szabaddd legyen. Mi több, eljusson a tökéletességre! Nők, férfiak állnak neki a javaslatok megvalósításának. Aztán kezdenek egy másikat, de nagyon hamar kiderül, hogy az az út nem visz sehova. A tehetetlenség, s vele a fásult beletörődés csak növekszik: ez van, nem sikerült, nincs megoldás!

Ez az az állapot, amikor az ember szíve megérett arra, hogy meghallja: VAN SZABADÍTÓ, Aki által lehetséges a szabadulás. Kell a csalódás, a lenullázódás, az „akarategyengeség”, hiszen a fuldoklót is akkor lehet megmenteni, ha már nem kapalózik. A Hóseás 2:13-ban így szól az

Isten: „... elviszem őt a pusztába és szívére beszélek.” Ott már nincs más, csak az Úr szava, mely Ézsaiás prófétán keresztül arra biztat, hogy jön a Szabadító, hogy hirdessen a foglyoknak szabadulást. Aki igaznak fogadja el Isten Egyszülött Fiának, – mert itt Ő szól – Jézusnak a kijelentését, az szíve mélyéből fakadóan fogja elmondani imádságként az ének sorait: „Jövök semmit nem hozva, keresztedbe fogózva. Meztelen, hogy felruházz, árván bizva, hogy megszánsz. Nem hagy a bűn pihenést, mosd le, ó, mert megemész.” S a válasz: szabadulás a láncoktól, a sötétség urának hatalmából. Kezdődik az új élet, s az újjászületett ember hálás, és igyekszik Istennek tetsző életet élni.

Az, hogy igyekszik, már előre vetíti azt, hogy nem éli azt folyamatosan. Akkor nem igaz az, hogy „valósággal szabad”, ténylegesen az, aki az Úrtól elnyerte, akit Ő megajándékozott szabadításával? De igen!

Tudnunk kell, hogy míg e testben élünk, a test él olyannyira, hogy kísérhető. A lélek meghalt a bűnnek, de a test nem. A Róma 8:23 szerint: „... várjuk ... a mi testünknek megváltását.” Míg az eljő, és a feltámadáskor az Úr „elváltoztatja a mi nyomorúságos testünket.” (Filippi 3:21.) – addig harcolnunk kell a hit harcát. Az értelmünket, mely érzékserveinken keresztül ingerelhető, kísérhető, fegyelmeznünk kell. Vigyáznunk kell, hogy mi foglalkoztatja gondolatainkat, mivel játszik a képzeletünk, mit nézünk, vagy mit hallgatunk! Mert „a kívánság megfogorván bűnt szül.” (Jakab 1:15.), azaz bukást von maga után.

A szabadítás valóságos továbbra is, a megváltott emberé a Jézustól kapott csodálatos ajándék. Lehet Hozzá folyamodni bocsánatkéréssel, megutálva a bűn ismétlését, és kéri, hogy segítsen a szabadításban élni, adjon hozzá erőt és hitet! Minderre pecsét az Isten ígéje: „Megbánhatatlanok az Istennek ajándékai és az Ő elhívása.” (Róma 11:29.)

Pap Lászlóné lelkipásztor

Kevesen vállalják azt, amit ő és felesége: lehajolni a legelesettebbhez, nem csak sajnálkozni rajta, de valódi segítséget nyújtani. Annak is, akiről már mindenki lemondott, annak is, aki rabságából szabadulna. Nem csak a börtön kulcsát nyújtja, de segít, hogy szabad is maradjon, aki egyszer az lett. Laár Endrével beszélgettünk a Magyar Kék Kereszt Egyesületről, a függőségről és Krisztus általi szabadulásról.

A Laár házaspár kétlaki életet él: Budakalászon laknak, oda köti őket a család, az unokák és persze a gyülekezet. Mindemellett pedig a pomázi közösségnek is nélkülözhetetlen tagjai, de nemcsak az énekkarban. Hétről-hétre a Kék Kereszt alkalmakon foglalkoznak azokkal, akik szenvedélyüktől szabadulva új életet keresnek Krisztusban.

A Kék Keresztről röviden: 1887-ben egy genfi lelkész, *Rochet L. L.* alapította a Kék Kereszt Egyesületek Nemzetközi Szövetségét. Célja a szenvedélybetegség gyógyítása volt. Szervezett prevenciót, vagyis megelőzést, gyógyítást és utógondozást is. 1895-ben a mozgalom Magyarországra is eljutott, megalakultak az első Kék Kereszt csoportok. A XX. század viharos évtizedei a Kék Keresztesek munkájára is rányomta a bélyegét. 1948-ban betiltották, mondván, ilyen probléma a szocializmusban nem létezik, így erre a tevékenységre nincs szükség. 1969-től, mint megtűrt missziói alkalom működött. Idősebb *Balog Zoltán* lelképásztor és felesége, *Margit néni* vállalta magára a nehéz feladatot.

„A bükkszentkereszt nyaralójukban tartották az alkalmakat – meséli Endre – és Zoli bácsitól tudjuk, hogy nem csak a szenvedélybeteg, de az állambiztonsági szervek is gyakori vendégek voltak arrafelé. Időnként zaklatták őket, de nem tehettek semmit: Zoli bácsiék azzal védekeztek, a résztvevők csak barátként gyűltek össze...”

1981-ben kapott hivatalos állami engedélyt az egyház, hogy iszákosmentő missziót végezzen, ekkor alakult meg a Református Iszákosmentő Misszió (RIM) (a tavalyi évben látogattak el gyülekezetünkbe *Némethné Balog Katalin* vezetésével – a szerk.). Hogy engedélyt kaptak, abban nem kis szerepe volt *Siklós József* lelképásztornak, akinek a közbenjárása nélkül talán ma sem működne a szervezet. Az ő halála után, 1984-ben *Balog Zoltán* vette át a vezetést. Dömösön, egy hajdan volt SZOT üdülőben várják a mai napig azokat, akik szabadulnának káros szenvedélyüktől.

Laár Endre

Végül 1989-ben – ismét a svájci Kék Kereszt szervezettel karöltve – megalakult az első Kék Kereszt csoport a RIM-ben, majd 1993-tól ismét önálló egyesületként folytatja tevékenységét szoros együttműködésben a misszióval, ma pedig körülbelül ötven ilyen csoport működik szerte az országban azokban a gyülekezetekben, amelyek befogadták a szabadult vagy szabadulni vágyó testvéreiket.

„Rab voltam. Aztán tizenhárom éve váratlanul levelet kaptam – emlékszik vissza Endre – egy dátum volt benne, hogy mikor várnak Dömösre. Nem tudtam róla, de korábban a feleségem, édesanyám, gyermekeim járták ki, hogy én is esélyt kapjak egy jobb életre.”

Endre nem véletlenül az egyik legjobb mentor, ha valaki, hát ő tudja, milyen rabságban élni. Az ital rabságában.

„Szabadulni akartam már

korábban is, de nem ment. Sok megoldást próbáltam, egyik sem volt sikeres. Többen javasolták, ha gyógyulni akarok, menjek Dömösre, ott sikerülni fog. De nem hallgattam rájuk, tudtam, ha odamegyek, el kell fogadnom Krisztust. Teljes mértékben. Erre pedig akkor még nem voltam képes.”

Dömösön ugyanis nincs gyógyszer, nincs orvos (leszámítva *Dr. Szilva Anna* doktornót a misszió állandó orvosát, aki a szigorú előírások végett van jelen), nincs pszichológus. Csak Krisztus, a Szabadító.

„Két hétig voltam ott. Nem volt új, amit hallottam, hiszen ismertem Istent is, a Bibliát is, csak nem fogadtam el. Tudásom igen, csak hitem nem volt. Pedig szüleim hívő emberek voltak, édesapám rövid ideig Budakalászon, de főleg Pócsmegyeren volt kántor, édesanyámmal rendszeresen jártak gyülekezetbe. Karácsonykor, húsvétkor elmentünk templomba mi is, mert azt illik, ugye... De mégis, korábban hallani sem akartam Dömösről. Nem azért, mert nem akartam meggyógyulni. Akartam. Csak Isten nélkül. Mert tudtam, hogyha Isten segítségével gyógyulok meg, akkor teljesen át kell adni magamat neki. Azt pedig nem akartam, hogy engem bárki szabályozzon, keretek közé szorítson... A harmadik napon azonban megváltozott valami. És én is. Két héttel később, mikor hazajöttem, már más ember voltam.”

Igen, mindössze két-három hét. Csodál-

Balog Zoltán és Margit néni egy 2005. szilveszteri ünnepségen

kozva nézünk Endrére: lehet ennyi idő alatt csodát tenni?

„Lehet. Akinek valóban fontos, hogy szabad emberként éljen, aki tényleg meg akar szabadulni a terhétől, az szabad ember lehet. Mert tudjuk: »Ha tehát a Fiú megszabadít titeket, valósággal szabadok lesztek.« (János 8,36) Ezt is látjuk Dömösön a pulpitus felett. Ha pedig letelik a két-három hét, a táblát megfordítják, és ezt olvashatjuk rajta: »Meggyógyultál; többé ne vétkezzél« (Jn 5,14). Ennek így van csak értelme – ha teljesen szabadok leszünk. Nincs félmegoldás. Ezt támasztják alá a statisztikáink is: lényegesen többen maradnak örökre szabadok azok, akik a misszióban gyógyulnak, akik elfogadják Krisztust.»

Szigorú napirend szerint élnek Dömösön, akik szenvedélyüktől szabadulnának. Nincs szabad kijárási, de mindennap van csoportos séta és beszélgetés, lelki foglalkozás. Kiscsoportos foglalkozás, éneklés tarkítja az ott töltött napokat. Önkéntes segítők dolgoznak itt, és mint mentorok egyengetik a lakók útját.

„Úgy tartjuk a Kék Keresztnél – magyarázza Andre – hogy a legtöbbet abból a tapasztalatból meríthetnek a lakók, amiket mi, rab-ságukból szabadult emberek mondunk el nekik. Egy sorstárs története rengeteget segíthet, aki végigszenvedte az előző életét, most viszont szabad ember. Ha viszont bizonyosságtételről van szó, nem kendőzhetünk el semmit. A teljes igazságot kell elmondanunk.»

Korszós István

Az önkéntesekhez, vagy mentorokhoz pedig bármikor fordulhatnak a gyógyulni vágyók. Akkor is, ha csak a boltból van szükségük valamire, de akkor is, ha a lelküket öntenék ki valakinek, ha csak beszélgetni szeretnének valaki olyannal, aki járt már hasonló cipőben...

Aki pedig egyszer megérkezik Dömösre, nem kérdezik tőle, honnan jött, mit csinál, miben hisz, miben nem hisz. Csak azt kérdezik meg, amit Jézus kérdezett a nyomoréktól a Bethesda tavánál: „akarsz-e meggyógyulni?” Próbálja meg kinyitni a szívét Jézus felé, hiszen egyedül Ő a megoldás, nélküle nincs gyógyulás.

A gyógyulással azonban nem ér véget az út. Az utómunka, a közösség megtartó ereje is rendkívül fontos, ezért is szerveznek ország-szerte Kék Kereszt csoportokat. Hogy bárhol is lakjon a szenvedélytől szabadult ember, találjon a közelében olyan közösséget, ami megerősítheti elhatározásában, ahol van kivel megbeszélni a problémákat. Olyan kis gyü-

lekezeti kör, mint a pomázi is. A kezdetekkor azonban, mikor a református egyház elkezdte a Kék Keresztet, nagyon nehéz volt a hálózat kiépítése. 1500 lelképásztornak küldtek ki levelet a szervezők, kérve az együttműködésüket: tegyék lehetővé az utógondozást. Mindössze 123 válaszevelet kaptak. 35 lelkész volt nyitott az ötletre.

„Nehéz ilyen közösséget találni. Talán azért, mert még mindig él az emberekben – még a hithű gyülekezetekben is – egyfajta ellenérzés az alkohollal küzdők iránt. Sokan – tisztelet a kivételnek – úgy tesznek, mintha ez a probléma nem is létezne. De ki segítsen akkor azokon, akik változtatni akarnak, ha nem Isten gyermekei? Hála Istennek, azonban vannak olyan mélyen elhivatott lelkészek, akik magukra veszik a feladatot, és támogatják ezeket az embereket. Sőt, van olyan katolikus atya is, aki nemcsak befogadta a Kék Kereszt csoportot, helyet adva a plébánián, hanem lelki vezetőjük is lett.»

Az utógondozásra márpedig szükség van. „Mikor megszabadultam, tudtam, nekem feladatom van. Nem csak magam miatt, a többiekért is. Hiszem, hogy az Istennek terve van velem, és feladatot adott nekem, ezt szerettem volna teljesíteni Pomázon.»

2006 óta pedig folyamatos ez a szolgálat: minden kedden összegyűlik a gyülekezeti házban a Kék Kereszt csoport, amelynek lelki vezetője Nyilas Zoltán lelképásztor.

A közösség, az élő gyülekezet megtartó ereje nélkül nehéz az embernek tartania magát az elhatározásához. A lényeg, hogy a nagyobb városokhoz közel legyen, könnyen megközelíthető legyen.

„Lehet, hogy nincs mindig a legközelebb ez a csoport, de én mindig azt mondom – meséli Andre – hogy gondoljanak arra, hány órát vesztektek a pultot támasztva a kocsmában. Milyen sok pénzt költöttek itálra! Ehhez képest a pár óra utazás semmi, és pénzben is kevésbé megterhelő a heti egy alkalom, mint naponta italozni.»

Ezek a csoportok teljesen nyitottak! Az évek alatt újabb és újabb körök jöttek létre, a kis közösségek pedig nem egymástól elszigetelten működnek.

„Folyamatos a kapcsolat a dömösi vezetőikkel, ők tartják össze ország-szerte a Kék Kereszt csoportokat. Sokat járunk össze más városokban működő közösségekkel is. Táborokat szervezünk a gyerekeknek, prevenció, illetve gondozó céllal, azoknak a kicsiknek, akik szülei alkohol problémával küzdöttek. De tartunk tematikus napokat is, évente többször. Ilyenkor a lelki alkalmak mellett kirándulunk, bográcsozunk, beszélgetünk.»

Mindenkit szeretettel várnak, azokat is, akik soha nem küzdöttek szenvedélybetegséggel.

„Nemre, korra, felekezetre való tekintet nélkül szerveződnek ezek a csapatok – magyarázza Andre – Hozzánk is jár katolikus házaspár, akiknek soha semmi közük nem volt az alkoholhoz, de egyszer, évekkal ezelőtt eljöttek közénk, részt vettek egy alkalmon, és azóta minden kedden ők is közöttünk vannak. Minden nap tapasztalom: az Úr csodásan működik.»

Hardi Judit

SEBESTÉNY-JÁGER ORSOLYA A GECSEMÁNÉ KERTBEN (Lk 22,39-46)

Nehéz árnyakat hint szét az éj.
Forró a csönd – e füledt földi katlan.
Settenkedő lábak surranó neszét
hordja a szél lankadatlan.

Vihar előtti csönd honol.
Nézd – mind szendereg már körötte.
Csak Ő virraszt, magánya égig ér:
az emberré lett Isten Szülöttje.

Hol vagytok mind, hogy kezet nyújtsatok?
Homlokát törölve, szólaljatok hát,
egy szót, egyetlen szót csak.
Senki sincs – csak Ő virraszt és a fák.

Súlyos esztendőök terheit ha hordod,
szavát a szívedben messze vidd:
és lásd meg Őt – ott a fák alatt –,
hogy éberem őrizhesd testvéreid.

PILÁTUS (Jn 19,5)

Bár nem akartam írni róla,
mégis vissza-visszatért.
Rezignált arcára vetült száz oszlop árnya,
s úgy vettek körül a szürke kőfalak,
mint évezredek olajfák a néma Hold alatt.
Benne virraszt már a vigasztalanok
magánya.

Kezében szánalmas törvény – a legfőbb
Törvény „fölköt”.
Rég bezárt körök rovását futja egyre. Rőt
csöndje örök,
mint ladik sem fut soha folyón fel a hegyre.
Kitaszított árva, nem tűrik őt a fényes holnapok
nevét a Könyvben mégis örökre őrzik a
lapok.

Csak nézné Őt – de szava már nincsen,
nézné Őt megszépült szemekkel:
Ecce Homo – Íme, az Ember!
Ecce Deus – Íme, az Isten!

A KÁRPIT (Mt 27,51)

Foggal-körömmel védtek a kárpitot,
a törvényből megszöött, pókháló fonalat,
évezredek vörös posztójából szabott
rájuk tapadó poros paragrafusokat.

Ujjuk hegyén tinta, mert nyomtatásba adták,
rendeletbe rejtve, hogy bevégeztetett,
s kifordult köpenyüik ónszürke zsebéből
hirdettek Fölötte hazug ítéletet.

Valahol mégis útra kél a szó
kallódó szélben, mint csillag világít:
'Feltámadt' – s bár nincs rá magyarázat –,
vérző sikollyal meghasadt a kárpit.

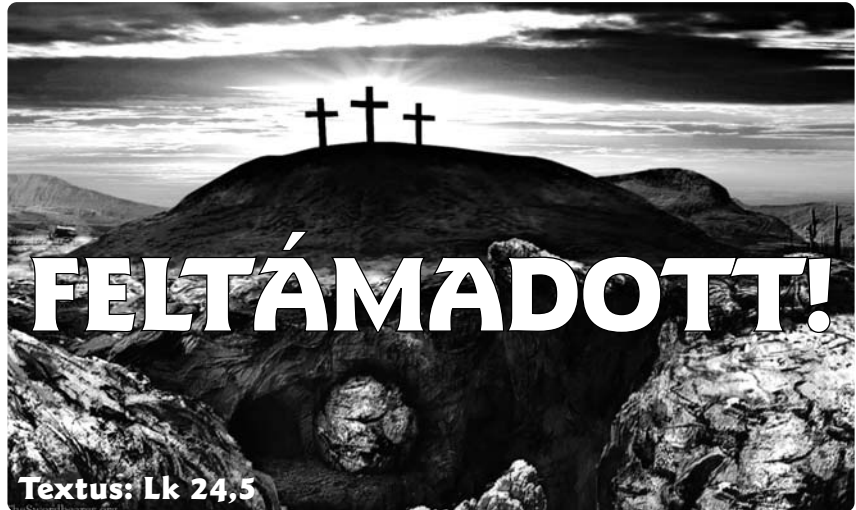
Mi talán már bele sem gondolunk abba: milyen csoda, ahogy így húsvét környékén virágba borul a természet. A gyermekek szeme azonban többet lát. Két és fél éves kisfiam túlradó boldogsággal kiabálja az emberiségnek: „Nézd mama, bokroznak a virágok!” (Vagyis: virágoznak a bokrok.)

Igy van ez évről évre, mert az idők hajnalán minden létező sejtjébe ezt az üzenetet rejtette el Isten: élet, élet, élet. Húsvét számomra ezért is az év legkedvesebb ünnepe. Olyan jó, hogy tavasszal van. Ahogyan Isten akarata előhossa a láthatatlanból a láthatót, ahogy virágba borul körülöttünk a világ – úgy szeretne bennünket ráébreszteni az üres sír kopárságával a húsvéti csoda rejtett jelenlétére. Valami egészen kibeszélhetetlenül új kezdődik. Valami egészen új kezdődhet személyesen a szívünk mélyén is, ha komolyan vesszük végre az üzenetet. „Mit keresitek holtak között az élő? Nincsen itt, hanem feltámadt!” (Lk 24,5)

Kedves Testvérek! Engem nagyon szíven ütött ez a mondat. Szíven ütött, mert azt látom, és azt tapasztalom, hogy minden boldogtalanság, nyugtalanság, félelem és kiábrándultság egyik legfőbb oka az, hogy nem látunk túl, hogy nem merünk túllátni a halálon. Földies látással élünk, földhözragadt gondolatok uralkodnak rajtunk, földies vágyak vezérelnek bennünket és e szemléletmódnak végső pereme a halál, mely kikerülhetetlen és megmásíthatatlan. Nem szeretünk rá gondolni, mert zavarna gondolatainkat, mert nyugtalaná teszi. Sok mindenrel próbálkozunk, hogy még csak eszünkbe se jusson, ezekről a mellékvágányokról szólni sem érdemes. Több-kevesebb sikerrel lehet is úgy élni, hogy nem jut az eszünkbe: egyszer meghalunk, de mindez csak pótcselekvés, igazi belső békeséget nem adhat.

Igen, engem nagyon szíven ütött ez a mondat, mert úgy látom, sokszor még a hitünk is valahogy alárendelődik ennek: Istentől földies dolgokat kérünk, s ha nem kapjuk meg, csalódottnak vagyunk. Egész életünkben lényegteleniségekbe kapaszkodunk, az egészséget tekintjük legfőbb boldogságunknak, a munka, a feladatok, a pénz-szerzés, az emberi kapcsolatoknak való megfelelés hálójába gabalyodnak hétköznapijaink, azután egyszer csak azon kapjuk magunkat, elmúlt, ennyi volt, elszálltak az évek. Valóban csak ennyi volt? Valóban így kellett megélni Istentől kapott egyszeri életünket?

Tekintsünk most újra ígéretekre. Az evangéliumok – bár mindegyik más szavakkal – élénk adják, hogy szeretne Isten e megremült, földies látásmódon segíteni: „Mit keresitek a holtak között az élő? Nincsen itt, hanem feltámadt!” – szinte látjuk magunk előtt, ahogyan ez a kedves angyali lény, akit ebben a sorsdöntő pillanatban Isten küldött, átadja az örömhír üzenetét, hogy segítsen, hogy Isten akaratára mutasson, hogy az akkor élő emberek éppen úgy, mint az azóta születettek megértsék, rádöbbenjenek végre: Még mindig nem értitek, hogy több az élet, mint a hétköznapiok nyűgjei? Több az élet, mint a pénz hajhászása, a megélhetés gond-

jainak útvesztői, a betegségek csapdái és próbái, az emberi kapcsolatok buktatói? Még mindig nem látjuk, hogy az Ige túlmutat a láthatókon, új tartalommal, új látásmóddal, új – odáig ismeretlen – bölcsességgel szeretne megajándékozni?

Hiszen nincsen itt a sírban Jézus a lepellebe csavarva, kihűlt testtel, élettelenül. Nem egy barlang szája lett a végállomás. Nem a halál, nem az ördög, nem a földi szenvedések, nyűgök, gondok diadalmaskodnak. Hanem Isten, csakis Isten, aki minden élet Atyja és Ura, aki egyedül képes arra, hogy a legnagyobb lehetetlenséget, a legcsodálatosabb megoldást adja: a feltámadást.

Eljutott-e már ennek örömhíre valaha igazán a szívünkig? Mert ha igazán bele gondolunk ebbe a pár szóba, a Szentírás egyik legcsodálatosabb mondatává válhat számunkra, mely minden gondolatunkat újraírja.

Hogyan is felejtettük el, milyen Atyánk van? Pedig ismerjük az evangéliumokat. Örömhírrrel kezdődnek és örömhírrrel zárulnak. Másként nem is lehetne. Az evangélium ugyanis evangélium, ami, mint jól tudjuk görögül annyit jelent: 'Örömhír'. Igen, örömhír, hogy megszületett, testben, embernek született Isten Fia jött közénk, Isten akaratát hűségesen megcselekvő, mindhalálígg betel-

jesítő. Jézus Krisztus élete azonban nem csak egy példázat-gyűjtemény. Nemcsak a szeretetről, a bölcsességről, a hűségről és az engedelmességről szóló szép tanítás, nem pusztán életünk megjobbítását célzó írás, mely azért íródott, hogy általa Isten elvárásait, parancsait fejünkre olvassa, s legfőképpen nem azért kaptuk, hogy nagyítója alá vegyünk másokat, és orruk alá dörgöljük: látod, milyen messze vagy ettől!?

Az evangélium örömhír. Isten meg szeretné osztani az Ő hűtlenül bolyongó, önérdeket hajkurászó, csalódottnak gyermekeivel azt az üzenetet, hogy van értelme az életnek, nem vagyunk benne egyedül, csak bűneink választhatnak el Tőle, de Ő megbocsát a bánkódó szívűeknek. Nem a halál, nem a kárhozott a végállomás, nem az ördög győzött az Édenkertben. Az evangélium olyan áttűő erejű örömhír, mely amióta világ a világ, máshol és másként nem adatott az ember számára. Olyan örömhír, mely egyedülálló, páratlan és soha semmi és senki nem tud helyette többet, jobbat és teljesebbet adni. Isten akaratából jött létre. Ahogy a télen a mély álomban szunnyadó természet csíráiban ott rejtőzik az élet, az evangéliumokban leírt születés, élet, kereszthalál csodálatos láncolatában is már el van rejtve a feltámadás és az örök élet reménye: Krisztus fel fog támadni, feltámad, és valóban fel is támadt, mert így készített utat számunkra a mennybe.

Elfogadtuk-e már ezt hittel? Megköszöntük-e életünkkel? Megosztottuk-e már másokkal?

Húsvét újra és újra a tavasz teljes szépségével köszönt ránk. E minden évben viszsztatérő ciklikusság tanít bennünket emlékezni az első Húsvét eseményeire. Ha azonban nemcsak emlékezni vágyunk, hanem már itt a földön át szeretnénk élni a Krisztusban elrejtett igazi életet, annak örömeit, küzdelmeit, fájdalmait, áldásait, szépségeit, vagyis teljességét, akkor ne a holtak között keressük az Élt, hanem itt az életben, a mi egyszeri életünkben. Itt térdeljünk le, és szólítsuk meg Őt, egyszerű, keresetlen szavakkal, amíg lehet. Ámen

Sebestényné Jäger Orsolya lelkipástor

SEBESTÉNY-JÁGER ORSOLYA

**A FELTÁMADÁS ÖRÖME
(Lk 24,1-12)**

Még lopva követlek, még hallgatnak a fák egyenetlen törzsszel borulnak fölém, részvétlenül, mint ős óriások, viharban megtépett száz, olajbarna födém.

A barlanghoz mégis meztláb szaladtam, az út hófehér volt lépteim alatt, a megtett idő önmagába fordult: s már semmi sem fontos, mi mögöttem maradt.

Majd mázsányi súllyal lehulltak a terhek, miként a kő is, mit elhengerített angyalnak keze a sírbolt szájáról – s Te ajándékba adod e véghetetlen hitet.

MEGMENTETT HÚSVÉT

1943 karácsonyán Baján voltam legációban. A bajai lelképásztor, *Kosztá István* nem volt féltékeny a legátusra. Már szerdán szívesen látott, és attól kezdve minden szolgálat az enyém volt. Ezenkívül tapasztalatszerzés céljából elvitt különböző alkalmakra. Ő ugyanis nem lógatta a lábát reggeltől addig, míg este be nem harangoznak, hanem egésznap voltak különböző szolgálatai, ahova engem is magával vitt. Ezekben az alkalmakon nagyon sokat tanulhattam tőle. Meglátogattuk a kórházban a tanító legnagyobb leányát, aki tuberkulózissal nyomta az ágyat már néhány éve. A nagytiszteletű úr engedte, hogy én beszélgessek vele, ami nagy élményt jelentett számomra; nem azért, mintha én vigasztaltam volna meg a beteget, hanem azért, mert az az áldott, hívó leány olyan csodálatos hitről és lelki erőről tett bizonyosságot, hogy végül felcserélődött a szerep: én kaptam tőle csodálatos lelki megerősítést.

Az egyik nap elvitt a nagytiszteletű úr egy érdekes szolgálatra. Esketést végzett háznál. Ez a „fiatal pár”, amelyet háznál esketett, már nem is volt olyan túl fiatal. Egy idős házaspár volt, amelyik egyházilag nem volt megesküdvé. *Kosztá István* feléjük végzett szolgálatával elérte, hogy rendezték elmaradt egyházi esküvőjüket. A lakásukra mentünk el mi ketten, senki más. Ő végezte a szolgálatot, én pedig szereztem a tapasztalatot. A nagytiszteletű úr mindenhol megtalálta azt az Igét, amelyik éppen oda illett, és egyszerű, de nagyon személyhez szóló igehirdetése mindig célba találtak. A szertartás után a házaspár szerény vacsorán látott vendégül bennünket, ahol nem annyira az elfogyasztott étel, mint inkább az evés közben folytatott beszélgetés jelentett felejthetetlen élményt.

Szerdától kezdve mindegyik bűnbánati istentiszteleten én prédikáltam, és a lelképásztor jóvoltából ünnep első napján délelőtt is én hirdetem az Igét. Másnap délelőtti szintén. Ekkor érte a nagytiszteletű urat egy meglepetés. Ünnep másnapján a megszokottnál jóval többen vettek részt az istentiszteleten, és mindenki benn maradt úrvacsorázni. Ekkor ijedt meg *Kosztá István*. Félt, hogy kevés lesz a kenyér. Annyit készített, amennyi máskor ünnep másnapján bőven elég szokott lenni. Kellemetlen lett volna, ha a gyülekezet egy része úrvacsorai kenyér nélkül maradt volna. Végül, miután nagyon kis darabokban osztogattuk a szent jegyeket, mindenki elegendő testi és lelki táplálékkal távozhatott a karácsonyi ünnepkört záró istentiszteletről.

1944 tavaszán meglepetésszerűen megismerte az ország a háborút. Addig katonáink – már akik még egyáltalában éltek közülük –

küzdöttek a fronton, távol az országtól, 1944. március 19-én viszont az addig szövetségesnek látszó Németország hivatalosan is megszállta az országot, amire a szövetséges hatalmak azzal válaszoltak, hogy elkezdték Magyarország bombázását. Borzalmas pusztítást végeztek az amerikai szőnyegbombázások, főleg a Gubacsi út környéki munkáslakásokban és természetesen egyéb létesítményekben is. Az egyik ilyen bombázásba én is beleszóppentem. Korán reggel Dabasra mentem le biciklivel, és amikor kilenc óra tájban visszafel tartottam a Soroksári úton, megszóllalt a sziréna. Éppen a Kén utcánál voltam. Az út szélén bokros rész volt, oda fektüdtem be. Egy paraszt bácsi is leült a szekérral, kifogta a lovakat, aztán behasalt mellém a bokorba. Elkezdődött a pokol. Néhány méterre tőlünk hullottak a bombák, dőltek össze az épületek. Az öreg bácsi mellettem hasalt a bokor alatt, és mintha semmi sem történe körülötte, szívta a pipáját.

Porosan, csapzottan érkeztem haza. Gyorsan kimosakodtam, és bevittem *Ravasz László* püspök úrhoz a húsvéti prédikációját, amelyet előző nap diktált le nekem. Még benn voltam nála, amikor távirat érkezett Bajáról, hogy a bajai lelkész SAS (Siess! Azonnal siess!) behívót kapott, nincs, aki ellássa a húsvéti szolgálatokat. Ekkor felajánlottam, hogy mivel én karácsonykor ott voltam legátus, ismerem a körülményeket, és bár húsvétkor Pécsre kellene mennem, ha a püspök úr kiment a pécsiéknél, akkor szívesen elmegyek Bajára. *Ravasz László* örömmel elfogadta az ajánlatomat, gyors telefonok ide-oda, magamra kaptam a fekete ruhámat, és rohantam az Eskü téri hajóállomásra. Délben indult az utolsó hajó Mohács felé, mert a folyóban fel nem robbant bombák voltak, ezért leállították a hajóforgalmat. A hajón megpróbáltam legalább gondolatban elkészülni a húsvéti szolgálatokra.

Éjfélkor érkezünk meg a bajai kikötőbe. Busszal bementem a városba. Mivel Pesten a Kollégiumban mindenhol szabad bejárásom és kulcsom volt, mert én voltam az igazgató úr titkára, zsebre vágtam az egész kulcsomómat, hátha valamelyikkel ki tudom nyitni a parókia ajtaját, különben nem tudom, mit csinálók éjfélkor a bajai utcán. Elsőnek beletettem a zárba a pesti szobám kulcsát. A kulcs megfordult a zárban, az ajtó kinyílt. A járást ismertem, bementem a hálószobába, és befeküdtem a lelképásztor ágyába. Reggel a takarítónő úgy kellett felloccsolni az ájulásból, mert amikor belépett, azt hitte, a lelkész meghalt a fronton, és most a szellemét látja az ágyban.

Szerda volt, amikor elindultam Pestről, és

Baján csütörtökön elkezdtem a szolgálatokat. Itt érvényesült az Igének az az ígérete, hogy a Lélek majd megadja, amit mondanom kell. Én hozzá voltam szokva ahhoz, hogy mindig komolyan készülök a szolgálatokra, mert egy, a teológusok között jól ismert anekdota szerint volt egy német lelkész, aki a Lélek segítségével bízva készületlenül ment fel a szószékre, s amikor várta, hogy a Lélek súgjon neki, az szót is hozzá ezekkel a szavakkal: „Hans, Hans, du bist faul gewesen” (lusta voltál). Én pedig most ott álltam egy nagyünnepi szolgálatdömping előtt nem a saját hibámból teljesen készületlenül.

És a Lélek szólt. A lánykörben kért szolgálatom előtt már annyira fáradt voltam, hogy elaludtam az asztalnál a Bibliámra borulva. A tanító ébresztett fel, hogy várnak. Elkezdtem beszélni, nem tudom, mit. Ekkor szólt helyettem a Lélek. Amikor befejeztem a szolgálatomat, a lánykör vezetője hálásan megköszönte, amit mondtam: „Sok probléma volt közöttünk, ezért kértük most Tiszteletes Úr szolgálatát. Csodálatos volt minden szava, az összes problémánkra megkaptuk a választ. Köszönjük a világos eligazítást, most már helyreállt közöttünk a békesség.” Itt tényleg a Lélek szólt, mert nekem halvány sejtelmem sem volt az ő problémáikról, és máig sem tudom, hogy akkor holtfáradtan és álmosan mit beszéltem. Helyesebben én csak mondtam, a Lélek beszélt.

A vasárnap délelőtti nagy istentiszteleten éppígy vezetett a Lélek a gondolataimat. Teljesen készületlenül prédikáltam a zsúfolásig megtelt templomban, ahol még az ilyenkor megszokottnál is többen voltak. Istentisztelet után egy bútorgyárhoz voltam hivatalos ebédre. A férfi a templomban volt, de az asszonyok otthon maradtak főzni. Ők arról áradoztak nekem, hogy milyen szépen prédikált *Ravasz püspök úr* a rádióban, mert azért, hogy nem jöttek el a templomba, ők is hallgattak ám igehirdetést a Kálvin téri templomból. Ekkor mondta el a püspök úr azt a prédikációt, amelyet én írtam le neki, mielőtt Bajára elindultam. Így aztán én is hozzájárultam a dicséreteikhez, és még néhány részletet meg is említettem a beszédből. A gyáros rám meredt, mintha kísértetet látott volna: „De hiszen te akkor a bajai szószéken voltál, amikor *Ravasz László* prédikációja a rádióban elhangzott!” Ekkor viszont – mint csütörtök reggel a takarítónő – ők néztek kísértetnek. Lehet, hogy még most is töprengenek azon, hogyan hallhattam én *Ravasz* szavait a bajai szószéken, miközben prédikáltam. A Lélek ereje valóban csodákra képes!

Soós László lelképásztor

Simonfi Béla

Következő nap éjszakáján értünk jötték a határőrök, és közölték, hogy átvisznek minket Mátészalkára. A rokonaink veje nagy tekintélyű ügyész volt Debrecenben, aki elintézte, hogy ne vigyenek minket vissza. Felelősséget vállalt értünk. Nagyon féltünk, hogy úgy járunk, mint a fiamék, és visszatoloncolnak Romániába.

Zilahon másnap kellett volna vágnunk a bátyámék disznóját, egész pontosan nekem kellett volna vágni, édesanyám is ott volt segíteni. Édesanyám egyre kérdezgette: hol van Béla, hol van Béla? Bátyámék takargatták a dolgot, kitaláltak mindent, mondták: csőtörés volt, oda kellett mennie. Eljött a dél, a gyerekeim se jöttek haza, elmúlt három óra, a feleségem se jött meg a szolgálatból. Aztán négy-öt óra felé berohant Józsi, és boldogan kiabálta: meghalt Marci, meghalt Marci! Kérdezte tőle édesanyám: ki az a Marci? Na, akkor mondták el édesanyámnak, mi történt. Akkor nagyon keservesen sírni kezdett. Amikor rá egy-másfél évre már át lehetett jönni a határon, meglátogatott bennünket édesanyám Békásmegyeren, de amikor látta, hogy minden rendben van körülöttünk, megnyugodott, és soha többé nem siratott minket. Azért a feleségem majd belepuszult, akkora honvágya volt még sokáig.

Már Rákosszentmihályra jártunk péntekenként templomba (ide gyűltek az erdélyiek *Pánczél Tivadar* református lelkipásztorhoz), amikor egy alkalommal odajött egy stáb a Panoráma című tévéműsörtől, hogy riportot készítsenek az erdélyi menekültekről. Többek között engem is megkérdeztek, mit szólnak ahhoz, hogy a magyar hatóságok visszadják a menekülteket a románoknak? Elmeséltem, mi történt a fiamékkal, és elmondtam a véleményemet, hogy én ezt nem tartom helyesnek. Bekerült a riport a műsorba, aminek híre felverte egész Zilahot, hiszen sokan ismertek a városban. Egy egész család addig még soha sem szökött ki Zilahról.

Debrecenben nem találtunk magunknak munkahelyet, ezért egy munkaközvetítő iro-

dán keresztül Budakalászra kerültünk, a Lenfonógyárba. Ott munkát és lakást is biztosítottak. Megint csak az isteni gondviselés irányította sorsunkat, mert a gyárban a szintén Erdélyből elszármazott *Németh Marika* volt a személyzetis, aki felkarolt bennünket. A feleségem a csomagolóba, a lányom a szövőnők közé, a fiam – bár elvégezte az iskolát, de gyakorlata nem volt – a karbantartókhoz került. Én is mehettem volna oda, de a nagyobb fizetés kedvéért inkább a filmnyomóba kértem magam. Soha életemben nem halottam ilyenről, de gyorsan beletanultam. Ráadásul olyan volt a munkaidő beosztásom, hogy hétfőig volt szabadidőm, így el tudtam menni emésztőt, árkot ásni, egy kőműves vállalkozónál tetőket bontottam, szögtelenítettem. Bármilyen munkát elvállaltam, csakhogy pénzt keressek.

Békásmegyeren béreltek nekünk egy másfél szobás panel lakást, ott voltunk jó másfél évet. Azzal is sokat segített a gyár, hogy volt kantinja, ahol három forintért lehetett zsetont venni, kilenc forintért annyit kaptunk, nem tudtuk megenni. Ráadásul a szakácsnők is szerettek bennünket, jól tartottak. Így már az első havi fizetésünkkel félre tudtunk tenni. Azt mondtuk, amíg nincs saját fedél a fejünk felett, kuporgatnunk kell.

Pesten vállaltam bedolgozó munkát, hajókhoz készítettem vasból kis méretű alkatrészeket. Egyszer hazafelé tartva találkoztam a „mentőangyalunkkal”, akit a Jóisten mellénk rendelt, Németh Marikával, aki Pomázon lakott. Azt mondta, ismer Pomázon egy bácsit, aki nagyon rendes, eltartási szerződést szeretne kötni valakivel. Én nagyon tartottam egy ilyen megoldástól, de azért elmentünk megnézni. Később azt mondta Sanyi bácsi, ahogy beléptünk az ajtón, ő már tudta, hogy mi leszünk az eltartói. Volt egy fia, aki arca pont olyan volt, mint én. Sanyi bácsi arca

pedig pont olyan volt, mint az én édesapám. „Valaki” megint nagyon jól elrendezte a dolgokat. A kis házra meg a kertre kötöttük az eltartásit, a nagy házra pedig kölcsönt vettünk fel, és megvettük. Úgy voltunk Sanyi bácsival, mint apa és fia. Sűrűn jártunk haza Zilahra, amikor elmentünk, mindig sírt, amikor megérkeztünk, megint sírt. Aztán egy nap éppen nem voltunk itthon, Sanyi bácsi combnyaktörést szenvedett. Hazajött még a kórházból, de már nem tudott felépülni igazán, meghalt. Mi tettük el, a mai napig is járunk ki a temetőbe, rendbe tartani a sírját.

Nagyon sokat dolgoztunk, mert az adósságot meg kellett adni, közben innen is kaptunk bútort, meg onnan is (mert amikor ideköltöztünk, nekünk nem volt semmink, Sanyi bácsi csodálkozott is, nem értette, hogy lehet az, hogy nincsenek bútoraink). Menet közben otthon is rendeződtek az ügyek. Már régen nem élt Ceausescu, amikor 1993-ban államosították a zilahi házunkat. Bár kárpó-

tolta minket, kifizették a házunk árát, azon újítottuk fel a pomázit. A Trabantot megtalálták a bátyámék, hazavitték, eladták, az a pénz is segítség volt.

Kezdtünk egyesbe jönni, sorra megoldódott minden gondunk. Végiggondoltam magamban, mi is történt velünk mindeddig? Sokan mondogatták, micsoda szerencsétek volt, mennyi véletlen segített benneteket, de tudtuk, Istennek volt gondja ránk. Meghallgatta a könyörgésemet, Ő segített.

Éreztük az isteni gondviselést, annak ellenére, hogy még templomba se nagyon jártunk. Pomázon elmentem ugyan egyszer a templomba, *Pap Laci bácsi* prédikált. Hogy mit mondott, mit nem, én nem tudom, de én olyan zaklatottan jöttem haza, hogy egy jó darabig nem mentem templomba. Szíven talált, az biztos. Magamban azért kerestem az Istennel való kapcsolatot, csak nem mindig jó irányban.

Még Békáson laktunk, amikor megjelent az Agykontroll. Beszéltem valakivel, aki azt mondta, hogy a református lelkészek szerint sincs benne semmi kivétel, így hát elmentünk a feleségemmel egy rendezvényükre. A feleségemet 1991-ben megműtötték, de azóta mindig fáj a gyomra, és nem találták az okát. Azt mondtam, hogy ha az Agykontrollal meg tudjuk tenni, menjünk, gyógyítsuk meg magunkat! Elvégeztük a tanfolyamot, és úgy éreztem, működik. Utána jött Jim Sanders szektája. Rátette a kezét valahogy a nyaki ütőeremre, és buktam hanyatt. Eszemnél voltam, de mintha valami áramütés ért volna, elvágódtam. Nem tudom, hogy csinálta. Aztán nyelveken kezdtek ott beszélni, artikulálatlan kiabálás, nyerítés, kutyaugatás, vinnyogás, féktelen röhögés, volt ott minden. Borzalmas volt. Többet nem mentem oda. Amíg ott voltunk, vettem a könyveit, a kazettáit. Hoztak oda gyógyult embert, akit a „prédikátor” gyógyított, de mindig ugyanazt az embert vették mindenhol. Annyira hittem ezekben, hogy még a gyerekeimet is biztattam, hogy jöjjenek velem, amikor pedig igaz hitre jutottam, azt hitték, apunak megint valami hóbortja van. Így nagyon sokat romboltam magam körül a tévhitésben való hitemmel. Amikor Biatorbágyon hitre jutottam, az Agykontroll könyveit is, meg a szektában vásárolt könyveket, kazettákat is elégettem, összehéztam. Nagytakarítást csináltam.

1998 táján kezdtem rendszeresen templomba járn. Beléptünk a kórusba is. Laci bácsi akkor már nem sokat prédikált, mert már nagyon beteg volt, inkább a feleségével, Erzsike néniel volt szorosabb a kapcsolatunk. A kórusban *Hermán Árpai* mellett ültem, aki hívogatott: gyere velünk Biatorbágyra! Nincs nekem időm, annyi a munka – válaszoltam. Kérdeztem, mit csináltak ott? Azt mondja, ígét hallgatunk, beszélgetünk, énekelünk, imádkozunk. Na, de van ott rádió, tévé? Ott nincs – mondja. Hát akkor engem megöl az unalom, mit fogok én ott csinálni? Következő évben megint hívott. Kicsit gondolkodtam. Már kezdtem nagyon elfáradni a sok munkától, mert nagyon sokat dolgoztunk. Bélu fiam kiváltotta a vállalkozóit, ő lett a főnök, én meg a munkása, aztán ami belefért. Annyit nem tud kihajtani senki belőled, mint amennyi te saját magadból. Tudod, mit monddok, elmegyek – feleltem.

Elmentem, de eleinte nagyon idegesített az egész, olyan szerfűzésom volt... 2000. január 26-án, februdán aztán elmentem *Végh Tamáshoz* egy személyes beszélgetésre. Mi minden tört fel belőlem! Én nagyon rendes embernek tartottam magamat, aztán az isteni rálátásban megláttam, hogy ennek a rendes embernek, aki én voltam, mennyi bűne van. Egy halom volt. Pár nap alatt ott előjött min-

den. Őszintén, kitértam a szívemet, és letettem mindet. Akkor súly szakadt le rólam, hogy az hihetetlen. Nem akkor rögtön, hanem éjszaka, olyan öröm járt át, mintha repültem volna. Az egész testemben egy felszabadulás érzés volt. Ezt nem tudom megmagyarázni. Ezt én már csak akkor éreztem újra, amikor édesanyám megtért a halálos ágyán. Akkor, ha lehet még nagyobb eufóriában voltam, egész éjjel nem aludtam az örömtől.

Megfordult a világ velem, amikor onnan hazajöttem. Bocsnátot kértem a feleségemtől minden bűnömért. Bizonyoságot tettem a családomnak, és a gyülekezetnek is. Megváltozott az életünk. Nagyon lassan ment, nem egyből. A megtérésnek két nagyon fontos következménye van. Az egyik, hogy az Úrral napi szinten kell tartani a kapcsolatot, tehát naponta kell olvasni a Bibliát. Végh Tamás azt mondta, hogy aki csak egy héten egyszer megy el a templomba, az olyan, mintha a lakásába egy héten csak egyszer fűtene be. Kihűl, és nem adja a meleget. A másik, a rendszeres imádság, amellyel az Úrhoz fordulunk minden gondunkkal, örömmel, kérésünkkel. Amióta kegyelmet kaptam, annyi áldást tapasztaltam Istentől, hogy az hihetetlen. Annyit beszéltem róla, hogy egy-két évre az én megtérésem után a feleségemet is elküldtem Biatorbágyra. Persze hogy akkor nem tért meg! Ott volt, de nem tért meg. Aztán már magától elment 2010-ben is, mentem utána. Na, akkor megtért. Hála Istennek, most minden nap együtt olvassuk a Bibliát.

A gyülekezetben is jöttem a feladatok, megválasztottak presbiternek, pedig azt se tudtam, mi fán terem a presbiteriség. Amikor már megértettem, milyen nagyon komoly feladat és felelősség, és jött a második ciklus, már nem akartam vállalni, mert tartottam attól, hogy nem tudok megfelelni. Ha fogadalmat tettem az Úristen előtt, a gyülekezet színe előtt, akkor kötelességed, hogy azt be is tartsad. Elmentem Erzsike nénihez. Pont akkor jött be az új fogadalmatétel, amelynek szövegébe belefoglaltattam, hogy mindent alárendelek a presbiteriségnek. Tudtam, hogy nem tudom alárendelni se a munkát, se a családomat, így nem akartam elvállalni. Erzsike néni azonban rábeszélte, hogy vállaljam, mert nagy szükség van rám. Végigcsináltam, de mivel a presbiterium néhány döntésével nem értettem egyet, a harmadik ciklust már tényleg nem vállaltam el.

Sokat tanultam a szolgálatok során. Volt, hogy az Úr igazított helyre. Amikor építettük a tetőt a templomon, a vályog felszedésénél még ott voltam. Aztán mondtam a fiamnak, mivel nagyon sok volt a munkánk, én fogadok valakit magam helyett a templomhoz, hogy tudjak nála dolgozni, több pénzt keresni. Közben pedig benne voltunk a lakásfelújításban, átalakításban. Felmentem egy gerendára, ráálltam egy betonitlapra, de az eltört, és három métert zuhantam le, éppen a talpamra. Eltört a talpcsontom, a fejemet pedig beütöttem a gipszkartonba. Kérdeztem a fiúktól, akik ott voltak nekem segíteni: káromkodtam? Mondták, hogy nem. A templomon a következő héten kellett gerendázni, lécezni, cserepezni, de én már nem tudtam felmenni, mert el volt törve

a lábam. Na, mondom, ezt megkaptam az Úrtól, de megérdemeltem. Megtanultam, hogy bármit teszel az Úrnak, tedd szíveddel és lélekkel.

Utána jött a KIE-ház, abból már kivettük a részünket. A teljes víz-, gáz-, fűtészerezést a fiammal végeztük az Úr dicsőségére. Ugyanez volt a parókia felújításánál is. Hálás vagyok az Úristennek, hogy indította a fiamat arra, hogy jöjjön és segítsen. Volt egy alkalmazottja, azt is hozta. A gyerekeim sajnos még nem jutottak hitre. Én sem kaptam vallásos nevelést, ők se, gyerekeim, unokáim nem járnak az Úr útján. Ezt mindennap az Úristen elé viszem. Hiszem, hogy kegyelmet nyernek az Úrtól, mert a feleségem, amikor megtért, ezt az ígét kapta: „*mit kell cselekednem, hogy üdvözüljek? ... Higgy az Úr Jézusban, és üdvözülsz, mind te, mind a te házad népe.*” (ApCsel 16,30) Én hiszem ezt.

Amikor édesanyámhoz jártam haza Zilahra, a bátyáimmal, főleg Ferivel sokat vitatkoztam. Ő már legalább tízszer kiolvasta a Bibliát, de nem járt se templomba, se más-hova. Sok mindent félreértett a Szentírásból, és téves elképzelései voltak sok mindentről, ezért sok vita volt közöttünk. Hívtam őket is Biatorbágyra, de először nem akartak jönni. Édesanyám két évig feküdt fél-bénán, aztán 2002-ben Erzsikebet napon meghalt. Akkor azt mondta Feri bátyám, tudod mit, elmegyek veled Biatorbágyra. És vele jött Sanyi bátyám, és a következő évben meg Jóska bátyám is, akkor négyen voltunk Biatorbágyon testvérek. Utána jöttek a sógornóim is. Végül mindannyian elfogadták az Úrist.

Azóta is bármit teszünk, mindent hálából teszünk. Csak hálából. Míg meg nem tértem, addig ha tettem valamit, azt hittem, na, majd a Jóisten felírja valahova. A gyülekezetben is, amíg az erőm engedi, ott vagyok, segíték. Járnak a bibliára és a kórusba. Az imaórákat egy kicsit elhanyagoltam, de azt is komolyabban kell vegyem, hiszen a közös imádság sokkal erősebb, mintha csak egyedül imádkozunk. Most már egy pár éve békesség veszi körül, mondhatom, isteni békesség. Ez annak köszönhető, hogy elégedett és hálás vagyok az Istennek az egész életemért, és azzal a tudattal élek, hogy örök élet vár rám Jézussal. Az egész világ rohan és izzad azért, amit úgy hívnak: boldogság. Nekem Jézus a boldogság.

Szeretném, ha minden ember megtapasztalhatná ugyanazt, amit velem tett az Úr, hogy milyen jó az Úr Jézus útján járn. Ezért hívogatok mindenkit a biatorbágyi misszióba. Idén februárban is voltam egy turnuson a maroszentgyörgyi *Duka Béla* barátommal. Én ilyen nyugodt, megbékélt szívvel még soha nem mentem Biatorbágyra, mint most. Fantasztikus volt! *Ittész István* nyugalmazott evangélikus lelképásztor volt az igehirdető, csodálatos tanításokban volt részünk általa. Az az ige vezet most is, amit ott kaptam: „*Én, az ÚR, vagyok a te Istened, arra tanítalak, ami javadra válik, azon az úton vezetlek, amelyen járnod kell.*” (Ézs 48,17) Mert minden jó akkor következik be az életünkben, amikor az Úr útján járunk, ha belátjuk bűneinket, és elismerjük Isten nagyságát és hatalmát önmagunk felett. Ezt hiszem és vallom.

Lejegyezte: Puskás Attila

DUKA BÉLA a marosszentgyörgyi kórusban énekel. A pomázi Psalmus Kórus tagjai jól ismerik, hiszen rendszeresen találkozhattak vele az évenkénti vendégszereplések alkalmain. Iparos ember, aki a két kezével kereste a kenyerét, ezért különösen nagy megpróbáltatás volt számára, amikor mindkét keze szinte lebénult, és munkaképtelenné vált. Aztán egyik betegségéből jött a másik, és emberileg úgy tűnt, már nem is épül fel többé. Az Úr azonban más-ként gondolta, és megmutatta, hogy a teljes és tökéletes gyógyuláshoz a legrövidebb út hozzá vezet. Így jutott el Biatorbágyra, a *Magyar Belmisszióba*, ahová *Simonfi Béla* testvérünk kísérte el.

Már több mint tizenhárom éve ismerjük egymást Bélával. Gödöllőn találkozott a szentgyörgyi és a pomázi énekkar, és kötött barátságot, azóta látogatjuk egymást. Szentgyörgyön én vagyok a szállásadó, amikor pedig a mi kórusunk jön Pomázra, Béláéknál vendégeskedek.

Béla már az első alkalommal biznyságot tett előttem a megtéréséről, és engem is biztalt, hogy térjek meg, hívott engem is Biatorbágyra. Mondtam neki, hogy mi az, hogy tér-

Duka Béla

jek meg, mitől térjek meg? Nem vettem komolyan ezt a beszédet. De erősködött, hogy majd meglátod, megváltozol, s hogy így, s hogy úgy. Azt feleltem neki, hogy én már csak rosszabbra tudnék megváltozni, szóval köszöntem az invitálást, de nem mentem. Mostanáig. Mert olyan dolgok történtek velem úgy három év óta, ami arra indított, hogy az idén mégis csak vele menjek.

Legelőször azzal kezdődött, hogy az ujjaim megmerevedtek, elzsibbadtak, nem tudtam semmit sem megfogni. Megoperálták, csuklómtól a tenyeremig felvágták, borzasztó szerveneden mentem keresztül. Nem akart gyógyulni, ráadásul a másik kezem is elkezdett fájni, annyira, hogy nem tudtam semmit sem csinálni. Dísz tárgyakat esztergáltam, faragtam, és az egyik kliensem hozott egy munkadarabot, de mutattam neki a kezemet, hogy nem tudok dolgozni. Kiderült, hogy idegsebész az illető. Elvállalta, hogy mindkét kezemet megműti, azt is, amit egyszer már megoperáltak, de szerinte rosszul. Meg is történt. Másnap a főorvos, aki először műtött, és aki kollégája volt az idegsebész kliensemnek, megnézett, és nagyon csodálkozott, hogy egyszerre mind a két kezemet megoperálták.

Rosszul is varták össze, a műtétet követő délutánon már folyt a vér a kötés alól. A sok vérhígítótól alig tudták a vérzést elállítani, végül újra kellett varmi.

Amíg én a kórházban voltam, meghalt a feleségem. Már régóta beteg volt. A kerámia-gyárban dolgozott, és a fényesítéshez használt ólomoxid zománcport, illetve a hevítéssel keletkezett gőzét belélegezte, ami tönkre tette a tüdejét, gyomrát. Tulajdonképpen ólommérgezésben halt meg, hosszú szenvedés után. Egyedül maradtam. Fájt a testem, fájt a lelkem, összecsaptak felettem a hullámok.

A kezeimmel semmit sem tudtam tenni, be voltak kötözve, munkáról szó sem lehetett. Tavasz lett, és egy alkalommal kimentem a kertbe, de rám támadt egy méh. El akartam előle hajolni, rosszul léptem, és elestem. Ráestem a kezeimre. Szétrepedt a varrás, megint dőlt a vér a kezemből. Bevittek a sürgősségre, ahol bevarrták még egyszer. Úgy ahogy elláttak, de aztán a vállam is kezdett rettenetesen fájni, mert ahogy ráestem a kezemre, a lapoc-kám felnyomódott, kiszakított valamilyen hártyát, s másnapra egy jókora púp nőtt a hátamon. Megint orvoshoz vittek, lecsapatlak.

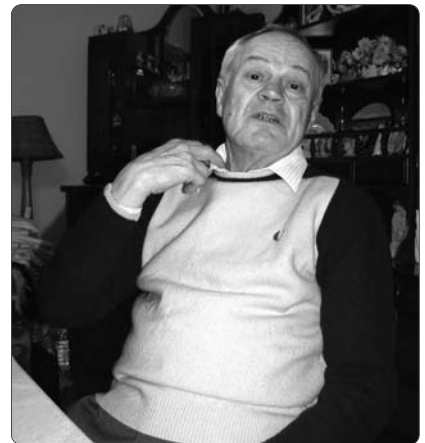
Úgy telt el a nyár, hogy az ujjaim teljesen zsibbadtak voltak, nem volt bennük érzés, nem tudtam semmit fogni. Emlékszem, ottjártukkor még Béla segített a mézet kipergetni, mert semmit nem tudtam magam elvégezni. De ez még mindig nem az utolsó próba volt, mert aztán a forgóm kezdett rettenetesen fájni. A kopásról tudtam, mert már jóval korábban csípőműtétet javasoltak, de nem mentem. A fizioterápián aztán egy olyan injekciót kaptam, amitől nem hogy nem csillapodott, hanem még fokozódott is a fájdalom, ráadásul a cukromat is az egekbe emelte. Kiderült, hogy a cukorbetegeknek ezt a gyógyszert nem szabad beadni. Átküldtek az ortopédiára, onnan a kardiológiára; szinte többet voltam a kórházakban, mint otthon. A kivizsgálás során felfedezték a nyakam tájékán egy előrehaladott érszűkületet, ami a maga 85 %-os szűkületével már inkább érelzáródásnak volt tekinthető. Megműtötték, aminek volt azonban egy kellemetlen mellékhatása – elvesztettem a hangomat. Lebénultak a hangszálaim. Nem tudtam szólni egy szót sem, csak krákoztam, hörögtem. Az orvos sem biztosított semmi jóval, mondta, hogy törődjek bele, véget ért a kórlista pályafutásom. Adott egy gyógyszert, amit el kellett szopogatnom. Hangom nem lett tőle, de a lábfejásom egyszer csak megszűnt. Legáltalában lábra tudtam állni, kis időre rá már a mankóimra se volt szükség.

Majd egy év telt el a műtét óta, amikor először használni tudtam a kezeimet valamire, aztán szépen lassan egyre jobban, s jobban, és mostanra csodálatosképpen teljesen meggyó-

gyultak. A hangom is egyik napról a másikra javult, mert egy természetgyógyász asszonytól, aki kórházlelkész is volt, kaptam egy propolisz alapú gyógykeveréket, ami sokat segített. Már be tudtam ülni a kóruspróbákra is, és kezdett jól találni a hangom, egyre több hangot kaptam el jól. Erősen el voltam csodálkozva és nagyon örvendtem, hogy ilyen rövid idő alatt szinte minden bajomból egyszer csak kigyógyultam.

Isteni csoda történt velem, annak tartom most is. Sokat imádkoztam, kérve Istent, segítsen. A gyülekezetből is sokan imádkoztak értem. Jöttek az asszonyok főzni, takarítani, a presbiter társaim fát vágtak és hordtak be, a kertben segítettek, nagyon hálás a szívem azért, hogy nem hagytak magamra a betegségemben. Nagyon jól esett. Jártam – ha bírtam járni – a gyülekezetbe, minden alkalmon ott voltam, és mindenki csak ámult azon, hogy honnan hozott ki engem az Úr. Így esett, hogy amikor a pomáziai Szentgyörgyön jártak tavaly, és Béla megint hívott Biatorbágyra, most azt a feleletet adtam: megyek! És így is lett.

Azt az ígét kaptam ott, hogy: „*Nem tudjátok-e, hogy akik versenypályán futnak, mindnyájan futnak ugyan, de egy veszi el a jutalmat? Úgy fussatok, hogy elvegyétek.*” (1Kor 9,24) A magyarázat pedig így szól: „Mindenkinek megvan a futópályája, ahol futnia kell. A kijelölt pályádban benne vannak mindazok a jócselekedetek, amit Isten öröktől fogva neked szánt, és veled akar elvégeztetni.” Bennem motoszkált ez az íge egész végig a héten, mert úgy éreztem, hogy ez nekem szól.

Az én futópályámról szól, amelyen szaladtam, szaladtam, mégis majdnem lemaradtam, ám az Úr Isten célba segített. Lehajolt hozzám, és abból a mélységből, ahová kerültem, kihozott engem, és megszabadított nyomorúságomból. Csak köszönettel tudok lenni hozzá. Rám mérte a fájdalmat, de ugyanolyan gyorsan le is vette rólam.

Most haza készülök, hogy elbeszéljem azt a nagy csodát, amit velem tett az Úr Isten, aki megváltotta az életemet, aki meggyógyította testemet, lelkemet, és aki örök élet jutalmát készítette el nekem. Mert tudom, azért kaptam vissza a hangomat, hogy ezt mindenkinek elmondhassam, hogy mások is megnyerjék a jutalmat, a hervadhatatlan koszorút, és hogy szóval és énekkel dicsőíthessem a Mindenható Istent. Áldassék érte az Úr. P.A.

„Hasonló vagyok a pusztai pelikánhoz; olyanná lettem, mint a bagoly a romokon” (Zsolt 102,7)

**REFORMÁTUS
JELKÉPEINK**

A PELIKÁN

Nagypénteki jelképeink, a kereszt és a kakas mellett a legerjedtebb, legismertebb jelképünk: a pelikán, magyar nevén: gödény, régi nevén publikán. A kicsinyeit vérével tápláló pelikán már az ókeresztény korban jelen van, a XII. század óta pedig a legkedveltebb Krisztus-szimbólumok egyike, az áldozatkészség, az isteni szeretet megjelenítője. Életmódi sajátossága, hogy fiókáit a visszaöklendezett, félig megemésztett, pépszerűvé vált táplálékkal eteti, amit a fiókák a bőrszákból szednek ki. Feltehetően ebből alakulhatott ki az a legenda, hogy a pelikán saját vérével, illetve húsvál táplálja fiait.

A IV. században élt caesareai *Euszébiosz* szerint: „A nőstény a fészekben gubbaszt, és védelmezi fiókáit, szeretettel melengeti azokat, és csókjával megcsipkedti, néha át-döfi mellüket csőrével, és azok meghalnak.” Hasonlóan írja le a kortárs *Epiphanius* is: a gödénytojó szenvedélyes szeretetében oly odaadóan cirógatja fiókáit csőrével, karmaival, hogy azok belehalnak a simogatásba. Három nap múlva előkerül a hím, és a halott fiókák láttán úgy kétségbe esik, hogy csőrével felszaggatja a mellét. A sebéből a fiókákra kicsorduló vér pedig életre kelti azokat. Más szerzők – mint például *Jeromos* – szerint a kígyó pusztítja el a fiókákat.

A Biblia ószövetségi könyveiben a pelikán még tisztátalan állat, melynek fogyasztása nem megengedett. Áldozati állat sem lehetett a „puszta madara”. Ézsaiás próféta, mint az elhagyott föld lakóját emlegeti: „Pelikán és bölömbika veszi birtokba, fülesbagoly és holló tanyázik benne. Kietlenséget mér ott a mérő, pusztaságot a mérőn.” (Ézs 34,11) Zofóniás könyvében is a pusztává vált városról szól az ige, mely vadak tanyája

lesz: „Pelikán és bagoly is tanyázik az oszlopokon, hangosan rikolt az ablakokban.” (Zof 2,14) Félelmesen lép fel az Úr az engedetlen népekkel szemben. A 102. Zsoltárban a nyomorult ember panaszát személyesíti meg a pelikán, *Soós Laci* bácsi fordításában így hangzik ez a vers: „Amíg hangosan jajgatok, Húsom csontomra tapad ott, Hol szét-szórt romok vannak Lakhelyeül baglyoknak. /: Mint pelikán olyan vagyok, Otthonra nem találhatok, Romokká lett az én hazám, Meleg otthon nem vár ma rám.”

A zsolotáríró nyomorúságos helyzetét, csüggedését fejezi ki, amikor imádságban kiönti panaszát az Úr előtt. Olyannak érzi magát, mint egy pelikán a pusztában, vagy a bagoly a romok között. Itt tehát a pelikán a szenvedő, magányos hívő ember jelképe. Euszébiosz hozzáteszi ehhez azt, hogy az Úr is hasonló a magányos pelikánhoz, mivel „ez a madár csodálatos szeretetet tanúsít fiókái iránt. Fészket sziklára és szirtre rakja.” Ott biztonságban vannak a fiókák. Ha a hím elrepül, a kígyó, mivel a fészket képtelen megközelíteni, figyelme szelirányt, és úgy fújja a fiókákra mérget, hogy azt belélegezzék, ami pusztulást okoz. A visszatérő hím madár azonnal tudja, mint kell életre kelteni fiait. A felhőkre tekint, égre száll, folyton a fészket fölött kering. Ütögeti szárnyával az oldalát, ahonnan vércseppek hullanak a felhőkön át a holt fiókákra. A pelikán Krisztust jelképezi, fiai az összüőket, a fészek a Paradicsom kertjét, a kígyó pedig a Gonoszt. Ő mérgezte meg az összüőket, és halálba vitte. Az egyháztudós milderre gondolva fejezi be elmélkedését: „Krisztus irántunk érzett szeretettől vezetve, a kereszten felmagasztalva – miután lándzsával átdöfték oldalát –, éltető véret harmatozta ránk, megholtakra, és Szentleke harmatával életre keltett minket.” A középkori *Physiologus* állatjelképekről összeállított könyv ismeretlen szerzője mindezt azzal egészítette ki: „Így nyitotta meg Jézus Krisztus oldalát is a

lándzsa, ahonnan azonnal vér és víz folyt ki. A vér Ádáma és Évára hullott, a prófétákra és minden megholtra. Megvilágosította a földkerekséget. A sírban nyugovás és a harmadnap felmadadás életre támasztotta a holtakat. Ezért mondta a próféta: Hasonlítok a pusztában lakó pelikánhoz.”

A jelképet Krisztusra vonatkoztatva tehát már egészen a korai kereszténység idejéig kezdve úgy értelmezték, hogy Jézus a saját vérével váltotta meg az emberiséget. A pelikán itt Krisztus szeretetáldozatára utal. Három fiókája az Atya, Fiú, Szentlélek hármasságát jelképezi.

A pelikánmotívum a régi magyar irodalomban is gyakran előfordult, az egyik legrégebbi ezek között *Balassi Bálint* „Kit egy násfa felett küldött volt szeretőjének, kire pelikán madár volt feljegyezve” című versének a kezdő sorai: „Ime az Pellikán az ő fiaiért, mint szaggatja szívét azoknak éltekért, Csak hogy élhessenek, szüvéből ont ő vért”.

Egy 1635-ben megjelent ének pedig így dicsőíti az Urat: „De a Jézus Krisztus, mint igaz pellikán, Fiaiért halált szenvedve keresztján. Az ő szent vérével minket mosogatván, Feleleveníte, magát megáldozván.”

A fiait vérével tápláló pelikán a református egyház által használt gyakori jelkép: előfordul XVII–XVIII. századi úrasztali felszereléseken, templomi ónedényeken, menyegyzeteken, s főleg szószékkoronák csúcán. Az Isten Bárányához hasonlóan a pelikánra is találunk szövetséges utalást egyházművésztünkben. A misztótfalusi eklézsiás úrasztali „keszkenőjére” 1650-ben ezt hímezték: „Az úr Jézus Kristus az igaz pellikán, ki meg-eleveníti a mi lelkünket az örök életre. Ámen.” Egyházi jelképpé válása miatt a pelikán motívum helyet kapott és tovább élt a népművészetben is, és rákerült szóttesekre, hímezésekre, mézeskalács ütőfákra és cserépedényekre is.

A Magyar Országos Levéltárban őrzött nemesi címerlevelek között a XV. századtól a XIX-ig vagy negyvenen található, többnyire az adományozottnak a harcban vagy más szolgálatban, illetve a család iránt tanúsított áldozatkészségére utalva. Ilyen pelikán motívummal ellátott címerképe volt többek között a „jó öreg Szikszai” imádságkönyv szerzőjének, a Békésen született Szikszai György családjának is.

P.A.

Körösfő (Erdély)

AKI IGÉT KAPOTT

BESZÉLGETÉS HORVÁTH GÉZA PASARÉTI LELKIPÁSZTORRAL

■ Azt olvastam a nagytiszteletű úr életrajzában, hogy idén tölti be az ötvenedik életévét. Mikor lesz a kerek évforduló napja?

■ Április 2-án, egy hónap múlva.

■ Bár az újságunk – ha Isten segít bennünket és életet – húsvét vasárnapján jelenik meg, amikor már elmúlt a nagytiszteletű úr születésnapja, de fogadja gyülekezetünk jókívánásait, Isten éltesse sokáig, Urunk gazdag áldását kérjük életére, családjára és további szolgálataira.

■ Köszönöm.

■ Ugorjunk is vissza az időben 1964. április 2-ára: hol és milyen családi környezetbe született, később milyen gyermek- és ifjúkora volt, hogyan jutott hitre, és miként választotta a lelkipásztori hivatást?

■ Debrecenben születtem, de csak azért, mert ott volt a kórház. Mivel azonban szüleim a szabolcsi Gávavencsellő gávai részén éltek, és én ott nevelkedtem, azt tartom a mai napig, hogy Gáván születtem. Az édesapám gyógyszerész volt a faluban, ahogy a nagyapám is.

Isten az én hitre jutásomat is azzal segítette, hogy éppen ebbe a faluba kerültem, ami nem volt véletlen, mert a szomszéd faluban, Vencsellőn Borbély Béla volt a lelkipásztor, aki a Bethánia Szövetség tiszántúli vezetője és utazó titkára volt, evangéliumi ember, aki Krisztust prédikálta, mint megfeszítettet. Mi 1975-ben átkerültünk a vencesellői gyülekezetbe, így már gyermekkoromban meghatározó volt számomra a hit. Nálunk otthon iges táblák voltak a falon, nagymamám – aki a ceglédi puritán kegyességéből jött – tanított

imádságokra, és minden alkalommal vittek az istentiszteletekre. Amikor átkerültünk Vencsellőre, akkor engem már nem kellett vinni, jártam magamtól is. Itt, Vencsellőn kerültem kapcsolatba az ébredéssel, az ébredés népeivel, mert itt volt a hívó népnek a találkozója, az akkori hatóságok szemei elől elbújva, titokban és illegálisan.

■ Hogy sikerült Borbély Bélának ilyen körülmények között összegyűjtenie az ébredés népét ebben a kis faluban?

■ Nem Borbély Béla, hanem az Úristen gyűjtötte össze, Igéje és Szentlelke által magának egy kiválasztott népet. Magyarországon az utolsó nagy ébredési hullám 1948-ban volt, amely az 50-es évek elejéig, közepéig tartott. Ébredésnek azt nevezzük, amikor viszonylag rövid idő alatt egy viszonylag nagyobb embercsoport élete megváltozik a Krisztusban adott váltság személyes megtapasztalása által. Nagy dolog, ha egy faluban lakik 1400 ember, és hirtelen, néhány hét alatt 200 vagy 300 újjászületik. Állam és egyház egyaránt el akarta fojtani az ébredést, a hitéletet csak takarékon égve engedte működni, ám ekkor Borbély Béla és szolgálatai mindent megtettek annak érdekében, hogy ezt a népet lelkileg összefogják, gondozzák. Így voltak konferenciák, csendesnapok, evangelizációk, amelyek eleinte még engedélyhez voltak kötve. Így kerültem bele magam is a hívó népnek a vérkeringésébe.

Aztán szüleim beíratkák a debreceni kolégiumba, ahol találkozhattam Rózsai Tivadar gimnáziumi vallástanárral, aki Borbély Béla lelkipásztor mellett a másik meghatározó személye volt ifjúkoromnak. Itt láttam a tudást, ott láttam a hitet, a kettőt ötvöztem, de mindennek ellenére nem itt kaptam a hitet, hanem Istentől. Isten keresett meg 1984 őszén azzal az igével, hogy „aki álmod látott, mondja meg, hogy csak álom volt. De aki igét kapott, hirdesse igémet igazán!” (Jer 23,28) Ekkor már első éves teológus voltam. Ettől számolom azt, hogy hiszek az Isten Fiának.

■ Ez az év akkor több évfordulót is jelent az ön számára, mert ennek is harminc éve lesz idén. A hitre jutását követően, még ugyanebben az évben pedig már elkezdett

evangelizálni is. Hívták gyülekezetekbe, pedig még „csak” teológus volt.

■ Igen, Isten rögtön az evangelizáció szolgálatába állított, és már teológusként is mehettem, és azóta is szívesen járok evangelizálni mindenfelé, ahová hívnak. Még nagyvarsányi lelkipásztorként volt olyan évem, amikor tizenkét evangelizációs hetet tartottam, sőt volt olyan hónap, hogy mind a négy hetet végig evangelizáltam. A negyedik hét

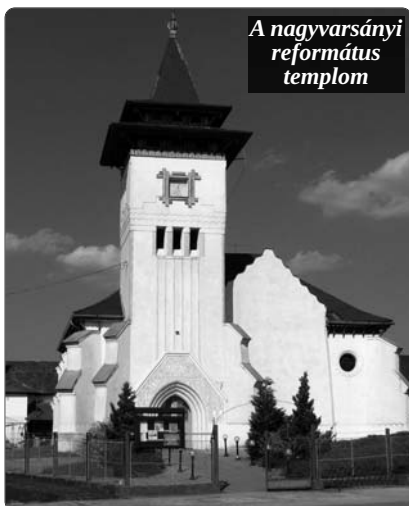

Horváth Géza

éppen itt volt Pomázon, novemberben. Ez úgy volt lehetséges, hogy otthon a gyülekezetem helytállt, és a feleségem vitte a szolgálatokat, és a hétközi alkalmakat.

■ Az első evangelizációs estén említést tett arról, hogy nagyon jól ismerte és többször együtt is szolgált gyülekezetünk korábbi lelkipásztorával, Pap Lászlóval. Mikor ismerték meg egymást?

■ Még nagyvarsányi időszakom előtt ismertem meg őt, emlékezetem szerint az 1985-ös vajai konferencián. Abban az évben határoztuk el Borbély Béla bácsival, hogy egy ifjúsági konferenciát szervezünk a nyáron Vaján. Vaja Szabolcs megyének egyik, ha nem a legnagyobb ébredési központja volt, nagyon sok hívóval, odaszánt életű emberrel. A lelkipásztor is jóindulatúan beengedte ezt az ifjúsági konferenciát, ahol megfelelő körülmények között el tudtunk szállásolni 200-250 fiatal. Laci minden évben ott volt, és együtt szolgáltunk, bár én már egy idő után kimaradtam ebből, mert az egyéb szolgálatok nem engedték. Találkoztam vele Szabolcsbákán is egy hitmélyítő sorozaton, amelyet szintén ő vezetett, így a kapcsolatunk tovább erősödött. Kétszer háromszor a Pomáz-Budakalász-Csobánkai Társegyházközség gyülekezeti csoportja, vagy az egyházmegye

A nagyvarsányi református templom

lelkészei jöttek kirándulni a Nyírségbe, Szabolcsba, Beregbe, Szatmárba, és ebből az ismerettségéből adódóan volt a szálláshely nálunk, ahonnan kiindultak a kirándulásaik.

■ *Egy ilyen kiránduláshoz köthető annak a kis harangnak az elvitele is, amelyről az alkalmon beszélt?*

■ 1993-ban épült a falu második temploma a Szabadságtanyán, ahol már 1948 óta egy egész komoly gyülekezet volt. Csak saját erőből, külső támogatás nélkül építettük föl a templomot. '95-ben még egy áltorony volt előtte felfalazva, kihagytuk a harang helyét. Ekkor jutottunk el oda, hogy egy kis harangot tudtunk öntetni, és mivel egybeesett a kirándulás a harang elkészültével, ezért megkértük Laciékát, hogy hozzák már el Órbottyánból a harangot. Ez nagyon emlékezetes maradt, hogy a pomáziak hozzák a harangot Nagyvarsányba. Aztán öntettünk még kettőt, de azokat már a harangöntő hozta.

■ *A lelkészi életrajzában található információ szerint élete igéje a János szerinti evangélium 15,16 verse: „Nem ti választottatok ki engem, hanem én választottalak ki és rendelvelek titeket arra, hogy elmenjetekek és gyümölcsöt teremjetekek, és gyümölcsötök megmaradjon”. Milyen emlékezetes alkalomhoz vagy eseményhez köthetően talált rá a nagytiszteletű úr erre az igére?*

■ Először is akkor kaptuk a feleséggel, amikor össze akartunk házasodni. Ebben az igében értettük meg, hogy az Isten kiválasztott, elválasztott és egymásnak rendelt minket. Akkor az volt hangsúlyos az igéből, hogy „rendelvelek titeket”, azaz titeket együtt. Ez volt a házasságkötési ígény 1987-ben, ez volt az esküvői meghívónkon is. Ezt az ígét aztán még egyszer megkaptuk 2010 tavaszán, amikor az útmutatóban a napi ige szintén ez volt, és akkor a feleségem ujjongott fel és nyugodott meg, hogy most az a szó szót, hogy „elmenjetekek”. Akkor azt mondta a feleségem, hogy most már belenyugodott, mert Isten akarata az, hogy „elmenjetekek”, akkor pedig el kell menni.

■ *És a gyümölcsök is megteremtek, mert például három gyermekkel ajándékozta meg önéket az Úristen Nagyvarsányban.*

■ Persze, a gyerekek is ott születtek meg. Amikor eljöttünk onnan, akkor a legidősebb gyermekünk, a fiúnk gimnazista volt, a középső lányunk éppen elvégezte a nyolcadik, a legkisebb lányunk pedig az ötödik osztályt. Egyébként családi hagyomány nálunk, hogy mindig fiúval kezdődik a sor, nálunk is fiú lett az elsőszülött, és utána következtek a lányok.

■ *Isten nagyon megáldotta az önök szolgálatait, sok gyümölcsöt teremtek lelki értelemben is, de nagy építkezések is gazdagították a nagyvarsányi gyülekezetet Isten dicsőségére. Melyek voltak ezek?*

■ Minden építkezésünket – egy kivételével, amibe majdnem bele is roskadtunk – ígével kezdtünk. Először a parókiával kezdtünk, de az anyagbeszerzést már előttem el-

kezdte a gyülekezet. A parókia után két évvel megépült a kistemplom, amiről már beszéltem. Ott azt az ígét kaptuk, hogy építsetek csak patakmedreket, mert megtelik ez a patakmeder vízzel (2Kir 3,16-17). És valóban így volt. Néhány év után elérkeztünk oda, hogy egy üres hely sem volt a templomban, mert ha valaki még bejött volna, akkor pót-székre kellett volna ülnie. És akkor könnyes szemmel emlékeztem vissza arra, hogy Isten azt ígérte, hogy mert megtelik ez a patakmeder vízzel. Ilyenkor ugyanis a hitetlenség is ott van: ó, minek az a templom annak a pár öregasszonynak! De megtelt ez a patakmeder vízzel, nagyon kedves gyülekezet volt ott. Aztán jött a gyülekezeti ház '98-ban, 2000-ben a templom renoválása. Nagyvarsányban már 1300-ban templom állt, annak a helyén épült 1526-ban – még római katolikusnak – egy nagyon szép templom szentségfülkével. A reformáció idején az egész falu reformátussá lett, így a templom is református lett. A templomot korszerűsítettük, a karzat áthelyezésével bővítettük is, háromszor renováltuk, padlófűtés, légkondicionálás volt benne. Utána jött az Idősek Otthona, aztán még kisebb nagyobb felújítások, végül pedig egy hangversenyorgonát építettünk. Na, ezt nem kezd-

Egyházmegyei lelkészi kirándulás Szatmárban

tük ígével, mert úgy gondoltuk, hogy ez úgyis csak Isten dicsőségére mehet, de meg kellett tanulnunk, hogy még a legjobb dolog is, amit mi annak gondolunk, azt is el kell kérni Istentől. Ebbe majdnem belebuktunk, de Isten kihozott bennünket ebből hatalmas kezével, és most működik az orgona.

■ *Említette az egyik evangelizációs ige-hirdetésében, hogy amikor a pasaréti gyülekezet meghívását megkapták, emberileg gondolva lehetetlennek látszott a feladat, amit nem vállal el senki, de az Úr terve mégis az volt, hogy huszonkét év nagyvarsányi szolgálat után Pasarétre kerüljenek. Hogyan történt mindez?*

■ 2009. október 15-én, a sárospataki teológián kaptuk az ígét: „Íme, én anglyalt küldök előtted, hogy megőrizzen az úton és bevigyen arra a helyre, amit kijelöltem neked... Ne szegülj ellene, mert nem bocsátja meg hitszegéseketek...” (2Móz 23,20-21). Akkor éppen onnan volt segédlelkészünk (egyébként mindig Debrecenből volt), emiatt kellett odamennünk megbeszélésre, és az ige-hirdető – aki nem is az volt, akit előre meghirdettek, és nem is a napi ige volt – ez alapján az ige alapján prédikált.

Én azon nyomban éreztem, hogy ez nem véletlen, hiszen Isten azért beszélt velem évekkorábban, hogy el fog vinni Nagyvarsányból. Ennek ellenére én beépítettem a gondolataimba a magam elképzeléseit arról, hogy ott fogok megöregedni, onnan megyek el nyugdíjba, mert nem volt semmi kényszerítő körülmény, hogy eljőjjünk, nem is akartunk eljönni. Nekünk nagyon jó helyünk volt ott, egy nagyon melegsívű, templomos, hívó, imádkozó, énekelni szerető gyülekezet volt ott, amellyel nagyon összefortunk. Nagy hálával gondolok rájuk. Isten azonban elmondta, hogy a gyülekezet az övé, ő bízott meg, hogy legyek pásztora a gyülekezetének, és vissza kell adnom az ő kezébe. Így jöttünk el 2010. augusztus 28-án, egy szombati napon Nagyvarsányból.

■ *Miként élték meg a szabolcsi faluból a fővárosba költözés, a nagy változás nehézségeit?*

■ A nehézség nem abban állt, hogy faluról a városba költöztünk, egy nagyobb gyülekezetbe, hanem az elszakadásban, hogy ott kellett hagynunk azt a helyet, ahol huszonkét évet szolgáltunk. Az emberek Budapesten is ugyanolyanok, a bűn itt is bűn, a kegyelem itt is kegyelem, az Ige itt is Ige. Másrétűek ugyan a szolgálatok, de lényegében ugyan-

azok. Persze azért körülbelül hat hónap kellett ahhoz, hogy az új helyünkön is otthon érezzük magunkat, de Isten nagy-nagy szeretettel vette kezelésbe a mi szívünket, és segítségével, gondviselésével, apró jelekkel és nagyobb csodákkal vett körül bennünket. Sokszor láttuk meg azt, hogy itt kell legyünk, hogy er-

demes itt lennünk, és jó, hogy itt vagyunk.

■ *Most itt, Pomázon, a bőjti evangelizációs héten szolgálva, mit tart a legfontosabb igei üzenetnek, amit hirdetni kíván a gyülekezeteink számára?*

■ Amiről esténként beszélek is, hogy Isten ajándékai nélkül az ember élete nyomorult élet. Ha testileg, anyagilag kitűnő körülmények között is élünk, vagy ha bármilyen körülmények között is élünk, Isten ajándékai nélkül szegények és szerencsétlenek vagyunk. Isten ajándéka gazdagít meg bennünket. Ha azokat Isten nekünk adja, ha azok a mieink, mert hit által elfogadtuk, az gazdagítja meg a mi életünket. Ez az evangelizáció központi üzenete.

Puskás Attila

A pasaréti beiktatáson Dr. Szabó István püspök áldást ad az új lelkésznek

ISTEN AJÁNDÉKAI

HORVÁTH GÉZA EVANGELIZÁCIÓJA POMÁZON

2014. MÁRCIUS 3-7.

Március 3-a és 7-e között rendezte meg pomázi gyülekezetünk az idei böjti evangelizációs hetét, melynek vezérigéje az 1Kor 2,12 verse: „*Mi pedig nem a világ lelkét kaptuk, hanem az Istenből való Lelket, hogy megismerjük mindazt, amit Isten ajándékozott nekünk.*”

Isten Igéjének szolgája ezúttal **HORVÁTH GÉZA** Budapest pasaréti református lelkipásztor volt.

A gyülekezeti házban napról-napra növekvő számban hallgattuk megújulni vágyó szívvel az evangelizátort, aki Isten ajándékairól prédikált. Az első napon magáról az ajándékozóról, a második naptól pedig már Isten ajándékairól részletesen: a hitről, az örök életéről, a Szentlélekről, végül Jézus Krisztusról.

Minden alkalmon elénekeltük *Borkó Julianna* „Halld meg, bűnös ember” című énekét, melynek szövegét *Máté János* budapesti teológiai professzor, református egyházzenész, orgonaművész zenésítette meg.

Az evangelizációs sorozat végére a gyülekezet megerősödött lélekkel vallhatta: minden jó adományt és minden tökéletes ajándékot Istentől kapunk, ezek között is legnagyobb ajándékát, az Ő egyszülött Fiát, a mi Megváltó Krisztusunkat.

„Hidd el, Jézus szeret!” – énekeltük *Julika* néni dicséretében, és valóban, hinnünk kell, hogy az Ő szeretete tesz képessé megteremni azokat a gyümölcsöket, melyek által készek vagyunk megselekedni Isten akarátát: elmenni, és másoknak is továbbadni a Tőle kapott ajándékokat.

A következőkben az evangelizációs ígéhirdetések lényegesebb gondolatait olvashatják el a kedves testvérek.

AZ AJÁNDÉKOZÓ

„*Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék onnan felülről, a világosság Atyjától száll alá, akiben nincs változás, sem fénynek és árnyéknak váltakozása.*” (Jak 1,17)

Mielőtt az Isten ajándékairól szólnánk, előbb az ajándékozóról kell szólnunk. Mert nemcsak az a döntő kérdés, hogy milyen ajándékai vannak Istennek, hanem hogy ezek Isten ajándékai. Arról az Úrról kell szóljunk először, aki ezeket az ajándékokat eltervezte, elkészítette, és a hívőknek megadta.

Isten ajándéka az örök élet, a hit, az elhívás, az ígéretek, a Szentlélek, és Istennek legnagyobb és legdrágább ajándéka számunkra: Jézus Krisztus. „*Hála legyen az Istennek kimondhatatlan ajándékáért!*” (2Kor 9,15) A kérdés az, hogy bírjuk-e ezeket az ajándékokat, a mieink-e, enyémeink-e ezek az ajándékok, vagy pedig még csak fel vannak kínálva a számunkra? Kész vagyok-e megüresíteni a kezemet, és elvenni Istentől ezeket az ajándékokat? Mert az ajándékok el vannak készítve, enről szól az Isten ígéje. A hit azt jelenti a hívő ember életében, hogy ezek az ajándékok az enyémeink, mert a hívő ember életét igazán ezek az ajándékok teszik gazdaggá. Az a nagy kérdés, hogy elég-e nekem az Isten ajándéka? Betölti-e az életemet?

Az Isten ajándékai utalnak az Isten személyére. Isten a szeretetéből már a világ teremtése előtt elkészítette, hogy mit akar a hívő számára ajándékba adni. Mindig azt

adja, amire az embernek igazán szüksége van. A hitre jutott emberben átértékelődnek azok a dolgok, hogy mit vártam az Istentől, és mit kaptam. Mi csak azt vártuk, hogy, és mit kaptam? Sokkal többet. „Mert Isten többet adni kész, mit hinné emberész.” Mi sokkal kevesebbet beérnénk, mert kicsinyesek vagyunk Istennel szemben. Isten ajándékait csak a lelki ember tudja megismerni. Az a döntő, hogy mi a legdrágább nekem.

Ezeket az ajándékokat nem lehet megszerezni, csak megkapni lehet. Isten azt mondja, hogy az övé, és annak adja, akinek akarja. Nem mindenkinek. Isten szuverenitása azt jelenti, hogy azt tesz, amit akar. Mindent megtehet, amit akar, de nem tesz meg mindent, amit meg tudna tenni. Mi hívők tudjuk, hogy nem cselekszik igazságtalanul, és nem cselekszik szeretetlenül. Mert minden útja tökéletes, és minden cselekedete hűséges. És meg kell látnunk, milyen nagy kegyelem az, hogy Isten ajándékozik. Isten kegyelmi ajándéka az örök élet Jézus Krisztusban, a mi Urunkban. Az ajándék mögött látnunk kell az ajándékozót, hogy milyen nagy az Ő szeretete és milyen nagy a kegyelem. Mi pedig ne csak az ajándékaiért szeressük Istent, hanem önmagáért. „*Szeresd az Urat, a te Istenedet!*”

(Mt 22,37) Az ajándék azért kedves nekem, mert tudom, hogy kitől kaptam, és hálás vagyok érte.

Az Isten ajándékai megbánhatatlanok, vagyis nem veszi vissza. „*Jézus Krisztus tulajdona vagyok*” (HK 1.). Ha az Isten egyszer ideadta az ajándékait, azokat nem fogja visszavenni. Az ember pedig arra törekszik, hogyan tudja viszonzni ezt az ajándékot. A hívő ember a hálával tudja viszonzni Isten ajándékait. Hálás életet él az Ő dicsőségére. Szentségre törekszik. Hogy kedves legyek neki, mert nem akarom megbántani, megsérteni, akkor igyekszem a kedvében járni. A hit az a kar, amivel az Isten ajándékait elveszem. Az Isten ajándékait gyenge karral is megragadhatja, akinek nem elég erős a hite, éppen úgy, mint aki erős hittel ragadja meg. A hívő ember ezért nem lát szükségletet, mert az Isten betöltötte a szükségait. Mert mi ezt az ajándékot keressük a bűneset óta, csak sokan nem jó helyen keresik. Az az igazi, amikor Jézus talál ránk, amikor Jézus keres meg bennünket, és amikor a szavában felragyogtatja nekünk az Ő ajándékait, hogy mindez az enyém lehet. Egyetlen dolgunk van, kinyújtani a kezünket, és azt mondani: „Igen, Uram, valóban mindennel megajándékoztál, és ezek

az ajándékok betöltik az én életemet. Amit összeülünk elherdáltak, azt Te Jézus Krisztusban újból elkészítetted, és az evangéliumban újból ragyogtattad nekem.” A legnagyobb érték, Isten ajándéka Jézus Krisztus, az Ő egyszülött Fia, aki szeretett, és önmagát adta, hogy kimentsen e jelenvaló gonosz világból.

Istent nagyon sokan félreismerik. Vallásos körökben állandóan a Jóistenről, meg Isten szeretetéről beszélnek. És nem beszélnek arról

az Istenről, aki igazságos is, aki bűnt gyűlölő Isten, aki számonkérő Isten. Ezért nemcsak Isten ajándékairól kell beszélünk, hanem arról az Istenről is, aki türelmesen vár, de határtalan szeretetének egyszer majd eljön a határa, és megítéli a mi cselekedeteinket és a mi életünket.

Az a vallás, amelyik azt hirdeti, hogy Istennek neked kell ajándékot vinni, az hamis. Amelyik azt hirdeti, hogy Isten jön felénk ajándékkal, az igaz. Az a vallás, amelyik azt hirdeti, hogy

neked kell valamit tenned az üdvösségetért, az hamis. Az a vallás, amelyik azt hirdeti, hogy mit tett Ő az én üdvösségemért, az az igaz. Erről szól a Szentírás. Az Isten ígéje arról beszél, hogy mit tett Ő. Az az isten, akinek nekünk kell hogy ajándékot vigyünk, akit nekünk kell kiengesztelni áldozattal, az nem isten. Az az igazi vallás, amelyik azt hirdeti, mit tett Ő, mit áldozott Ő, hogy egyszülött Fiát adta, hogy éljünk általa.

ISTEN AJÁNDÉKA A HIT

„Hiszen kegyelemből van üdvösségetek a hit által, és ez nem tőletek van: Isten ajándéka ez; nem cselekedetekért, hogy senki se dicsekedjék.” (Ef 2,8-9)

Jézus Krisztusban az üdvösséget hit által ragadhatjuk meg. A Biblia a római levélben beszél üres hitről, az 1Kor 15-ben pedig hiábavaló hitről beszél. Isten az övének hitet ajándékoz. Mi is felelősek vagyunk, a tanítványok is kéri Jézust, hogy növeld a mi hitünket, de alapvetően a hitet Isten ajándékozza az embernek. Éppen ezért a hit csak személyes lehet. A hitet nem tudjuk adni. A hit az a képesség, amivel megragadhatom Krisztust, és benne az üdvösséget. Ez a képesség hiányzik az emberből a bűneset óta. A bűnesetben az ember elvesztette a kapcsolatfelvétel lehetőségét és képességét. Amikor az Isten ajándékoz az embernek, akkor a kapcsolatot mindig Ő kezdeményezi. Isten kegyelmes szabad akarata indítja arra, hogy hitet ajándékozzon. Azért nagyon fontos kérdés, hogy van-e igaz hitünk, mert a Biblia összekapcsolja a hitet az üdvösséggel. „Aki hisz, és megkezesztelkedik, üdvözülni, aki pedig nem hisz, elkárhozik.” (Márk 16,16) „Higgy az Úr Jézusban, és üdvözülj.” (ApCsel 16,30) Isten a hitet és az üdvösséget egybeszerkesztette.

A hitnek három összetevője van: ismeret, igaznak tartás, bizalom. Azt kell az embernek ismerni, hogy mit mond a Biblia Istenről és az emberről. Erről szól a Szentírás: Isten kijelenti önmagát, és kijelenti a mi állapotunkat, hogy mi reménytelenül elveszett állapotban vagyunk. Az igehirdetés is erről kell szóljon, hogy kicsoda Isten, és Isten hogy lát engem, és mit akar velem Isten, és csak ez után jöhetnek én, hogy hogyan élhetek az Ő dicsőségére. Az Isten ígéje, a törvény az igazság tökéletes tükré, mert látjuk benne a valóságot, a mi állapotunkat, és azt igaznak tartom. Mert hiába ismerem meg, ha

nem tartom igaznak. És hiába ismerem, hiába tartom igaznak, ha nem bízom benne. A hitnek mindig következménye a bizalom. Az az igaz hit, amelynek van következménye. A hitnek mindig vannak gyümölcsei, mindig vannak cselekedetei.

A hit nem arra irányul, hogy hiszek Istenben, hanem hogy hiszek Istennek. Azt teszem, amit Te mondasz. Nem azt, ami nekem jó, amit én elterveztem, amit én akarok. Az Újszövetség legnagyobb felszólítása az, hogy higgy! A Szentírás elmondja, hogy mit higgy. Nem kibén, hanem mit higgy. Az igaz hitre azért van szükségünk, mert az igaz hit a valóságot látja, mert igaz hit nélkül az ember csak a jelenségeket tudja észlelni. A valóság a láthatóból és a láthatatlanból áll, a jelenség csak az, ami látható. A hit a valóságra irányul, tehát arra, amit nem látunk. A hit a nem látható dolgokról való meggyőződés. Mi a valóság? Az, hogy van egy olyan haza, egy ország, amit szem nem látott, fül nem hallott, ember szíve meg sem gondolt. A hit ezt érzékeli.

Isten a hit ajándékát úgy adja nekünk, hogy halljuk az Ő ígét. Mert a hit hallásból van, a hallás pedig az Isten ígéje által. Mi az igaz hit? Istennek az újjászületett embernek adott olyan ajándéka, amellyel az Istennek Krisztusban tett ígéreteit a kegyelemből való üdvözítés és a bűnbocsánat felől teljes bizalommal elhiszi, Krisztus érdemét a megigazulásra vonatkozóan elveszi, ahhoz ragaszkodik, arra támaszkodik, és üdvösségét csak onnan várja. Az igaz hit arra sarkal, hogy ismerjem Krisztust, hozzá folyamodom, hozzá szonjúhozam. Őt várjam, „bizony jövel Uram Jézus!” (Jel 22,20)

Hit nélkül lehetetlen Istennek tetszeni. Ha nincs hitem, nem tudom mihez ragasztani a jó-cselekedetet. Jót cselekedni nem tud az, akinek nincs hite. Ami pedig hitből nincs, az bűn. Üdvösségünk van, és ez késztet arra, hogy hálás életet éljek. A Sátán célja az, hogy ne higgyetek és ne üdvözüljete. Az Isten célja pedig az, hogy higgyetek. Higgyetek az evangéliumban! A hit pajzs, mert ezzel állhatunk ellene a gonosznak. Pál apostol azt mondja az 1Kor 13,13-ban: „Most azért megmarad a hit, a remény, a szeretet, e három; ezek közül pedig a legnagyobb a szeretet.” De legelső a hit. Sokan ebből az igéből azt értik, hogy a legfontosabb a szeretet. Miért mondja az ige, hogy a legnagyobb a szeretet? Azért, mert ezt Pál apostol a következő életre nézve érti, mert ez marad meg örökké. A hit és a reménység nem marad meg. Amint énekeljük a 426. dicséretünkben: „üdvösséggé lesz reményed, égi látássá hited”. A reménységre és a hitre csak most van szükségünk, a halálunkig. Ha már látom azt, ami van, akkor nem kell hinni benne, hogy van. A szeretet viszont nem szűnik meg, az örökké tart, mert a hívók a mennyei hazában is az Isten szeretetében élnek. A hit és a reménység csak a hívőké, a szeretet viszont mindenkié. Mert az, hogy most a nap felkelt jókra és gonoszokra, az az Isten szeretete.

Az Újszövetségben éppen ezért nem az a legnagyobb kérdés, hogy megtértél-e, hol, mikor, kinél, ennél fontosabb, hogy hiszel-e az Isten Fiában? Hol vetted a hitet? Hogy jutottál hozzá? Aki megkapta Istentől a hit ajándékát, ezt a drága kincset őrzi egész életében, hogy el ne veszítse. „Boldog, aki hitt.” (Lk 1,45)

ISTEN AJÁNDÉKA AZ ÖRÖK ÉLET

„Én örök életet adok nekik, és nem vesznek el soha, mert senki sem ragadhatja ki őket az én kezemből.” (Jn 10,28)
„A bűn zsoldja a halál, az Isten kegyelmi ajándéka pedig az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.” (Róm 6,23)

Tudnunk kell azt, hogy van-e örök életünk. Az örök élet is hittételünk, mert ezt minden keresztelekor, minden temetésen és minden úrvacsora vételnél elmondjuk az apostoli hitvallásban, hogy hiszem az örök életet. Az örök élet titka az igében van. Ennek a titka Krisztusban van. Mert azt mondja az ige, hogy „Akié a Fiú, azé az élet” (1Jn 5,12a) Azért, mert Jézus Krisztusnak nemcsak örök élete van, hanem Ő örökkévaló Isten, ezért aki benne találta, az minden javaiban részesül. Ez hitünk drága titka, ami Jézusé, az az enyém is, ha Ővé az örökké-

valóság, akkor enyém is az örök élet, „aki pedig nem engedelmeskedik a Fiúnak, nem lát majd életet, hanem az Isten haragja marad rajta” (Jn 3,36b). Nem lesz rajta, hanem marad rajta, mert mindig is ott volt a feje fölött az Isten haragja. De akit Jézus Krisztus megment, arról az Isten elveszi a haragját, elfordítja az ítéletet, és az Isten ajándéka számára az örök élet. Egy szabolcsi hívó testvér mondása szerint, még akkor is érdemes lenne Jézus követőjének lenni, ha nem lenne örök élet, de így, hogy van örök élet, így még csodálatosabb. Minden hívó így gondolja,

hogy ha csak itt a földön töltenék el ezt a néhány esztendő békességben, nyugalomban, szeretetben, még akkor is megérmé, de az Isten ajándéka ennél sokkal több, mert az Isten ajándéka az örök élet.

Az ige odateszi, hogy mi az amit mi érdemlünk, a bűn zsoldja a halál, de utána hozzátesszi, mi az, amit kegyelemből kapunk. Amit ad az Isten a hívőnek, az az örök élet. Azért, mert Ő adja. Annak adja, akinek akarja. Az örök élet nem az embernek testestől-lelkestől való örökkévaló létét, életét jelenti, mert ez a

kárhozottaknak is osztályrésziük, hanem a hívő embernek testestől-lelkestől való örök boldogságát az Istennel és az Istenben. Mert a kárhozottaknak is öröklét lesz a sorsuk, csak ők gyötretettni fognak. Már a halál pillanatában, amikor felemelik szemeiket a pokolban, akik nem a Jézuséi, onnantól kezdődően gyötretettni fognak, először a lelkük, aztán a feltámadás után a feltámadt testük és lelkük. És örökké fognak gyötörtetni. Nem alszik el ez a tűz, ami őket győtri. De a hívők örök élete az a boldogság az Istennel és az Istenben. A hívők ajándéka az örök életben az, amit a Jelenések Könyvében úgy olvasunk, hogy „*az Isten sátora az emberekkel van, és ő velük fog lakni*” (Jel 21,3). Nemcsak nála leszünk, hanem vele együtt, mert aki vele együtt volt itt a földön, az vele együtt lesz odaát, a mennyei hazában is.

Miért vagyunk benne bizonyosak, hogy van örök élet? Először azért, mert a Szentírás ezt mondja, és ezt mi hittel elfogadjuk, hogy igaz az Isten ígéje. „*Es ezek elmennek az örök büntetésre, az igazak pedig az örök életre.*” (Mt 25,46) Ezt Jézus Krisztus mondja. Ugyanígy szól az örök életéről a Jób 19,25-26, a Dániel 12,2, a Titusz 1,2 versei, és az 1Péter 1,3: „*Áldott a mi Urunk Jézus Krisztus Istene és Atyja, aki nagy irgalmából újjá szült minket Jézus Krisztusnak a halottak közül való feltámadása által élő reménységre, arra az el nem múló, szeplőtelen és hervadhatatlan örökségre, amely a mennyben van fenntartva számotokra.*” Innen tudjuk, hogy van örök élet.

A másik, amiből tudhatjuk, hogy van örök élet, mert Isten tökéletes, és ez következik számunkra Isten tökéletességéből. Jézus úgy közli önmagát a hívővel, hogy elszakít a legfőbb rossztól, és részesít a legfőbb jóban, önmagában. És azt mondja Jézus az igében, hogy „*Atyám, azt akarom, hogy akiket nekem adtál, azok is ott legyenek velem, ahol én vagyok*” (Jn 17,24a) Mihelyt a hívő Jézus Krisztusban újjá születik, onnantól kezdve el nem szakaszt tőle már sem

élet, sem a halál. A hívő kapcsolata Jézus Krisztussal elszakíthatatlan. Mindegy, hogy kísértésekbe vagy próbákba kerülünk, mindig jusson eszünkbe, engem nem lehet elszakítani Krisztustól. Nem azért, mert én fogom a kezét erősen, hanem azért, mert Ő tart erősen. Azt mondja Jézus: „*én élek, és ti is élni fogtok*” (Jn 14,19b). Micsoda ígért!

A harmadik, amiből tudjuk, hogy van örök élet, megint az Isten ígéje, mert az örök életben helyreállítatik Istennek az igazságossága. Sokan ezt itt a földön várják, de kereshetjük itt a földön az igazságot? Az örök életben az Isten igazságossága tündökölni fog. A bűn miatt szétroncsoltatt, a bűn meg az emberi gonoszság kikezdte az isteni igazságot.

Az örök életnek három fokát különböztetjük meg. Az első ebben a földi életben, amit a hívők az örök életből nyernek és tapasztalnak. Tudniillik a hívők a földi létben az örök életből ízelítőt kapnak, övék már az örök élet, csak még nem teljesedett ki, még csak ízelítőt kapnak. A második lépcső az, amikor meghal a hívő. Na-

gyobb mértékben kóstolják meg, hogy milyen is az örök élet. A halál pillanatában eldől, hogy hova kerül az ember. Ahova besoroltattunk, onnan már nincs átmenetel a másik oldalra. Ahova besoroltunk, ahova vágyakoztunk, ahova előkészültünk, ahova magunkat erősítettük,

oda fogunk menni. Az ember sorsa itt dől el, a halálban pedig megpecsételődik. Nem lehet rajta változtatni se imádsággal, se pénzzel. Azt mondja Isten ígéje, hogy a harmadik lesz a legdicsőbb: a feltámadás után, amikor a feltámadott testünkkel és lelkünkkel örökkön örökké Őt dicsőítjük. Akié az örök élet, az fél lábbal a mennyben van.

Isten ajándéka az, hogy „*Jöjjetek, Atyám áldottai, örököljétek a világ kezdete óta számotokra elkészített országot.*” (Mt 25,34) És azt adja nekünk Isten, „*Amit szem nem látott, fül nem hallott, és ember szíve meg sem sejtett*”, azt készítette el az Isten az őt szeretőknek” (1Kor 2,9) Mi következik ebből. Először is az, hogy ha a mi külső emberünk megromlik is, mert meg fog romolni, van egy nagy reménységünk, hogy minden nappal közelebb jutunk a mi dicsőséges Jézusunk látásához. Életünknek van egy földi szakasza és egy mennyei távlat. Az életünknek csak egy töredéke az, amit élünk ezen a földön, de a hívő ember tudja, hogy el van készítve számára a mennyei lakóhely. Az örök életet örömmel is nevezi a Szentírás, mert megszűnik minden szomorúság, és az is, ami a szomorúságot előidézte. Minden gonosztól teljes szabadságot kapunk, minden jónak teljes birtokába kerülünk, és alkalmasakká leszünk az Isten tökéletes és teljes dicsőítésére. Ez az Istenrel való együttléte.

Akinek örök élete van, az odafelvalókat keresse. Ahogy olvassuk az igében, „*ha feltámadtatok a Krisztussal, az odafelvalókat keressétek, ahol a Krisztus van, az Istennek jobbján ülvén*” (Kol 3,1), és „*Ne szeressétek a világot, se azokat, amik a világban vannak*” (1Jn 2,15a) Az tehát, hogy átlépünk-e a szoros kapun, az üdvajton, az itt dől el. Jézus Krisztus az, aki átvizs minket ezen a kapun az ölében, aki bevisz az Ő országába, és akkor átmentünk a halálból az életbe, a sötétségből a világosságra. Jézus a jót mindig a végére tartogatja, ahogy a kánaai menyegzőn a jó bort.

ISTEN AJÁNDÉKA A SZENTLÉLEK

„Amikor ezt hallották, mintha szíven találták volna őket, ezt kérdezték Pétertől és a többi apostoltól: „Mit tegyünk, atyámfiak, férfiak?” Péter így válaszolt: „Térjete meg, és kereszteljedjete meg valamennyien Jézus Krisztus nevében, bűneitek bocsánatára, és megkapjátok a Szentlélek ajándékát.” (ApCsel 2,37-38)

Isten ajándékai jobbra lelkiek, de ha valaki elolvassa a Prédikátor Könyve 5. fejezetét, meggyőződhet arról, hogy Isten testi ajándékait is ad, a Szentírás gazdagságról is beszél, tehát Isten az Ő gyermekeit a földi létben mindennel meggazdagítja, ami az életre és a kegyességre való. Ezt hangsúlyozni kell, hogy „az ő gyermekeit”. Azokat az ajándékokat ugyanis, amelyek az örökkévalóságra kellenek, azokat csak a hívők kapják.

Péter apostol pünködsi prédikációjában azt olvassuk, hogy a megtérés össze van kapcsolva a Szentlélekkel, és tudjuk, hogy ezt is a Szentlélek végzi a mi szívünkben. Sokáig úgy gondoltuk, hogy a hívő élet a megtéréssel kezdődik. Pedig a hívő élet nem a megtéréssel kezdődik, hanem a szabadítással. Éppen ezért Isten Szentlelke ajándéka elengedhetetlen a hívő számára, mert a szabadításban ott van az Isten Lelke is. A szabadítás nélkül senki nem

láthatja meg az Isten országát, az ige úgy mondja, „*ha valaki nem születik újonnan, nem láthatja meg az Isten országát*” (Jn 3,3). Nem arról van szó, hogy nem mehet be az Isten országába, hanem még meg se láthatja. Nem a megtérést hangsúlyozzuk elsősorban, hanem a hitet. Mert amikor a megtérést hangsúlyoztuk, sokan úgy gondolták és gondolják, hogy a megtérés rajtunk múlik. Megtértél-e, vagy nem? Kinyitottad-e a szíved Jézus előtt, vagy nem? Az Isten ígéje azonban azt mondja nekünk, hogy az ember halott az ő vétke miatt. És a halott nem tudja kinyitni a szívét. A halott nem tud, de nem is akar mozdulni. Pál apostol sem akart megtérni, amikor ment a damaszki úton, hanem az Úr Jézus kereste meg és állt oda mellé, Ő térítette meg. Megszabadítja, és vezetés alá helyezte az életét, így lett az Ő eszköze a pogányok között. Amivé lett, azzá Jézus Krisztus tette.

A Heidelbergi Káté 88. kérdése: „Hány részből áll az igazi bűnbánat, vagyis az emberek megtérése?” Már az is figyelemre méltó, hogy a megtérésről csak a 88. kérdésnél beszélnek, a 3. részben, amelynek az a címe, hogy „A háládatosságról”, tehát hogy milyen hálával tartozom Istennek ezért a szabadításért. Előbb tehát a szabadítás van. Jézus Krisztus beleszól az életembe, elmondja nekem, hogy megbocsátattak a te bűneid, és onnantól kezdve az Ő Szentlelke munkálkodik bennem, hogy én hozzá térjek, vagyis elforduljak a bűntől, elforduljak a világtól, Jézus Krisztus felé forduljak, és Őt kövessem. Így lehet megérteni reformátor őseinknek – például Luthernek – azt a tanítását, hogy a keresztyén ember élete naponkénti megtérés. Ezt sokkal jobban hangsúlyozták, mint az elsőt, mint az egyszeri megtérést, amikor valaki odaáll Isten elé, mondván „amint vagyok, sok bűn alatt,

de hallva hívó hangodat, ki értem áldozád magad, fogadj el Jézusom”. Nekem állandóan oda kell térni Jézus Krisztushoz, az én hálás szívem mindig odaigazodik Jézus Krisztushoz, akitől mindig eltérít a világ, meg a testem, meg a kívánságaim, meg ennek a világnak a csábítása. Naponta, minden órában, ha kell, oda kell igazítani a gondolataimat az Úr Jézus Krisztushoz, hogy ne-hogy azt mondja nekem, hogy „nem az Isten szerint gondolkozol, hanem az emberek szerint” (Mk 8,33).

Az ember magától nem tud megtérni, ezt Isten Szentlelke munkálja bennünk. Az igében azt olvassuk, hogy „Elváltoztathatja-é bőrét a szerezsen, és a párduc az ő foltosságát?” (Jer 13,23) Ti sem tudtok jól tenni, annyira megtanultatok a gonoszt – mondja

az Úr. Képtelenek vagyunk a jóra, úgy ahogy az énekben énekeljük: „A bűn sarában élve lenn, A jóra lelke képtelen”. Ezért kéri Jeremiás olyan szépen, hogy „Téríts magadhoz, Uram, és mi megtérünk.” (JSir 5,21). Amikor Péter a pünkösdi prédikációjában azt mondja, hogy térjete meg, azt már hívóknak mondja. Ahhoz ugyanis már hit kell, hogy feltegyék azt a kérdést, hogy mit cselekedjünk akkor. Már felfedezték, hogy igaza van az ígének, hogy amit eddig csináltak, az nem tetszik az Istennek, azért, mert az Isten Szentlelke már a szívükben munkálkodott. Az Isten Szentlelke először is mindig keserűséget okoz az ember szívében. Mert azt munkálja bennem, hogy megbántottam az én Istenemet, az én Mesteremet, aki szeretett engem. Mihelyt az Isten Lelke bennünket pneumatikus emberré tesz, az egyik ajándék az, hogy elkezdem érteni az Isten titkait. Nekem szól az íge.

Mégis, miért mondja az Isten ígéje azt, hogy „térjete meg!” Ez is egy nagy református tanítás. A Bibliában ez nagy igazság, hogy Isten több olyan dolgot hirdet az embernek, amit nem tud megtenni. Például: tartsd meg a törvényt! Ha megtartod, élsz. De nem tudjuk megtartani, benne van a Káténban, „még a legszentebb életű emberekben is, míg e földi életben vannak, csak csekély kezdetei vannak meg ennek az engedelmességnek” (HK 114.) Isten az embert olyannak teremtette, aki engedelmes tud lenni alkotója felé. Azért, mert az ember a bűnesetben elvesztette az ő igazságát, szentségét, elvesztette az élet fáját, Krisztust, elvesztette az Édent, a mennyei hazát,

elvesztette a boldogságot, meg az örömet, Isten nem teheti lejjebb a lécet, mert akkor Isten önmagát meghazudtolná, hogy túl magasra emelte a lécet. Odaállítja az embert, látod, te nem tudsz megtérni, nem tudsz újjászülni, látod, te nem tudod a törvényt megtartani, és azért teszi mindezt elénk, hogy belőlünk egyetlen mondat felfakadjon, ami például felfakadt Bartimeus ajkáról: „Jézus, Dávid Fia, könyörülj rajtam!” (Lk 18,38) Fordíthatjuk úgy, segíts nekem! Mert én nem tudom átugrani, de „az én Istenem által – mondja a zsoltáros – kőfalon is átugrom” (Zsolt 18,30) Jézus Krisztus betöltötte a törvényt, Ő eleget tett Isten igazságának, de azt kérte az Atyától, hogy számítsa be az övéinek, mintha ők tették volna ezt. Ezért az embernek kötelessége, hogy ne az ördögnek, hanem az Istennek szolgáljon.

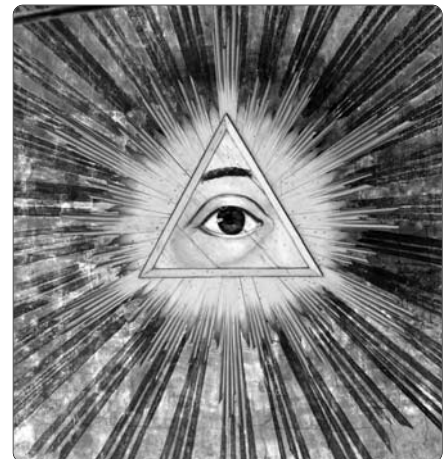
Hogyan munkálkodik a megtérésben a Szentlelke? Először is azon munkálkodik, hogy ismerjem meg az én bűneimet. Ismerjem meg annak sokaságát, utálatosságát, amelyet addig vagy nem láttam, vagy bagatellizáltam. A bűn nem hagy el bennünket, az embert élete utolsó percéig gyöttri. Másodszor a Szentlelke meggyőz, hogy az én bűneimmel Isten megbántottam, haragját és büntetését magamra vontam. Harmadszor a Szentlelke előidezi a bánatot a szívemben, és bűnbánatra indít. Negyedszer pedig felragyogtatja a Szabadítót. A Szentlelke olyan, mint egy reflektor, rávilágít a keresztre, és azt mondja, hogy el nem múló boldogságod, békességod ott keres!

A megtérés a mi hitvallásunk és az Isten ígéje szerint két részből áll, az ó ember levetkezéséből és az új ember felöltözéséből. A bűntől való elfordulásból, és az Istenhez való odafordulásból. Tehát nemcsak a bűnt kell látnom. Sokan tévednek, amikor a bűnré irányítják a figyelmüket, pedig irányítani kell a figyelmet a kegyelemre is. Ha csak azt mondanánk az embernek, hogy elveszett, nem volna megtérés, ezért azt is mondani kell, hogy van menekülés, van megtartó, van szabadító. A bűnbánat motivációja mindig az evangélium. A Szentlelke munkája: ha az értelem megvilágosodik, és az ember lelkivé lesz, és megérti az Istennek dolgait. Az ilyen ember akarata és indulatai megszentelteknek.

Isten az ajándékait nem veszi vissza a hívótól, a Szentlelket sem veszi vissza, velünk marad örökké. Akkor hogyan kell érteni Istennek azt az ígését, amely így szól: „És az Úrnak lelke eltávozik Saultól, és gonosz lélek kezdé gyötörni őt, mely az Úrtól küldetett.” (1Sám 16,14) Akkor Isten visszavette Saultól a Szentlelket? Nem, mert itt arról van szó, hogy Saulnál soha nem is volt az Isten Szentlelkének üdvözítő kegyelme, csak annak némely közönséges ajándékai, mint készség a kormányzásra,

tehetség a vezetésre, de ez lehet a természeti emberben is. Az Isten Szentlelke az Isten szeretetére és az Isten népének szeretetére inspirál.

Bizonyos lehetek-e abban, hogy én az Isten Szentlelkét kaptam? A régiek ezt így mondták: igen, mert ahol világosság és melegség van, ott tűz is vagy. Ha világosan látod az ígét, ha világosan látod a Krisztusban nyert kegyelmet, ha világosan látod, hogy „méltatlan vagyok minden te jótéteményedre”, akkor ott tűznek is kell lenni. És maga a Lélek bizonyosságot tesz a mi lelkünkkel együtt, hogy valóban Isten gyermekei vagyunk. A Lélek az Atyával, a Fiúval és az ígével köt össze bennünket. Az Isten Szentlelkének ez az ajándéka. A hívó ember életében a Szentlelke egyedül Krisztushoz és az Atyához vezet. És ez a három egy. Ez a Szentháromság titka. A Szentlelke az Atyát és a Fiút dicsőíti, senki mást. Nem vezet idegen vallásokhoz, csak a keresztest ragyogtatja, csak Jézus Krisztusról beszél, mint megfeszítettéről, és senki sem mondhata Úrnak Jézust, csak a Szentlelke által. És nem sugall semmi olyat, amely az ígével ellenkezik, azért, mert a Biblia az Isten Szentlelkétől származott, és ami az Istennek beszédével ellenkezik, ahhoz nem visz oda a Szentlelke. A hívó ember, aki az Isten Szentlelkét kapja, az az Isten beszédéhez szeretettel és tisztelettel viseltetik. „Lábam előtt mécses a te ígéd, ösvényem világossága.” (Zsolt 119,105) Beszélnek nekünk arról, ha veszed a Szentlelket, neked nyelveken kell szólni, ha veszed a Szentlelket, neked gyógyító erőt kell átadnod, vagy révületbe kell esned, és hanyatt kell vágódn. Mit kell ehelyett hirdetni? Ha a Szentlelke ajándékát vetted, az gyönyörködtet téged az ígében és Jézus Krisztusban, és azt fogod mondani, Uram, benned mindent meglelek. Feletted való jó nincsen. „Kegyelem vagy, égi jó, Mely minden bűnt eltöröl, Hagyd, hogy gyógyító folyó Tisztogasson meg belül.” Ez lesz a Szentlelke munkája. Hitet ébreszt, Krisztus részesévé tesz, és velem marad mindörökké. Megszomorodik a Szentlelke, ha bűnbe esel, hogy ha helytelen úton jársz, de gondoskodik arról, hogy benned bűnbánatot ébresszen, és gondoskodik arról, hogy újból felragyogtassa Jézus Krisztus minden ismeretet meghaladó szeretetét.

ISTEN AJÁNDÉKA JÉZUS KRISZTUS

„Hála legyen az Istennek kimondhatatlan ajándékáért!” (2Kor 9,15)

„Aki az ő tulajdon Fiának nem kedvezett, hanem őt mindnyájunkért odaadta, mimódon ne ajándékozna vele együtt mindent minékünk?” (Róm 8,32)

Isten ajándékairól vég nélkül lehetne hirdetni az igét, de minden este azzal szembeülhetünk erről beszélve, hogy Isten ajándékai vajon a miénk-e? Mert ha ezekkel az ajándékokkal nem rendelkezik valaki, akkor elvesztett állapotban van, akkor hallatlanul szegény az élete, akkor is, ha benne lenne a világ száz leggazdagabb emberének a sorában. Ha valaki azonban bírja Istennek ezen a héten hirdetett, és az ige által elént adott ajándékait, annak lehet emberileg akár milyen nyomorult az élete, lehet, hogy nem olyan az egészsége, amilyen kellene lenni, vagy szeretné, hogy legyen, de mégis, Jézus az övé, akkor övé a menny, övé az Isten ajándékai. A lélek belső állapota soha nem függ a külső körülményünktől, mert az Isten ajándéka a hívót meggazdagítja, és ezekben az ajándékokban tudunk mi gyönyörködni. Ezekre nézünk, és ezek lesznek fontosak a számunkra, mert ezeket az ajándékokat senki el nem veheti tőlünk.

Istennek semmilye nincs, amit az Ő Fiában oda ne adna nekünk. Amikor elküldte a Fiát erre a világra testben, akkor mindent odaadott, amit adhatott, és nem tartott meg magának semmit. „*Ez az én szerelmes Fiam, akiben én gyönyörködöm: őt hallgassátok.*” (Mt 17,5b) Őbenne gyönyörködött. Az Isten megfosztotta magát, és azt mondta, hogy a kínra és a halálra elküldöm a Fiamat, ezért az Istennek legnagyobb ajándéka Jézus Krisztus. Ettől nagyobb ajándék nincs. Az a bűn, az a mi tökéletlenségünk, hogy nekünk nem ez az ajándék kell. Nekünk csak egy kis nyugalom kellene, egy kis békesség, vagy azt mondjuk, csak egészség legyen, az a legfontosabb. Hányan kérik, hogy ó, csak egy jó munkahelyet adjon az Isten, vagy ó, csak

a gyereket vennék fel az egyetemre. Mi mindig tudjuk, hogy nekünk mi kellene, de Isten nem azt adja, amit mi igénylünk tőle, hanem azt adja, amire nekünk igazán szükségünk van. Isten előre, a világ alapjainak felvettése előtt elkészítette ezeket az ajándékokat a mi számunkra. Előre elkészítette a jócselekedeteket is a hívóknak, hogy azokban járjunk, előre elhatározva azt is, hogy minket a fiaivá fogad. Előre elhatározta, hogy Jézus Krisztus el fog jönni testben, de előre elhatározta a Golgotát is. Karácsonykor Jézus Krisztus elindult a kín és a szenvedés útján. Mert karácsony volt az első lépcsője annak a szenvedésnek, amely a Golgotán ért tetőfokára. Előre elhatározta, hogy az örök Isten emberré lesz, hogy emberi testet vesz föl, azért, hogy az Isten országát el tudja mondani nekünk. Hogy „*Térjete meg, mert elközelített a mennyeknek országa.*” (Mt 3,2) Karácsony nem az ajándékozás ünnepe, azt csak a világ gondolja úgy, karácsony az ajándék ünnepe, annak az ünnepe, hogy Jézus Krisztus ideadta az Isten miértünk. Hogy örök életünk legyen. Menjete az örök életre! Nem azért, mert jók voltatok, nem azért, mert templomba jártatok, nem azért, mert adakoztatok, hanem azért, mert: „*Akié a Fiú, azé az élet*” (1Jn 5,12a).

Néhány évvel ezelőtt adtak ki egy evangéliumi szórólapot. Az volt a címe, hogy „*Akié a Fiú, azé az élet*”. Tanulságos történet, állítólag meg is történt. Egy képárverésről szól, amelyen egy dúsgazdag ember nagyon értékes képgyűjteményének festményeire lehetett licitálni, de az elsőnek kikiáltott kép egy látszólag értéktelen portré volt a dúsgazdag ember háborúban hősi halált halt fiáról, amit végül az a kertész vett meg nagyon olcsón, aki sok-sok éven át szolgált a családnak, és nagyon szerette a fiút. Amikor a műgyűjtők folytatták volna a licitet, most már az értékes képekre, az árverés vezetője váratlanul befejezte az árverést, mert a végrendelkező akarata az volt, hogy aki megveszi a fiú képét, azé legyen az összes többi festmény is. Mert akinek kell a fiú, azé minden. Kinek kell tehát Jézus Krisztus és vele együtt minden? Mert az Atya csak vele együtt ad, de vele együtt mindent. Hozzá van kapcsolva Jézushoz. Akinek a Fiú nem kell, annak semmit nem ad az Atya.

A mai világunkban már nem egyértelmű, ezért beszélni kell arról, hogy kicsoda Jézus Krisztus. Ki az Isten ajándéka? Jézus figyelmeztette a tanítványokat arra, hogy hamis Krisztusok fognak támadni, „*hogy meg tévesszék – ha lehet – a választottakat is*” (Mt 24,24), „*de ti ne higgyétek*”. Sokan kiadják magukat Krisztusnak. Jézus megkérdezi a tanítványokat: „*Kinek mondják az emberek az Emberfiát?*” Azok azt válaszolják: „*Némelyek Keresztelő Jánosnak, mások Illésnek, megint mások pedig Jere-*

miásnak vagy valamelyik prófétának.” Aztán megkérdezi Jézus: „*Hát ti kinek mondotok engem?*”, mire Péter bizonyoságot tesz: „*Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia.*” Jézus pedig azt mondja: „*Boldog vagy Simon, Jóna fia, mert nem test és vér fedte fel ezt előtted, hanem az én mennyei Atyám.*” (Mt 16,13-17) Jézus erre építi az Ő egyházát. Nem Péterre, mert akkor három napon belül összedől volna az egyház. Nem a hitvallásra építi. Isten az Ő Igéjére, a kijelentésre építi. Ez az egyháznak az egyetlen öröme, hogy az Isten kijelenti magát, hogy kicsoda Ő. Isten az Ő Igéjében jelenti ki magát az övéinek, ezért Ő onnan ismerhető meg tökéletesen.

Az apostoli hitvallásban négy meghatározással azonosítjuk be Jézus Krisztust. Az első az, hogy „*hiszek Jézus Krisztusban, az Ő egyszülött Fiában*”, tehát hogy Isten egyszülött Fia. A másik, hogy „*Jézus*”, ami azt jelenti, hogy szabadító, üdvözítő, a harmadik az, hogy Ő „*Krisztus*”, vagyis felkent, ami azt jelenti, hogy pap, próféta, király. A negyedik, amivel beazonosítjuk, hogy Ő „*a mi Urunk*”, vagyis Ő uralkodik rajtunk, az Ő uralma alatt vagyunk. Az a hívó ember, az Isten Jézus Krisztusban adott ajándékát az ismeri igazán, aki ezt a négyet el tudja mondani. Mert az az ember Jézusban felismerte az ajándékot.

Szabadítani, üdvözíteni a Biblia szerint elsősorban azt jelenti: azt tenni az emberrel, hogy a maga bűneiért el ne kárhozzon, hanem üdvözüljön. Jézus azt mondta a bűnűnek: „*megbocsáttattak a te bűneid*” (Lk 5,20), ez a szabadítás. Majd hozzátette, hogy „*Azért pedig, hogy megtudjátok: van hatalma az Emberfiának bűnöket megbocsátani a földön: Neked mondom, – így szólt a bűnához, – kelj fel, vedd az ágyadat, és menj haza!*” (Lk 5,24) Megkapja azt is. Amikor valaki megszabadul bármilyen szenvedélytől, bármilyen bűnrabságból, az első dolog az, hogy nem megy az ítéletre. „*...ha valaki Krisztusban van, új teremtés az: a régi elmúlt, és íme: új jött létre.*” (2Kor 5,17) Nem megy az ítéletre, „*hanem átment a halálból az életbe*” (Jn 5,24).

Jézus Krisztus az üdvösséget nekünk megszerezte, és ezt az üdvösséget nekünk is adta. Megszabadít a bűn büntetésétől bennünket. „*Nincs tehát most már semmiféle kárhóztató ítélet ellen, akik a Krisztus Jézusban vannak*” (Róm 8,1). Másképpen fogalmazva: kegyelmet kaptam.

Megszabadít a bűn erejétől is bennünket, ami azt jelenti, hogy nem kell számot adni Istennek. Az én bűneimről nem kell az ítélszék előtt számot adni. Akik Jézus Krisztuséi, azok ne féljenek! Ha az első hívők féltek volna az ítélettől, akkor nem várták volna Jézus Krisztust vissza. Akiknek megbocsáttattak a bűnei, azoknak a bűneit Jézus nem hozza napfényre.

Arra nem az az ige lesz igaz, hogy „*nincs oly rejtett dolog, mely napfényre ne jőne*” (Lk 12,2), az a hitetlenekre lesz igaz. A hívőkre az az ige lesz igaz, mely azt mondja, hogy „*eltapossa bűneinket, a tenger mélyére dobja minden vétünkét*” (Mik 7,19), „*mert megbocsátom bűneiket, és nem gondolok többé vételükre*” (Jer 31,34). Ezért várjuk mi boldogan vissza Jézus Krisztust. Mert rólunk minden kárhoztatást elvett Isten ajándéka.

Megszabadítja a hívőt a bűn uralmától. Azt mondja az ige, hogy „*a bűn ti rajtatok nem uralkodik*” (Róm 6,14), ami nem azt jelenti, hogy nincs ott a bűn az életünkben, mert János azt mondja, „*Ha azt mondjuk, hogy nincsen bűn mi bennünk, magunkat csaljuk meg és igazság nincsen mi bennünk*” (1Jn 1,8). Ezt a világ sokszor oda is dörgöli az orrunk alá. De nem is mondjuk, hogy a bűntől mi megszabadultunk, amíg testben vagyunk, de megszabadultunk a bűn ural-

mától. Nem szolgálunk többet a bűnnek. A római levél erről szól. A római levél üzenete a hívő számára az, hogy aki elfogadta Jézus-

ban Isten ajándékát, annak az életében uralmaváltás történt. A Sátán uralma alól át-megy Jézus Krisztus uralma alá, és onnantól kezdve vallja – amit az első kérdésre adott feleletben vallunk a Kátéban –, hogy Jézus Krisztusnak a tulajdona vagyok. Ő uralkodik rajtam. Ezt valljuk meg az apostoli hitvallásban is: „*a mi Urunkban*”. Már nem a bűn uralkodik rajtam. A bűnnel harcolnom kell egész életemben, amíg itt élek ezen a földön, ehhez kapunk fegyvereket.

Mit jelent az, hogy Jézus odaadja magát ajándékba, üdvösséget ad?

■ Az első: kihívja az életre. Mint Mózes a tábor kapujában: „*Aki az Úré, ide hoz-zám!*” (2Móz 32,26). Jézus az övéit kihívja, mely kihívás ellenállhatatlan. Aki ezt a hívást hallja, annak mennie kell.

■ A második: újjászüli és megelevenít. Mert „*test és vér nem örökölheti Isten or-szágát*” (1Kor 15,50), ezért újjá kell

Egy vagyonos ember és a fia minden különleges művészi alkotást össze akartak gyűjteni. Minden megtalálható volt a gyűjteményükben Picassótól Raffaellóig. Gyakran leültek együtt és csodálták a nagyszerű munkákat. Mikor a vietnami konfliktus kitört, a fiú elment a háborúba. Bátran életét adta, mikor megmentett egy másik katonát. Amikor az apa megtudta, mélyen gyászolta egyetlen fiát.

Hónapokkal később, épp karácsony előtt kopogtattak az ajtón. Egy fiatalember állt az ajtóban, hatalmas csomaggal a kezeiben. Így szólt:

– Uram, ön nem ismer engem. Én vagyok az a katona, aki a fiának köszönheti az életét. Aznap sok embert mentett meg. Éppen engem vitt biztonságba, mikor egy golyó szíven taláta, és ő azonnal meghalt. Gyakran beszélt nekem önről és a művészet iránti szeretetéről. – A fiatalember felemelte a csomagját. – Tudom, hogy ez nem nagy valami. Nem vagyok nagy művész, de azt hiszem, a fia szeretné, ha ezt megtartaná.

Az apa kinyitotta a csomagot. A fiáról készült portré volt, amit a fiatalember festett. Csodálta, hogy a katona mennyire meg tudta ragadni a fia személyiségét. Az apa szemei megteltek könnyel. Megköszönte neki a képet, és felajánlotta, hogy kifizeti.

– Ő nem, uram, soha nem tudom visz-

szafizetni, amit a fia értem tett. Ez ajándék.

Az apa jól látható helyre akasztotta a portét, így ha látogatók jöttek, a fiáról készült kép volt az első, amit megmutatott nekik a kollekciónál.

Néhány hónappal később az ember meghalt. Sor került a képek elárverezésére. Sok befolyásos ember összegyűlt, és izgatottan várták, hogy megvehessék az értékes képeket a saját gyűjteményükbe. A fiúról készült kép az emelvényen volt. Az árverés-vezető kopogtatott a kalapáccsal.

– Az árverést ezzel a képpel kezdjük.
– Ki akarja megvenni ezt a képet? – kiáltott valaki hátulról. – Látni akarjuk a híres képeket. Hagyja ezt!

Az árverésvezető azonban hajthatatlan maradt.

– Mennyi a kikiáltási ára ennek a képnek? Ki kezdi el az ajánlást? 100 \$-ért, 200 \$-ért?

Egy másik hang mérgesen kiáltotta.
– Nem azért jöttünk, hogy ezt a képet nézzük! Mi Van Goghot, Rembrandtot akarunk! Gyerünk már az igazi képekkel!

De az árverésvezető tovább folytatta.
– A fiú, a fiú. Kinek kell a fiú?

Végül egy ember szólalt meg a terem hátuljából. Ő volt hosszú ideig az embernek és fiának a kertésze.

– Elviszem 10 \$-ért.

Szegény ember lévén, az volt minden, amit fel tudott ajánlani.

– Ki ajánl érte 20 \$-t?
– Adja neki oda 10 \$-ért! Nézzük a mes-tereket!

– 10 \$ az ajánlat. Ki ad érte 20 \$-t?

A tömeg kezdett mérges lenni. Nem akarták ezt a képet. Sokkal értékesebb festményeket szerettek volna a gyűjteményükbe.

Az árverésvezető csapott a kalapáccsal.
– Először, másodsor, eladva 10 \$-ért.

Egy ember a második sorból közbekiajtott.
– Gyerünk már a többi képpel!

Az árverésvezető letette a kalapácsot.
– Az aukciónak vége.

– Mi lesz a festményekkel?

– Sajnálom. Mikor felhívtak, hogy levezsem ezt az aukciót, elárultak nekem egy titkot, mely a végakaratom feltétel volt. Egészen eddig nem mondhattam el. Csak a fiú portréja volt eladó. Aki azt megveszi, az örökölheti az egész vagyont, beleértve a festményeket is. Az, aki elviszi a fiút, megkap mindent.

Isten nekünk adta az Ő Fiát kétezer évvel ezelőtt, hogy meghaljon a kereszten. Hasonlóan az árveréshez, az üzenet ma is ugyanaz. A Fiú, a Fiú. Ki viszi el a Fiút? Hiszen aki a Fiú, az megkap mindent vele együtt.

„*Akié a Fiú, azé az élet; akiben nincs meg az Isten Fia, az élet sincs meg abban.*” (1Jn 5,12)

szülnie bennünket. És meglevenít, mint ahogy egy halott meglevedne.

■ A harmadik: hitet szerez a szívben.

■ A negyedik: megigazít és az Istennel megbékéltet.

■ Az ötödik: a fiúság lelkét adja nekünk, aki által kiálthatjuk, hogy „Abbá, Atyám!” (Róm 8,15) Mert senki sem mondhatja Atyának az Istent, csak az, aki elfogadta az Isten ajándékát.

■ A hatodik: megszentel bennünket. Ez azt jelenti, hogy magához kapcsol.

■ A hetedik: a Lélek gyümölcsei által bizonyosakká tesz az örök élet felől.

■ A nyolcadik: megőrzi. Isten hatalma őrzi a hívőket hit által az üdvösségre.

Az evangélium mindennek a jóhíre.

Jézus Krisztus áldozata tökéletes, elég. Pál apostol azt mondja, hogy az adóslevelem oda van szegezve a keresztfára. „Aki az ő tulajdon Fiának nem kedvezett, hanem őt mindnyájunkért odaadta” (Róm 8,32), amelyben azonban a “mindnyájunk” nem az egész világot jelenti, hanem a hívőket. A hívőkért adta oda a Fiát. Amint azt a János 17-ben olvassuk: „Én ezekért könyörgök: nem a világért könyörgök, hanem azokért, akiket nékem adtál, mert a tiéd.” (Jn 17,9) Akiknek tehát oda tudja adni magát, mint ajándékot.

A jog szerint, ha valaki lehunyja a szemét, abban a pillanatban eldől, hogy kié az örökség, és megörökli a hagyatékát az örökös. A közjegyző a tárgyaláson már csak kihirdeti az öröklést. Pál apostol jogász is volt, és erre a gondolatra építi fel a római levelet és az egész teológiáját. Azt írja, hogy a haláleset megtörtént nagypénteken, a Golgotán, és az itt lévő hívők meg a világ végéig élő hívők számára az öröklés megtörtént. Tudniillik az Isten országának az öröklése. Annak az öröklése, amit így mond Pál apostol: „mert minden a tietek; ...Ti viszont a Krisztuséi vagytok, Krisztus pedig Istené.” (1Kor 3,21.23) Mindent megörököltél. Ezt akkor

tudod meg, amikor a közjegyző, a Szentlélek kihirdeti a számodra. Akkor a hit azt jelenti, hogy örökös vagyok, örököltem.

Aki úgy éli az életét, hogy még nincs hitben, az olyan, mint az a koldus, aki az egész életét végigkoldulta egy pénzes ládika fölött ülve, mert nem tudta, hogy valaki elásott ott egy ládikát tele arannyal. Csak amikor meghalt, és a város elhatározta, hogy ott temessék el, ahol egész életében koldult, ásták ki azt a ládikát, megtalálva benne a sok aranyat. Ki ül közülünk egy vagyonon, és ki az, aki nyomorultul küszködik, mert uralkodik rajta a bűn? Ez az evangélizáció azért van, mert szeretné a közjegyző, a Szentlélek kihirdetni azt, hogy egy vagyonon ülsz, és amikor ez neked felragyog, akkor leszel te Krisztusé. Akkor mondhatod azt, amit az Énekek Énekében így mond az ige: „Szerelme sem enyém, s én az övé vagyok” (Énekek 2,16), ami Jézusra és a hívő emberre vonatkozik. Úgy menjünk ma ki innen, mint akinek az Isten a szívébe helyezte itt az ajándékait, és a legnagyobb ajándékát: Jézus Krisztust.

(Az evangélizációs hét alkalmainak teljes hanganyagát a kedves testvérek meghallgathatják gyülekezetünk honlapján.)

Mi az ok VAGY mi a cél?

“Voltak ott abban az időben néhányan, akik hírt adtak neki azokról a galileaiakról, akiknek a vérét Pilátus az áldozatukéval elegyítette. Jézus megszólalt, és ezt mondta nekik: »Azt gondoljátok, hogy ezek a galileai emberek bűnösebbek voltak a többi galileainál, mivel ezeket kellett elszenvedniük? Nem! Sőt - mondom nektek -: ha meg nem tértek, mindnyájan hasonlóképpen vesztek el. Vagy azt gondoljátok, hogy az a tizennyolc, akire rádőlt a torony Siloámban, és megölte őket, vétkesebb volt minden más embernél, aki Jeruzsálemben lakik? Nem! Sőt - mondom nektek -: ha meg nem tértek, mindnyájan ugyanúgy vesztek el.«” (Lukács 13,1-5)

A fenti ígérészet két tragikus esemény kapcsán idézi Jézus szavait. A kortársaknak, amint a szörnyű híreket hallva egymás között beszélgetnek, sokféle gondolat járhat az elméjükben, talán ilyenfajta ki nem mondott kérdések is: miért engedi meg Isten az ilyen borzalmakat? Miért épp velük történt meg a tragédia? Teljesen emberi felfogást mutat az a gondolat is, amire Jézus a 4. versben utal: vajon ők gonoszabbak voltak másoknál, hogy ezt szenvedték el? Ez a mai kor emberét ugyanannyira jellemzi, hisz hogyan sóhajtunk fel, ha valami váratlan nagy

rossz ér minket: Istenem, mit vétettem? Miért büntetsz ezzel és ezzel? Mi tehát hajlamosak vagyunk rögtön az okot keresni, mégpedig a konkrét, személyes okot, hibát, vétket, ami a nyomorúságunkat okozza az adott helyzetben.

A vakon született ember történetében is a bűnt kutatják a tanítványok, ami a vakság oka lehetett: “Amikor Jézus továbbment, meglátott egy születése óta vak embert. Tanítványai megkérdezték tőle: »Mester, ki vétkezett: ez vagy a szülei, hogy vakon született?« Jézus így válaszolt: »Nem ő vétkezett, nem is a szülei, hanem azért van ez így, hogy nyilvánvalóvá legyenek rajta Isten cselekedetei.«” (János 9,1-3)

Krisztus azonban mindkét bibliai történetben a várokozásoktól teljesen eltérő választ ad. A Lukács 13,3 és 13,5 verseiben gyarló emberekben talán még megütközést is kiváltanánk e szavak: „ha meg nem tértek, mindnyájan hasonlóképpen vesztek el.” Megváltónk nem részletezi az okokat, nem elégti ki szükségtelen kíváncsiságunkat a miérteket illetően, hanem tömören rámutat az események, a nyomorúság CÉLJÁRA: Térjete meg!

Az ok ugyanis nyilvánvaló: Istentől elszakadt életünkben csak ilyen helyzeteket tudunk teremteni magunknak és

embertársainknak. De mi a célja akkor a nyomorúságoknak? Éppen az, hogy ráébresszen bennünket: Isten nélkül semmik vagyunk, és keressük ezért az Őhozzá visszavezető utat. Az a cél, hogy megértjük: mire vezet a bűn, az Istentől való elfordulás, és ez minket arra indítson, hogy rálépünk az Istenhez vezető útra.

Jézus egész földi életének ez a célja, hogy ezt a visszatérést lehetővé tegye számunkra. Ő azért jött, hogy általa megtérjünk. Mi is ez a megtérés? Az Ő saját szavaival: „aki hallja az én igémet, és hisz abban, aki elküldött engem, annak örök élete van; sőt ítéltre sem megy, hanem átment a halálból az életbe.” (János 5,24)

Aki tehát Jézus Krisztust Isten Fiának hiszi, személyes megváltójának fogadja el, élete urának vallja és így engedelmeskedik neki, az Isten gyermekévé lett, visszatért hozzám, övé az örök élet már ezen a földön és földi halála után is. Ezt tette Ő lehetővé golgotai kínhalálával és húsvéti feltámadásával. Azt tanítja, hogy erre hívja fel minden a figyelmünket, ami e világban történik. A nyomorúságok, mint „kis intések” - bármennyire is nem tudunk kis dologként tekinteni rájuk, amikor mi magunk szenvedjük el azokat - a végső nagy ítélettől akarnak minket megmenteni.

Mazaray Sándor

SOÓS JOLÁN BÚCSÚ MAMITÓL

Te már úton voltál,
mire odaértünk.
Talán egy utolsó
imát mondtál értünk.
Az arcod elgyötört,
összetört az élet,
a némán hordozott
sok-sok szenvedésed.
Lelked már messze járt,
de szíved még küzdött.
Az Úristen érted
őrző angyalt küldött.
Arcod simogattuk,
szádat törölgettük,
cserepes ajkakra
vizet csöpögtettünk.
Homlokodra forró
csókokat leheltünk,
elsoroltuk hosszan:
mindnyájan szeretünk.
Esdő szeretetünk
megérezte szíved,
megtört, fáradt szemed
kérdőn ránk tekintett.
Beszélni nem tudtál,
csak fájdalmas hangok
jelezték kínlódba,
hogyan szavunkat hallod.
Ajkad már néma volt,
csak a szemed üzent:
örök hazából is
mindnyájunkat szeretsz.
Fájó szívvel álltunk
betegágyad mellett.
Tudtuk, hogy búcsúzol,
hívtak, menni kellett.
Szemed lecsukódott,
az álom jött újra,
és Te elindultál
az utolsó útra.

(2013. március 29. - Nagypéntek éjszakáján)
Egy éve, 2013. április 6-án temettük Soós
László nagytiszteletű úr feleségét, Irénke
nénit, rá emlékezünk ezzel a verssel.

SOÓS LÁSZLÓ URAMAT SZOLGÁLOM ÚJRA

Milyen sokat adtál nekem! Mit tudnék én adni érte?
Kilencven év nagy ajándék, pedig most még nincs is vége.
Hosszú évek száguldottak két évszázad fordulóján.
Ki tudná azt itt kivárni, hogy futásuk elmúljon már?
Az idő fut, tovaszáguld, / Visszasírjuk, ami elmúlt.

Veled jártam vándorutam. Megköszönöm sok csodádat.
Kimentettél betegségből, biztos támaszt leltem nálad.
Világégés közepette mindig ölelt erős karod,
Mikor minden veszni látszott, kegyelmed új erőt adott.
Elcsüggedni nem engedted, / Ha elbuktam, felemeltél.

Nehéz évek könnyáztatta idején segítőt adtál,
Egy hűséges hitvestársat, ki ha baj van, mindig ott áll,
Hisz egyedül már nem lehet hordozni a nehéz terhet,
Ő munkában, küzdelemben töröl könnyet, verejtéket.
Mint Ruth a régi időkben, / Ő sem tágitott mellőlem.

Együtt éhezünk és fáztunk, de együtt is reménykedtünk,
És minden percben éreztük, hogy az Isten ott van velünk.
Amikor betegség sújtott, nálunk járt az Áldott Orvos,
Ha megáldott örömmel, tudtuk hálát adnunk kell most.
Jézus kezét ketten fogtuk, / Vándorutunk vele róttuk.

Küzdelmeink, boldogságunk hatvanhetedik évében
Lehajolt hozzá az Isten halálos betegségében,
Szeretettel hazahívta, magához ölelte csendben.
Egy földi vándor hazatért. Angyalkar zengett a mennyben.
Irénkét elbocsátottam, / Magamban összeroskadtam.

Aztán énrám is kimondták a halálos jövendölést,
Néhány hét volt, mit engedtek e földön még menetelést.
Mindenkitől elbúcsúztam. Tudtam, be kell itt fejeznem,
Vége van a vándorútnak, Irénke után kell mennem.
Búcsút intve e világnak / Készültem oda, hol várnak.

Majd hirtelen csoda történt. Mint egykor a Betesdánál
Egy koldus hiába várta gyógyulását a víz partján.
Harmincnyolc év már hogy elment, egy reggel Jézus arra jött,
És gyógyulást hozott neki, új életet, új örömet.
Mellettem is oly hirtelen / Megállt Jézus kegyelmesen.

Aki tegnap még azt hittem, hogy mára már csak por leszek,
Jézus karjában kezdek aggastyánként új életet.
Kegyelmi idő adatott, Uramat szolgáló élet,
Jézus kezét fogva léptem át a kilencvenes évet.
Drágám sírjára borulva / Uramat szolgálom újra.

(Pomáz, 2014. február 16.)

„HÍREK EGY ORSZÁGBÓL, AHOL MÉG SOHASEM VOLTUNK”

LÁTOGATÓBAN PESTI KRISZTINÁNÁL ÉS CSONGOR JÁNOSNÁL I. rész

Csobánkai gyülekezetünkben van egy átlagosnak nem mondható család, akiket talán kevesen ismernek. Azért különlegesek, mert Isten egy különlegesen nehéz útra hívta, mondhatni kényszerítette őket. Kívülálló számára Kriszta, János és a gyermekeik története tragikusnak tűnik, ők mégis hálát tudnak adni Istennek mindenért.

■ *Hogyan ismerkedtetek össze?*

■ **Kriszta:** A húgom révén ismerkedtünk meg, János egy főiskolára járt velem. A húgom állította, hogy ismer egy embert, aki teljesen olyan, mint én, és higgyem el, ő jó lesz nekem. Hát én nem nagyon hittem el, hogy jó lesz nekem egy vadidegen ember, de a húgom – mint egy igazi kerítőnő – mindenféle találkát szervezett. Mi nagyon klasszikusan, olyan lassan erősen indultunk. Ez jó tizenöt évvel ezelőtt történt. Aztán amikor eljött a nagy pillanat, a leánykérés ideje, akkor azt mondtam Jánosnak: rendben van, én hozzád megyek feleségül, de én soha többé nem megyek férfihez feleségül úgy, hogy azon ne legyen Isten áldása. Vagy rendesen összeházasodunk, és Isten előtt teszünk fogadalmat, vagy nincs házasság.

■ **János:** Megismerkedésünkől fogva számomra nem volt titok, hogy Kriszta hívő ember. Így nem nagyon döbrent meg a kérése, nem volt elenemre a dolog. Én nem részesültem vallásos nevelésben, de vallásellenesben sem. Gyermekkoromban engem is érdekelt a hit, és kérdeztem szüleimet, nagymamám. Emlékszem, volt egy gyerekbibliám, abból sokszor olvastak. Nekik sem az istenhittel volt problémájuk, hanem az egyházakkal, az intézményrendszerrel. És ezzel én is így voltam, emiatt sosem kerestem a kapcsolatot az egyházakkal. Amikor a feleségem azt mondta, hogy egyházi esküvőt akar, akkor úgy gondoltam, hogy ez egy jel: eljött az ideje annak, hogy az egyház és én közelebb kerüljünk egymáshoz.

■ *Te ekkor már hívő ember voltál.*

■ **Kriszta:** Igen, de János még nem. Olyan ismerkedős fázisban volt. Na de hívőség ide vagy oda, én bizony sehova nem jártam templomba. Már itt laktunk Csobánkán, és egyszer, amikor jöttünk hazafelé, láttam, hogy a pomázi templomot takarítják az asszonyok. Nyomtam egy vészféket, és úgy döntöttem, ez a templom jó lesz nekem. Be-

mentem, és az egyik asszony – nem tudom ki lehetett az, de sosem felejttem el – nagyon kedvesen fogadott. Hívogatott, hogy menjünk el vasárnap, nagyon kedves a tiszteletes asszony. És amiatt, hogy ez az asszony ilyen

Pesti Krisztina és Csongor János

kedves volt velem, én tényleg idejöttem Erzsike nénihez, hogy én szeretnék itt összeházasodni a vőlegényemmel. Kicsit furcsán nézett rám, aztán azt mondta, hogy akkor talán járunk el templomba. Akkor kezdtünk el idejárni, ismerkedni a gyülekezettel, és János Erzsike néni hatására kezdett el közeledni Istenhez.

■ **János:** A tiszteletes asszony hite, belső ereje számomra egészen csodálatos. Már a megjelenése is egyfajta tekintélyt hordoz magában, és amikor megszólal, akkor meg még inkább. Örülök neki, hogy ő volt az első lelkes, akivel közelebbi kapcsolatba kerültem és örülök, hogy ő adott össze bennünket.

■ **Kriszta:** Annak különösen örülök, hogy nem csak valami szép és romantikus templomi esküvő volt, hanem tényleg egy komoly elhatározás, egy komolyan gondolt „igen” volt e mögött, amit a mai napig vállalunk Isten előtt. Ez adja az alapját annak, ahogyan együtt tudunk élni, együtt tudunk küzdeni ebben a nehéz helyzetben, amiben most élünk. Az a hármas kötés, ami nehezen szakad el, az jött létre akkor.

■ *János, beszéljél a hitedről, miben gyökerezik?*

■ **János:** Számomra nagyon fontos a szeretet, a megbocsátás, a könyörületesség, a tisztelet, egymás elfogadása. Tulajdonképpen, ami a Tízparancsolatban a lényeg. Nem mondhatjuk, hogy az egyik parancsolat fontosabb lenne, mint a másik, akár az Istenről szól, akár a felebarátomról. És az el-sőből következik a második.

■ *Kriszta, nálad ez hogyan kezdődött és hogyan jutottál el Istenhez, Krisztushoz?*

■ **Kriszta:** Nagyon messzire kell visszamennem. Nem lehettem több három évesnél, amikor egyszer a fekete-fehér tévéken egy filmben láttam egy nőt, aki egy templom küszöbén letérdelt és imádkozott. Ez engem akkor nagyon megfogott, hogy az a nő ott mit csinálhat, és gondoltam kipróbálom ezt a dolgot. Persze templomot én nem ismertem, de volt egy Grúziáról szóló könyvünk, amiben nagyon sok régi templom volt. Fogtam és a térdem alá gyömöszöltem Grúziát, mint egy templomküzöböt, összetettem a két kezem, ahogy láttam. De nem tudtam, hogy mi lesz. Azt a pillanatot soha nem felejttem el, amikor megérzi az ember, hogy ott van Valaki más is. Olyan volt, mintha Isten vett volna abban a pillanatban körül. De kisgyerekként ez nagyon megijesztett: nem tudtam ki ez, nem tudtam, mi történik. Olyan volt, mintha egyszer csak megrázott volna az áram. Gyorsan fel is pattantam Grúziáról, félre is tettem ezt az élményt. De mindig kérdeztem a szüleimet, hogy miben hisznek? Azt válaszolták, hogy ők főként magukban hisznek. Most már nem egészen így van, de akkor fiatalos lendülettel így gondolták.

Aztán tinédzser koromban kezdtem el igazán keresni. Azt gondoltam, kell hogy valami Isten legyen valahol. Hinni kezdtem mindenben: amikor a görög mitológiát vet-tük, akkor kezembe került az „Indiai regék és mondák” című könyv, akkor lelkesen dobálni

kezdtem a patakba a virágokat, mintegy áldozatul Istennek. De nagyon érdekes, Isten látta a szívemet, hogy ez nem bálványimádás volt, hanem keresés. Látta, hogy én nem egy bálványinak akartam dobálni a virágokat, csak nem tudtam a módját, hogy szólítsam meg azt, Akit nem ismerek.

A következő nagyon furcsa élményem 14-15 éves koromban ért, amikor elvittek a *Ben Hur* című filmre. Mint lányt nem nyugtázt le a film, viszont egyetlenegy ember, akinek csak a hátát mutatták egész végig, az teljesen földhöz csapott. Úgy éreztem magam, mint Pál apostol, mint aki leestem a lóról. Ez az ember Jézus volt, aki hatalmas erővel szólított meg akkor. Hazafelé menet mondtam a barátomnak: nem tudom ki ez az ember, ki kell nyomoznom, mert ez a Valaki kell nekem!

Otthon találtam egy régi Bibliát, amiből úgy gondoltam megtudom, hogyan lehet Vele beszélgetni. Az első dolog, amit megtanultam, az a Miatyánk volt, amit szorgosan mondogattam is. A gimnáziumban aztán találkoztam hívó gyerekekkel, akik elvittek magukkal egy katolikus gyülekezetbe. Így indultam el azon az úton, Krisztushoz, amin még most is gyábokolok szépen előre. Mikor hogy: valamikor rohanok, valamikor meg csak ülök az út szélén. Nagyon sok döntéshelyzet volt, van ezen az úton. Döntöttem sokszor rosszul, sokszor büszkeségből, néha jól is. De ezt tudjuk mindnyájan, akik erre az útra léptünk. Az egy dolog, hogy megtaláljuk Istent, de utána ezen az úton folyamatosan le kell tennünk az életünket, ami nem egyszerű feladat. Minden rossz döntésnek az volt az alapja, hogy én magam akartam dönteni, hogy én majd tudom, nekem mi a jó. Ilyenkor az Isten csak ott fityegett a gomblyukamban, mint egy szál virág. Mint egy apró díszítés, ami jól néz ki, de nem befolyásolja nagyon az életemet.

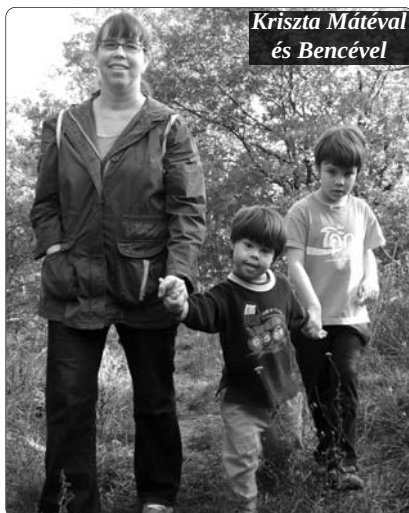
■ *Tulajdonképpen voltak élményeid, meg tapasztalásaid Istennel, de te egyszer tudatosan döntöttél Jézus mellett, hogy igen, Ő az, akit keresek már három éves korom óta.*

■ **Kriszta:** Én nem tudom visszapörgetni másra azt a pillanatot, csak arra, amikor egymás után mindkét gyermekről kiderült, hogy sérülten születtek. Addig – még ha tényleg szerettem is Istent, szerettem is Jézust – csak virág volt a gomblyukamban. Most, amikor Ő mindent jelent számomra, el se tudom képzelni, hogyan élhettem Nélküle. Számomra Krisztus a mindent jelenti. A MINDENT! Nélküle én egy napot nem tudnék túlélni, abban biztos vagyok.

■ *Beszéljünk erről az időszakról. Először megszületett Máté...*

■ **János:** Nagyon vártam, hogy megszülessen. Akkor már öt éve éltünk együtt és neveltük közösen Kriszta két nagyobb gyerekét. Tudtam milyen hétévestől fölfelé nevelni egy gyereket, de nem tudtam, milyen a lelegejtől indulni. És hát nem mellékes, hogy Máté a vér szerinti gyermekem. Izgatottan vártam.

■ **Kriszta:** Tulajdonképpen mondhatjuk, hogy túléltek a szülést, voltak orvosi hibák bőségesen. Utólag kiderült, az is csoda, hogy egyáltalán élünk. Nagyon nehéz szülés volt Mátéé is, és később Bencéé is, de ott már egy másik orvos volt, aki felelősségteljesebben

Kriszta Mátéval és Bencével

döntött. Ennek ellenére nagyon szép élmény volt Máté születése. Egyrészt János végig hangozik imádkozott mellettem a vajúdás közben, másrészt szinte fizikálisan éreztem, hogy ott van mellettem Krisztus. Nyilván nem állt ott testi valójában, de vannak pillanatok, amikor azt érzi az ember, milyen meghökkentően közel van hozzá az Isten. Ez alatt a vajúdás alatt is volt ilyen élményem, hogy az Ő kezét fogom végig. Ezért nincsen bennem harag, meg düh sem az orvos kérdéses viselkedésével kapcsolatban, mert tudom, hogy Isten ott volt mellettem, és az Ő akaratával történt, ami történt. Ez csak a módja volt annak, ahogy Isten meg akarta formálni a fiamat, a fiam által pedig bennünket. Ha ezt nem hinném, akkor ezzel többek között azt mondanám, hogy Isten nem vigyázott ránk eléggé, nem hallgatta meg az imánkat. Én ilyet soha nem mondanék.

■ **János:** Igazából mást nem is nagyon tudtam volna tenni, mint imádkozni és erősíteni. Volt bennem egy természetes félelem, mert láttam, a feleségem szemmel láthatóan nincs jól, de volt bennem egy bizalom is Isten felé, hogy meghallgat. Én akkor nem érzékeltem, hogy bármi probléma lenne, hiszen nekem ez volt az első alkalom. Bár nem nézett ki igazán jól Máté, de később úgy tűnt, minden rendben van.

■ **Kriszta:** Aztán Máté két és fél éves korára még mindig nem beszélt, és egy nagyon csendes, magába húzódó gyerkőc volt. Elvitük logopédushoz, de ő megnyugtatót, hogy nincs semmi gond. Telt-múlt az idő, és Máté ugyan megszólalt, de egyre inkább autisztikus jegyeket kezdett mutatni: csak egyféle úton lehetett közlekedni, nagyon intenzív kiborulásai voltak, volt úgy, hogy órákon keresztül ült egy sarokban és olvasott, gyerekeknek nem igazán örült, nem tudott velük mit kezdeni. Végül a budapesti korai fejlesztőbe kértem egy időpontot és ott diagnosztizálták, hogy ő egy autista* kislány. Ennek tulajdonképpen örültünk, mert végre tudtuk mivel állunk szemben, el lehetett indulni a fejlesztésében.

■ *Amikor kiderült, mit gondoltatok, nem estetek kétségbe, nem volt bennetek indulat, vád, hogy miért pont velünk történik ez?*

■ **Kriszta:** Dehogynem, de ez főleg a Bencénél történt. Máténál lassan, fokozatosan

adagolódt a dolog, és egy autistánál annyira nem lehet tudni, hogy mibe fogja kifutni magát. Tudtuk, hogy valószínűleg nem a leg súlyosabb formával állunk szemben, mert az már hamarabb kiderült volna. Talán egy könnyebb eset, akivel lehet beszélgetni, legfeljebb egy nagyon zárkózott ember lesz. Esetleg egy kicsit furcsa lesz mindenkinek a szemében, olyan bogaras fajta, egy *Einstein* vagy *Temple Grandin***.

■ *Ezek után – gondolom – elkezdtek keresni a fejlesztéshez szükséges lehetőségeket. Ez sem lehetett könnyű.*

■ **Kriszta:** Hát nem, mert sajnos Magyarországon ez a rendszer nem épült ki. Ha nagy szerencse révén sikerül egy autista gyerekek megfelelő terápiát megfelelő helyen biztosítani, akkor az pénzbe kerül. Egyrészt ez anyagilag nagyon megterhelő, de még ha a szülők ki is tudnák fizetni, nem biztos, hogy az ellátórendszer tudja fogadni ezt a kisgyereket. És ugyanez van az óvodában és az iskoláztatás terén is. Vannak integráló óvodák, de mivel ezek a gyerekek sokszor nehezen viselik a nagy tömeget, a zajt, a túl sok ingert, ezért kis csoportokat javasolnak, de olyan kevés van. És olyan kicsi csoport, ahol az óvó néni ért az autizmussal élő gyerek kezeléséhez, na, olyan még kevesebb van. Ebbe a problémába nagyon gyorsan belefutottunk.

Végül *Kővári Anita* összehozott bennünket egy gyógypedagógussal, aki a Szellő utcai óvodából jött, rajta keresztül sikerült Mátét integrálnunk. Most is odajár, de már az iskola első osztályába. Minden nap hatkor kel, hétkor kell indulnia, mert háromnegyed nyolcra be kell érni. Az a probléma, hogy jelenleg nincs kiépített iskolarendszer az ilyen gyerekek számára, a gyerekekről ad hoc módon döntenek, ahogy éppen el tudják helyezni őket. Ez azt is jelentheti, hogy a szülőknek alá kell írnia egy papírt, hogy a gyermeke értelmi sérült, holott nem. Sokszor értelmi sérült gyerekek közé raknak be 120-130-as IQ-jú, ép értelmű autista gyereket. Most próbálunk valamit lépni, szervezkedni. A szülők képviselőiben próbálunk szót érteni a hivatalokkal, muszáj, hogy lépjenek valamit. Egyrészt az integráló iskolák túlterheltek, másrészt – magas IQ ide, magas IQ oda – nem biztos, hogy az integráló iskolába jó eredményeket fognak elérni.

■ **János:** Olyan osztály, meg olyan iskola, ami ideális lenne Máténak, nincs, vagy nem tudunk róla, pedig elég alaposan körülnézünk. Olyan, ahol van valami esélye, hogy fejlődni fog és nem utálja meg az iskolát, mint műfajt egy egész életre, olyan úgy néz ki, hogy van, a jelenlegi iskolájában.

■ *Az autizmus szó tulajdonképpen mit is takar?*

■ **Kriszta:** Az autizmus egy spektrumzavar, melyen belül sokféle előfordulás lehetséges. Többek között ez is az oka, hogy még nem épülhetett ki egy ellátórendszer. Nagyon sokféle autista van: vannak az asperger-szindrómások***, akik irtó okos gyerekek, de beilleszkedési problémákkal küzdenek. Vannak a gyermekkori autisták, mint a mi Máténk is, akik a normál értelmi képességű gyerekek közé tartoznak,

de szintén nehézségeik vannak a beilleszkedéssel. És vannak az értelmi sérült autisták. Csak azért, mert, valaki látta az *Esőember* című filmet, attól ő még nem tudja, milyen egy autista. Az egyfajta autista volt. Ettől szoktak megijedni az iskolák: mindenki látta a filmet és várják az Esőembert. Aztán kiderül, hogy mégsem Esőember minden autista: lehet jobb is és lehet rosszabb is, tehát sokfélék. Jelenleg sem az iskolarendszer, sem a társadalom nincs felkészülve arra, hogy megfélelően kezelni tudjon például egy indulatkezelési problémákkal küzdő autistát. Sokszor fut bele az ember az előítéletekbe.

De én pozitív vagyok. Nem volt Magyarországon ilyesmi, még csak most kezdünk el ezzel foglalkozni. Azt hiszem, mi sem vagyunk butábbak a többi népnél, csak egyszerűen még nem tartunk ott. Ami lezajlott az USA-ban, Nyugat-Európában 20-30 évvel ezelőtt, az nálunk most zajlik. Én hiszem, hogy nálunk sem rosszabbak, gonoszabbak az emberek, csak idő kell nekik. Persze mi is, akik sérült gyermekeket nevelünk, fokozottabban érzékenyek vagyunk egy rossz szóra, egy fintorra, vagy bármilyen hasonlóra, de szerintem sokszor türelmetlenebbek is. Ezzel a véleményemmel lehet, hogy nagyon egyedül vagyok, de azt hiszem, időt és alkalmat kellene adnunk a többi embernek arra, hogy megismerkedjenek velünk. Amikor Julcsi néni először látja a kényszermozgásos gyereket, akkor ez számára furcsa. De ha már hússzor látta ezt, akkor már nem lesz számára az. De ha már az első esetben megsértődünk, mert olyan csúnyán nézett ránk, és többet nem megyünk egyetlen közösségbe sem, akkor nem fogunk egymás felé közelíteni. Tehát, még ha nagyon nehéz is, a Julcsi néneknek a mi részünkről is adni kell esélyt, persze csak addig, amíg ez nem megy a gyerekünk rovására. Hála Istennek, Máténak még nem volt ilyen jellegű problémája. Ha meg is bámulták az utcán, ez neki nem tűnt fel. Ez az autizmusnak úgy mond az „előnye”, hogy nem nagyon reagálja le az ilyen helyzeteket. Nagyon nagy atrocitás pedig nem érte még, mert egy védett burokban nő fel.

* *Az autizmus egy idegi-fejlődési rendellenesség, ami csökkent mértékű társadalmi kapcsolatokban, kommunikációs képességekben, abnormális viselkedési és érdeklődési mintázatokban nyilvánul meg*

** *Dr. Temple Grandin a Colorado State University professzora. Állattartáshoz szükséges eszközök fejlesztésével foglalkozik. Széles körben ismert, mint autizmussal élő sikeres felnőtt.*

*** *Asperger-szindróma esetén a páciens kiválóan képes szavakkal kommunikálni például írásban, de a kommunikáció kísérő-jelenségeinek (arc kifejezés, testbeszéd, hanghordozás) értelmezése nehezen megy neki, a szemkontaktust nehezen viseli stb. Az Asperger-szindrómára – az autizmussal ellentétben – jellemző a normális ütemű nyelvi fejlődés, valamint az átlagos vagy annál magasabb intelligenciaszint.*

(Forrás: Wikipédia)

Kerekes Balázs

(Folytatjuk)

KI A KÜLÖNB?

„Amikor kiment onnan, az írástudók és a farizeusok hevesen támadni és mindenféléről faggatni kezdték őt, és csak azt lesték, hogy beszédében valamin rajtakaphassák.” (Lk 11,53-54)

A világi pártok is ezt lesik. Jézushoz hasonlóan gyakran szó sincs bűnről, de tévedésről vagy gyengeségről sem, a jószándékú szavakba és cselekedetekbe is belekötnek, ha nem a saját pártjukról van szó. „Ha van rajta sapka, azért, ha nincs, azért” – ahogy a vicc mondja.

Mi, egyháztagok, ezt másként csináljuk? Arról ismer meg bennünket a világ, hogy egymást szeretjük, vagy arról, hogy egymást is megítéljük? Azt gondolnánk, hogy bőven elég, ha csak a saját aklunk juhait értékeljük? Jézus nem így tesz! Bizonyára mindenkinek vannak erről keserű tapasztalatai. Nemrég egy református testvérünk így szólt: „Ti nem Isten Fiaként hirditek a Krisztust, csak úgy, mint egy tanító.” Honnan tudja? Milyen füllel hallgat ő református tanítást? És mi milyen füllel hallgatjuk a nem református tanítást? És ne gondoljuk, hogy ha egy jó adag felsőbbrendűségi tudattal meg sem hallgatjuk a másikat, akkor ez krisztusi lelkiület. Éppen ezért fontos lenne, hogy ne ülünk a csúfo-

alázattal különbnek tartásukat egymást magatoknál.” (Fil 2,3) Ez a parancs nem kegyes udvariaskodásra való felhívás, vagy kötelező alázatoskodás, hanem bizonyos szempontból tényleg így van: mások „különbek” nálunk, és mi is „különbek” vagyunk másoknál. Teremtőnk sokféle értéket helyezett el az ekléziában, és mindegyikre szükségünk van. „Nem mondhatja a szem a lábnak: »Nincs rád szükségem«, vagy a fej a lábknak: »Nincs rátok szükségem!«” (1Kor 12,21) Isten teljes az ismerettel, és minden tulajdonsága tökéletes. Bennünk pedig rész szerint van az ismeret, és egyes talentumokat is egyénileg kapunk. Értékelnünk kell tehát egymásban a jót, hiszen ezzel Teremtőnket értékeljük.

Sok kereső vagy már megtért ember nem mer egyik felekezet felé sem elköteleződni, mert a legtöbb helyen egymás ócsárlása folyik. „Minden helyen oly jól érzem magamat, ahol magasztalják az én Úramat” – mondja egy gyermekének. (Ez nem

mond ellent annak, hogy legyen egy saját gyülekezetünk.) Ha tehát úgy adódik, hogy más felekezet istentiszteletét, esküvőjét, temetési szertartását stb. hallgatjuk, akkor mire figyelünk? Annak örülnünk, hogy ugyanazt a Jézust dicsérik, akit én is, vagy a – szerintünk – hamis hangokra vagyunk kihegyezve? Ez lelki érettség kérdése. Kamaszkorban még rendkívül fejlett a kritikai érzékünk. Mindent mindenkinél jobban tudunk, és ezért meg is tudunk ítélni mindent.

Nemrég egy harmincvalahány éves operáneszesnőnk beszélgetős estéjén voltam.

Megkérdeztek tőle, hogy el szokott-e menni a kollégái fellépéseire, és milyen füllel hallgatja őket? Elmondta, hogy igen, elmegy, és már egészen máshogy viszonyul hozzájuk, mint eleinte. Kezdetben a hibákra figyelt, zavarta minden, amit ők – szerinte – nem jól csináltak. Most viszont már tudja, hogy milyen nehéz egy jó produkciót létrehozni, és együttérzéssel, drukkkal hallgatja őket. Ha hibáznak, az neki is fáj.

„És így ha szenved az egyik tag, veled együtt szenved valamennyi, ha dicsőségben részesül az egyik tag, veled együtt örül valamennyi.” (1Kor 12,26) Hát így kellene.

Haranginé Csuta Anna

lódók székébe, és Krisztus lelkiületével tekintsünk egymásra.

Az egyházakban is folyik a szektázás, oda-vissza. Nem félünk rágalmozni egymást, abban a „szent meggyőződésben”, hogy mi csak az igazságot mondjuk ki. Sokféle megosztottság van. Vannak a nagy szekértáborok, mint a karizmatikusok és antikarizmatikusok, történelmi egyházak és kisegyházak, katolikusok és protestánsok, és a többi felekezet – szemben a többivel. (Tisztelet a kivételnek!) Hol vagyunk attól a parancstól, hogy egymást magunknál különbnek tartsuk!? „Semmit ne tegyetek önzésből, se hiú dicsőségvágyból, hanem

A MEGSZÁLLOTT ÉS AZ APOSTOLOK APOSTOLA: MÁRIA MAGDALÉNA

Textus: Jn 20,1-18

Nekünk ünnep a húsvét. Szépen felöltöztünk, és elmegyünk a templomba, hogy a családi együttélés túl, a kulináris élvezetek közepette egy másfajta találkozásnak is ajtót nyissunk. Hogy Igét kaphassunk, hogy valamilyen Isten-találkozásban részesülhessünk. Könnyű nekünk. Mi már a Happy End felől tekintünk erre az eseményre, és így hallgatjuk a jánosi tudósítást a feltámadásról, arról, ami valójában megmagyarázhatatlan, irracionális, értelemfeletti történet. A hit tárgya.

Amit viszont követhetünk, amiben irigykedve gyönyörködhetünk, az egy csodálatos átváltozás. Egy halálosan megkeseredett, mindenre elszánt, összetört magányos asszonyé, aki a szemünk előtt változik át, és lesz – nem túlzás! – apostollá. Az új időszámítást, Jézus születését az angyalok jelentették be. Az új üdvtörténeti korszak, a jézusi új minőség megfogalmazója pedig ez a halálosan megrémült, síró asszony lesz.

A bibliai tudósításokban sokszor hangsúlyos az elsőség. Az első Ádám, az elsőszülött, az elsőnek a sírhoz érő, az első hírvívő. Több ez, mint egyszerű sorszám. Paradigmatikus történet. Minta. Követendő példa. Akkor is, ha magán viseli a jellegzetes nő-történetek jegyeit.

De mi is történt valójában? Ki is volt ez az asszony? Mivel az írások csak szülővárosát jelzik: Magdala, és semmiféle családi hovatartozást vagy férfitársi rokonságot, annyit mondhatunk róla, hogy a galileai Genezáretóhoz közel eső Magdalából való. Vagyis valószínűleg a kezdetektől beletartozott Jézus kíséretébe, és vele vándorolt Jeruzsálembe. Azt is tudjuk, hogy amikor a többi tanítvány rémülten szétfutott, ő a keresztfánál is ott volt Jézus anyjával. Lukács evangélista úgy tudja, hogy ezt az asszonyt betegségből, megszállottságból szabadította meg Jézus (Lk 8,2). Sok szállal kötődött Jézushoz. Nemcsak az egészségét köszönhette neki, hanem a hivatását is. Hiszen ő nem tartozott azok közé a meggyógyítottak közé, akiket

Jézus elküldött magától. Ő mindvégig a közelében maradt, és mellette tanítvánná érlelődhetett. Abszolút „mestercentrikus” volt. És ennyiben nő-történet ez, mivel a nők többsége köztudottan – tisztelet a kivételnek – nem „ügyeknek” él, hanem kapcsolatokban. Ez számára olyasfajta elsődlegesség volt, amelyért elhagyta apját, anyját – már ha éltek –, szülővárosát, ismerőseit, és egy rendkívüli életformát vállalt. Számára Jézus volt az élet. A Jézus iránti szeretet képesítette arra, hogy őt követve valóban mindent egy lapra tegyen fel.

Valljuk meg, mostohán bánt vele az egyháztörténelem, mert csak Jánost nevezte meg szerett tanítványának – holott ugyanez volt a Magdalai Mária is.

A húsvéti tudósítás azzal kezdődik, hogy Mária még a sötétben és egyedül megy a sírhoz. De hát hol vannak a többiek, és miért nem várja meg a napfelkelte világosságát? A sötétség jelzi a veszélyt. Tacitus jegyzi meg, hogy a rómaiak által keresztre feszítettek tilos volt siratni, a közelükben tartózkodni, mert ezzel azt kockáztatták, hogy ők is hasonló sorsra jutnak. Magdalai Máriának nem voltak befolyásos ismerősei, mint Arimáthiai Józsefnek.

Máriát nem a nyugtalanság hajtotta még sötétben a sírhoz, hanem a végső kétségbeesés, a halálra váltak elszántsága. Neki Jézus a minden volt. A golgotai keresztalál nemcsak rajta kívül történt, benne is dúlt. Kapcsolatuk megszakadása az ő életének is végét jelentette. Az tartotta még benne a lelket, hogy teendője van a holttestemmel, a földi maradékkal.

Gondoljuk végig, hogyan tettük meg mi az utunkat a templomba, és hogyan futott agonizáló szeretetével ez a végső órák kétségbeesett asszony. És talán el is irigyelhetjük tőle ezt a végzetes Jézus-függőséget: hogy nem azt szorozta-osztotta, mi lesz most övele, visszamenjen-e Magdalába, és bevallja-e, hogy tévedett, hogy a gyöngy, amire rátalált, amiért mindenét eladta, mégsem volt igaz, hanem hamis. Kitől is kérhet tanácsot, hiszen a tanítványok köre széthullott – lám, most is magára maradt.

Valami olyasmi ez, mint amikor még a szocializmus idején egy négyéves kislányt azért csúfoltak, mert esténként imádkozott. Miért imádkozol, hát nem tudod, hogy nincs Isten?! Mire ő csendesen azt válaszolta: Nem baj, ha nincs, én akkor is szeretem őt.

Ilyen elementáris és irracionális szeretet feszítette Magdalai Máriát. Hol is vagyunk mi ettől, hogy a Jézus-ügy ilyen mindent meghatározó központi eseménye legyen az életünknek? És még a kudarcok során is megszállottan ragaszkodjunk hozzá? Nem irigylésre méltó ez a csillápláthatatlan Isten-

szomjúság, ez a végletes Istenre-utaltság?

A sok rossz után azonban Mária egy még nagyobb nem várt tragédiát él meg. Még a holttest sincs meg. Ezt már nem tudja

egyedül elhordozni, segítséget hív: a tanítványokat. Jön is futva Péter egy másikkal. Mária mégis egyedül áll a nyitott sírnál sírva. Szemben a múlttal, a folytathatatlannal, és háttal a jövőnek.

Ha valaki megkérdezné az örök húsvét aktuális üzenetét, akkor ez a nyitott sírra meredés, ez a jövőtlenség akár nemzeti szimbólumunk is lehetne. A minap láttam egy találékony zöldséges országdiagnózist. Szőlőből rakta ki a történelmi Magyarországot, és piros szőlő jelezte a jelenlegi határokat. Áruja fölé ezt írta: Eladva. Való igaz, mint széthullott kéve költöznek a családok nyugatabbra, mert úgy gondolják, hogy nincs már életlehetőség a szülőföldön. Valami végleg elmúlt, és aki csak a nyitott sírra mered, szükségszerűen háttal áll a valóságnak, az új történeteknek. De a nyitott sír drámája, nincs továbbja egyben titkos lehetőség. A folytathatatlan vajúdási kínokat is okozhat, és valami soha-nem-volt születhet meg belőle. Ha megszólal a csend.

Az evangélium szövegében nagyon hangsúlyos szó a megfordulás. Aki a sírra mered, annak embertelenül nehéz megfordulnia. Nem is megy egyedül. Kell hozzá a hang, az ismerős, a régi, a néven szólítás személyessége. Átváltoztató erő van benne, az örökre eljegyzés szent szava. A biblia-tudósok többször elmarasztalják Máriát nehéz felfogása miatt (ti. hogy kertésznek nézi Jézust), valójában kegyetlenül nehéz dolog elfordulni a sírtól, a szépséges múlttól. Mégis, amikor Mária a hangról ráismer Jézusra, a sírkert hirtelen édenkertté változik számára. A párbeszéd már-már az Énekek éneke túlcscorduló szeretetét idézni meg (Én 5,1; 6,2), ha nem lenne ott Jézus közbevetése: „Ne illess engem...”

Az Újszövetségben az érintés egyben hatalomátvitel is. Gondoljunk a vérfolyásos asszony és mások meggyógyítására (Mk 5,27; 10,13). Mintha Jézus tudtára akarná adni Máriának: azzal, ami most történik, már nem vállalhatsz közösséget; nem tartasz magadnál.

És megtörténik a csoda. Mária megérti, hogy ez a sírkert nem édenkert, több ez annál. Maga a megnyílt ég. Neki el kell engednie Jézust, annál is inkább, mert Jézus ezúttal el is küldi, de az ő élete elvehetően, megmászhatatlanul, mindörökké hozzá tartozik. Új, elvehetően reménység, feladattal teli jövő nyílt meg előtte.

Az Isten-találkozás szabadítástörténet is, és elhivatástörténet is (Ézs 43,1). Jézus ezúttal nem hét ördögtől szabadította meg Máriát, hanem éppenséggel a számára olyan drágának tartott múlttól. Akármilyen szép is volt az, fogva tartotta. Lebénította. A találkozás során azonban Mária önmagában, belülről ismerte meg Isten halált legyőző hatalmát. Megnyílt előtte egy új idő, egy új korszak, egy új teológia: Jézus él. Továbbra is értünk él. Sőt ezután még inkább. Bennünket képvisel az Atyánál.

Nem volt már benne félelem. Beteljesedett a szeretetben, mégpedig abban a szeretetben, amely kiűzi a félelmet (1Jn 4,18). Feladata lett: továbbadni mindezt. Ment hát boldogan, biztosíték kérése nélkül. Nem mondta: „Megyek, Uram, de egy kéréssel: Add meg az elérhetőségedet! Különben bolondot csinállok magamból.” Nem; ez a régi, félszeg Mária lenne. Az ő egyszemélyes átváltozásában nem voltak már feltételek. Olyan mértékű kovászoló volt az, hogy az képes volt egy egész gyülekezetet feléleszteni. Élő víznek folyamai ömlöttek belőle. Máig hatóan.

Lehet, hogy nem úgy jöttünk el a templomba, mint ahogy Mária ment a sírhoz, de úgy mehetünk haza. Részt kaphatunk a Mária Magdaléna féle Happy End-ből. Igaz, nekünk is meg kell dolgoznunk a húsvétért. A nyitott sir-élményektől mi sem mentesülhetünk. De adathat hozzá hang is: átváltoztató erő a Szent Lélek titkos munkája által. És kéznél van a Mária-mintha. Megíratott okulásunkra az apostolnővé válás szent története.

Vörös Éva lelkipásztor

Vörös Éva
lelkipásztor

„EZ A MAGÁTÓL: EZ A KEGYELEM”

VERŐCEI TESTVÉREINKNÉL JÁRTUNK 2014. március 23.

Megrendítő az Isten munkája! Márkus Gábor verőcei református lelkipásztor mondta ezeket a szavakat valóban megrendülten, azon ünnepi hálaadó istentiszteleten, amelyet a Verőcei Református Egyházközség, gyülekezetünk testvérgyülekezete tartott március 23-án, a templomuk belső felújításáért. Testvéreink meghívására Nyilas Zoltán lelkipásztorunk vezetésével több mint húszan vettünk részt az ünnepi istentiszteleten. A zsúfolásig megtelt templomban Isten előtt elcsendesedve adtunk hálát az egyház Urának, hogy lehetővé tette a templombelső megújulását.

Az ünneplő gyülekezet a vendégekkel közösen először a 90. Zsoltár első versét énekelte el, majd a dicsőítő műsort hallgattuk meg, a nagymarosi-verőcei gyülekezetek közös énekkarának, utána pedig a verőcei gyülekezet óvodásainak és iskolásainak szolgálatával. A 463. dicséret első

mert Isten Igéjének szép helyen kell hangzania. És ha szép helyen hangzik, megvan a reményünk arra, hogy a szívünket is széppé teszi. Legyen ezért hála az Istennek.”

A püspök úr elismerte, hogy talán még ünneprontónak is hathat, hogy éppen ezt a kalauz szerinti napi igét hozta, de ez az ige nagyon elgondolkodtató, mely az Istenember történetének emberileg nézve egyik legragikusabb pillanatát mutatja be. Júdás – aki „egy a tizenkettő közül” – csókkal ámulja el Mesterét. Csók és ámulás – micsoda kontraszt, csak az Istentől elvetemedett ember képes erre. Ez az Istentől való elvetemedettségünknek, megromlottságunknak, bűnös természetünknek egyik legvilágosabb lenyomata, képe. Júdás szeretve lett ámuló, csókolva adta halálra a Megváltót.

versének eléneklését követően Dr. Szabó István dunamelléki püspök hirdetett igét a Júdás ámulásáról szóló Mt 26,47-56 textusa alapján.

A püspök úr a prédikációja elején arra hívta fel a hallgatóság figyelmét, hogy bár csodadolgok történtek itt, és egy óriási válalkozást ünnepelhetünk meg, de az emberi akaratokat Isten indította föl. Ő volt az, aki koordinált, aki által az „isteni együttműködés”, a „concurus Dei” működött. „Azt hittük, hogy mi tervezünk, azt hittük, hogy mi organizálunk, azt hittük, hogy mi csináljuk a logisztikát, a végén az derült ki, hogy Isten volt itt, és ő kötötte össze a szálakat, az emberi igyekezeteket, Ő futott itt velünk együtt, illetve mi futottunk Istennel” – mondta. „És ímé, ebben a gyönyörűen megújított templombelsőben magasztalhatjuk Isten – tette hozzá – legmélyebb hitünk szerint azért,

A szablyájával hadonászó és a főpap szolgáját megsebesítő Péter pedig – „egyik azok közül, akik a Jézussal valának” – a kardot rántásába és hősiességébe rejti el a Krisztus-tagadását. Jézus le-téti a kardot Péterrel, Jézust elfogják, a tanítványok pedig ruhát elhagyva futnak el. És a nemrég még örök hűséget fogadó Péter, mielőtt a kakas megszólalna, háromszor, átkozódva tagadja meg a Mestert.

Ez a két emberi példa áll előttünk, Júdásé és Péteré. Nem értették meg, hogy amit Isten a próféták által megjövendölt,

Dr. Szabó István püspök és Márkus Gábor verőcei lelkipásztor

leginkább Ézsaiás, az Úr szenvedő szolgálja által, annak be kell teljesednie. A Megváltónak végig kell mennie – és nekünk is végig kell menni a Megváltó útján – azon a kimondhatatlan isteni titkon, hogy a vereségben van a győzelem.

„Ezt mi sem értjük. Ez illogikus! Ezzel mi nem tudunk mit kezdeni” – hangsúlyozta a prédikátor. „Akit megvertek, megvertek. Akit lenyomtak, lenyomtak. Csak sajnálni tudjuk legfeljebb, bekötözni sebeit. Honnan van ez az abszurd, ez a fölfoghatatlan, ez a lehetetlen, hogy a vereségből győzelem lesz? Hogy a halálból élet lesz? Hogy a teljes kudarcból diadal lesz? Ez az Isten titka!”

Az Isten működik így, ez az Isten története. Ez a megváltás titka. Mert így rendelte, így akarta örök időktől fogva a bennünket teremtő Isten. Azért, mert ahhoz az embernek gyökeresen, teljesen és radikálisan meg kell változnia, hogy a csók csók legyen, hogy az ölelés mindig ölelés legyen, a szeretet szeretet legyen, hogy az igen mindig igen legyen, és a nem mindig nem legyen. Az igazi radikalitás nem az, hogy kardot rántunk, hanem az, hogy megváltozunk. Minden bűnnek, nyomorúságnak gyökere, radixa a világból való. Hol van a megoldás? Jézus mondja: „hanem beszédedekben az igen igen, a nem nem legyen, mert ami pedig ezeken felül vagyon, az a gonosztól vagyon” (Mt 5,37). Tehát ne az „ezeken felül” levőkben legyünk – ez a megoldás.

A püspök úr az igehirdetés végén jókívánságait fejezte ki: „Ebben a hálás örömben, ebben a gyönyörűen megújított szép templomban az Isten igaz szeretetének ez a különös, paradox, igazán radikális szépsége ragyogja be a szívünket. Indítson mindenkit arra, hogy ezt elfogadja. Elfogadni – ez az életünk legnehezebb mozdulata. Csak egyszer igazán és teljesen elfogadni Istennek ezt az érettünk való áldozatát, ahol minden megfordul, ahol minden megváltozik, ahonnan elkezd kitisztulni az élet, és az igen elkezd igen lenni, és a nem elkezd nem lenni, a szeretet elkezd szeretet lenni, és az ember elkezd Isten boldog gyermeke lenni. Azt kívánom, hogy ebben a templomban mindig erről szóljon az Ige, erre emlékeztessen, erre hívjon, és mindannyiunkat ebben erősítsen boldog és hálás életügyekezre” – fejezte be prédikációját Szabó István.

A püspök úr imádsága után az ünnepi közgyűlésre készülve meghallgattuk a verőcei *Cantus Beatus* énekkar szolgálatát, majd *Sebestyén Győző* főtisztviselő lelkipásztor, egyházmegyei lelkész jegyző mondta el Urunk áldását: „Áldott legyen mindenki, aki átlépi e ház küszöbét, hogy imádjá az Isten lélekben és igazságban. Lakozzék e szent helyen Isten dicsősége. Épüljön benne Krisztus gyülekezete Isten templomává nemzedékről nemzedékre. Így szól az Úr: aki győz, oszloppá tesz az Istennek templomában, és onnan nem kerül ki soha. Ámen.”

A palástos lelkészek helyükön fennállva átadták áldáskívánásukat, igei köszöntésüket. Elhozták szeretetteljes köszöntésüket és áldáskívánásukat a máramaroszi és felsővisi református gyülekezetek is „a verőcei

szent és nemes eklézsiának, annak tagjainak”, a 122. Zsoltár 7-9 verseinek jókívánásaival. Az istentiszteleti rész lezárásaként a gyülekezet meghallgatta Bach G-moll prelúdium című orgonaművét.

Az istentiszteleti alkalom ezután átalakult egyházközségi közgyűléssé, melynek egyetlen napirendi pontja volt, az Isten iránti

hálaadás kifejezése után – az emberi köszönetnyilvánítás.

Márkus Gábor verőcei lelkipásztor ünnepi beszédében nagy örömet fejezte ki a templom elkészültéért. Nyolc esztendővel ezelőtt határozta el a presbitérium, hogy a templom felújítására elkezd gyűjteni. Pályázatokon nem tudtak részt venni, így imádságaikra és saját erejükre voltak utalva. Több oldalról végiggondolva a lehetőségeket, azok gazdasági és egyéb vetületeit, tavaly úgy döntöttek, hogy pünkösdtől elkezdik a templom felújítását a rendelkezésre álló anyagi eszközökből.

Az Isten kegyelme volt velük végig, mint ahogy *Reményik Sándor* írta a versében, sok minden „csak úgy magától” megoldódott. Az orgonát például ajándékba kapták Hollandiából, olyan emberektől, akiket korábban nem ismertek. Hajléktalanok segítették az építkezést kétkézi munkájukkal. Az Isten már csak így munkál, a templom építése után kivétel nélkül mindnyájuknak az élete megoldódott, azóta bejelentett főállású munkahelyük van. Sok-sok imádság végén tavaly augusztusban kaptak egy levelet egy idegenbe szakadt hazánkfiától, akit 1954-ben kitelepítettek Verőcére. Levelében megköszönte, hogy a verőcei református közösség befogadta őt és fedelelet adott számára ebben a hajlékban, és egy nagyon komoly összegű adományt küldött. Az adományozó most száz esztendő. „Megrendítő az Isten munkája – adott halált mindeztől a lelkipásztor –, nekünk csak az orcánk pirulása marad. De jó dolog az, ha az Isten házában az orcánk pirul.”

„Nekem az a nagy örömöm különösen is – folytatta –, hogy megérthettem Isten elhívását arra nézve, hogy a mi gyülekezetünknek az a küldetése, hogy fel tudjuk mutatni – minden nehézségben, nyomorúságban – a Krisztusra figyelő összefogás erejét. Nekem csak annyi volt a dolgom, hogy prédikáljam: „keressétek Isten országát”, ráadásul pedig megadattak ezek mind. Felmutathatjuk egyházunkban, hogy Jézus

Krisztus vezetésével ma is él az egyház és mindig élni fog. Mert Jézus Krisztus szeretete kimeríthetetlen.”

Magyarné Balogh Erzsébet, a Református Missziói Központ (RMK) igazgató aszszonyának üdvözlő szavai után, mint a testvérgyülekezet lelkipásztora, Nyilas Zoltán kapott szót. „Áldjad, lelkem, az Urat, és egész bensőm az ő szent nevét! Áldjad, lelkem, az URat, és ne feledd el, mennyi jót tett veled!” – kezdte köszöntését, majd elmondta, milyen örömmel fogadtuk verőcei testvéreink meghívását. Ez az ige, a 103. Zsoltár kezdő sorai bennünket is emlékeztetnek arra a sok évtizedes kapcsolatra, melynek során sok örömet tapasztaltunk meg, de amely kapcsolat mára kissé meglazult. Éppen az alkalom napján figyelmeztették őt a csobánkai testvérek arra, hogy a verőcei gyülekezet a korábbi években minden húsvét után meglátogatott bennünket. „Az ember hajlamos arra, hogy elfelejtse mindazt, amit kapott. Elfelejtse a barátságot, a testvéri közösséget, a szeretetet. Öröm, hogy ezen a napon nem elfelejtünk valamit, hanem együtt adunk halált” – hangsúlyozta lelkipásztorunk.

Őseink a Heidelbergi Kátében feltették azt a kérdést is, hogy hány dolgot kell tudnunk ahhoz, hogy Krisztus vigasztalásában részülhessünk? Három dolgot: mily nagy az én bűnöm és nyomorúságom; hogyan szabadít meg Isten e bűnömből és nyomorúságomból; és milyen hálával tartozom neki ezért a szabadításért. „A legszebb dolog most itt e hárból: a hálaadás. Köszönjük, hogy részesei lehetünk a ti örömeiteknek, mert a ti örömeitek a miénk is lehet. És reméljük, hogy az a több évtizedes kapcsolat, mely e gyülekezeteket, Pomázt, Csobánkát és Verőcét összekötötte, újra megelevenedik, és újra együtt köszönhetjük egymást templomainkban. Isten áldjon meg benneteket. Örömmel vagyunk itt nálatok” – zárta szavait.

Ezután az üdvözlések sora következett. Köszöntőt mondott *Szenczi Sándor* baptista lelkipásztor, a baptista szeretetszolgálat vezetője, *Ábrahám Ferencné*, a verőcei református iskola első igazgatója és *Szanyó István* jelenlegi iskolaigazgató, *Batizné Liebster Mária* a Tiszta Forrás Alapítvány intézményvezetője, *Bethlen Farkas* polgármester, akit egyébként elkísért az ünnepi istentiszteletre *Dr. Papp Lajos* szívsebész professzor is. Végül Márkus Gábor elődje, *Németh Áron* lelkipásztor leánya, *Németh Lea*, a Debreceni Református Kollégium Leányintézetének igazgatója emlékezett édesapja tíz éves verőcei szolgálatára.

Az alkalom végén *Szabó Zoltánné* gondnok asszony hívogatta a megjelenteket az uniós pénzből újonnan megépült iskolai tornateremben megtartott zenés szeretetvendégségre. Mi pedig azzal a jóleső érzéssel bícsúzhattunk el az Isten iránti hűség és szeretet példáját felmutató vendéglátóinktól, hogy igaz és való az Isten ígéje, amely így szól: „Tudd meg tehát, hogy a te Istened, az ÚR az Isten. Állhatatos Isten ő, aki hűségesen megtartja szövetségét ezer nemzedéken át is, azok iránt, akik szeretik őt és megtartják parancsolatait.” (5Móz 7,9) P.A.

ISTENTISZTELET: DICSŐÍTÉS ISTEN SZENT NEVÉBEN

Presbiteri bibliaóra: 2014. február 4.

Készült John Stott: Az élő gyülekezet című könyv 2. fejezete felhasználásával

Gyakran mondják, hogy a gyülekezet feladata elsősorban az evangélizálás. Ez mégsem igaz, mégpedig legalább három okból. Először is az evangélizálás embertársaink iránti kötelességünk, míg az istentisztelet Isten iránti kötelességünk, és ennek elsőbbséget kell élveznie az embertársaink iránti kötelességünkkel szemben. Másodsorban, bár az evangéliumot mindnyájunknak tovább kell adnunk, amikor csak alkalmunk nyílik rá, de nem mindenkinek adatik ehhez képesség. De minden keresztyén imádja, imádhhatja Isten mind egyénileg, mind közösségekben. Harmadsorban, az evangélizálás átmeneti tevékenység, amely megszűnik, mikor Jézus eljön. Az istentisztelet viszont az örökkévalóságban sem fog megszűnni, sőt ott fog igazán kiteljesedni.

Ha tehát az imádat a gyülekezet és a keresztyén ember legelső kötelessége, akkor ennek kell a legnagyobb figyelmet szentelnünk.

De mi is az istentisztelet: van e helye ideje, módja? Nézzünk néhány igehelyet, ami erről szól:

5Móz 10,12-13.20: „*Most pedig, óh Izráel! mit kíván az Úr, a te Istened tőled? Csak azt, hogy féljed az Urat, a te Istenedet; hogy minden ő utain járj, és szeresd őt, és tiszteljed az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, és teljes lelkedből, Megtartván az Úrnak parancsolatait és rendeléseit, amelyeket én ma parancsolok néked, hogy jól legyjen dolgod! ... Az Urat, a te Istenedet féljed, őt tiszteljed, ő hozzá ragaszkodjál, és az ő nevére esküdjél.*”

Zsolt 50,14-15.23: „*Hálával áldozzál az Istennek, és teljesítsd a felségesnek fogadásodat! És hívj segítségül engem a nyomorúság idején, én megszabadítlak téged és te dicsőítesz engem. ... Aki hálával áldozik, az dicsőít engem, és aki az útra vigyáz, annak mutatom meg Istennek szabadítását.*”

Jn 4,24: „*Az Isten lélek: és akik őt imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják.*”

Jn 5,23: „*Hogy mindenki úgy tisztelje a Fiút, miként tisztelik az Atyát. Aki nem tiszteli a Fiút, nem tiszteli az Atyát, aki elküldte őt.*”

Amit egyből láthatunk, hogy egész életünk istentisztelet kell legyen, egész lényünkkel Isten kell szolgálnunk. Olyan nincs, hogy csak vasárnap délelőtt egy órán keresztül itt ülök az istentiszteleten és azt

gondolom, letudtam a dolgot egy hétre. Ez nem istentisztelet, hanem valami más: képmutatás, megfelelési kényszer, esetleg rosszul értelmezett istenfélelem, helytelen istenismeret.

A helyes istentisztelet a zoltáros szerint: „*Dicsőítsétek szent nevét, szívből örüljenek, akik keresik az URat!*” (Zsolt 105,3) A lényeg ezen a szón van: szívből. Nem színből! De hogyan lehetséges ez? Hiszen nem szerethetek senkit parancsra! Valóban nem. De ebben az ígében az is benne van: akik keresik az Urat. Mert aki keres, az talál. Aki keresi az Istent, az találkozhat is vele, és aki találkozott vele, annak már látnia kell – még ha csak töredékesen is – hogy itt valami nálánál sokkal, de sokkal hatalmasabb van. És ha ezt tényleg megtapasztaljuk, akkor az ember nem tehet mást, mint amiért az egész mindenség teremtett: dicsőíti Őt. Ki kell jelen-

közé, hanem jó földbe hulljon. Hogy az ige és magyarázatának hallgatása azzal a kíváncsisággal történjen, vajon mit akar nekem ma mondani az Úr, vajon kapok-e választ kérdéseimre, kétségeimre?

Másodsorban Isten ígéjén keresztül ismerhetjük meg. Ismeretlen istent imádni nem lehet, mert ha nem ismerjük, nem imádhathatjuk és úgynevezett istentiszteletünk bálványimádásba torkollik.

Sokat segít a felolvasott lekción megértésében, ha a gyülekezeti tagok is követik azt a saját Bibliájukban.

A GYÜLEKEZETI ISTENTISZTELET

Az igazi istentisztelet gyülekezeti istentisztelet. Természetesen megvan a helye az otthoni, egyéni dicsőítésnek, de az ige szerint az Istennek különösen tetsző, ha direkt ilyen céllal gyűlnek össze a hívek: „*Énekeljétek az Úrnak új éneket, dicséretet a hívek gyülekezetében!*” (Zsolt 149,1). Az első keresztyén gyülekezet megszűntésekor is ezt olvashatjuk: „*Napról napra állhatatosan, egy szívvel, egy lélekkel voltak a templomban, és amikor házanként megtörték a kenyeret, örömmel és tiszta szívvel részesültek az ételben; dicsérték az Istent, és kedvelte őket az egész nép. Az Úr pedig napról napra növelte a gyülekezetet az üdvözülőkkel.*” (Apcsel 2,46-47). Az istentiszteleten a gyülekezet minden tagjának részt kell vennie. A reformáció egyik nagyon fontos felismerése ez: a hallgatóság ne csak néző, hanem résztvevő is legyen. Ezért volt hatalmas jelentőségű, hogy az istentisztelet nyelve a latin helyett a köznépi nyelve lett. Másik fontos változás volt, ami ma már szintén természetes, hogy a gyülekezet tagjai közösen mondják el az Úri imádságot, az Apostoli hitvallást, Úrvacsora alkalmával a bűnvallást és a fogadalmat.

Gyülekezeti istentiszteleteinknek világosan kifejezésre kell juttatnia Krisztus testének kultúrákon, társadalmi rétegeken áthidaló jellegét. Már az első gyülekezeteknek is komoly feszültségeket okozott a zsidók és pogányok, szabadok és rabszolgák között feszülő társadalmi és kulturális hagyománybeli különbség. Talán egy ilyen kis közösségben ez nem olyan megoldhatatlan feladat, mint egy nagyobb városi gyüleke-

tenünk, hogy méltó dicséretünkre, hiszen Teremtőnk és Megváltónk. Illő, hogy leboruljunk zsámolya előtt.

De milyennek is kell lennie a közös istentiszteleteinknek? A Biblia szerint az igazi istentiszteletnek négy jellemzője van:

A BIBLIKUS ISTENTISZTELET

Az igazi istentisztelet biblikus istentisztelet. Ez azt jelenti, hogy válasz Isten kijelentésére, ígéjére. Ezért Isten ígéje az istentisztelet elengedhetetlen része.

Egyrészt az ige ébreszti fel az Isten iránti imádatot, hiszen „*Azért a hit hallásból van, a hallás pedig Isten ígéje által.*” (Róm 10,17). Ehhez természetesen alapvetően szükséges a helyes hozzáállás, készséges lelkület: ez feltétele, hogy meghalljuk Isten ígéjét. Hogy a magvetés ne útféltre, sziklák

zetben, de már tapasztalhattunk ebből adódó konfliktusokat. Akik Isten gyermekei, azok egy test tagjai. Így azt a falat, amit Krisztus áldozatával lerombolt, azt bűn lenne nekünk újra felépítenünk. De egyedül Isten Lelke tudja megvalósítani közöttünk az egységet.

A LELKI ISTENTISZTELET

Az igazi istentisztelet lélekben történik. Ahogy Jézus mondta a samáriai asszonynak: „Az Isten lélek: és akik őt imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják.” (Jn 4,24) A Szentírás gyakran hangsúlyozza, hogy az igazi istentisztelet nem formák, szertartások és rítusok kérdése. Sőt, Isten legkeményebb szavakkal bírálja az üres valóságosságot. „Ez a nép csak ajkával tisztel engem, de szíve távol van tőlem” – idézi Jézus Ézsaiás prófétát. A Malakiás 1,10-ben ezt olvashatjuk: „Bárcsak volna valaki köztetek, aki bezárná a templom ajtaját, és ne égne hiába oltáromon a tűz! Nem telik kedvem bennetek - mondja a Seregek Ura -, nem kívánok tőletek áldozatot!” Nagyon kemény szavak, és ha kényelmetlen is, de komolyan meg kell vizsgálnunk magunkat, vajon ránk, a mi szertartásainkra mit mondana Isten? Vajon igaz-e mi istentiszteletünkre: szertartás valóság nélkül, forma erő nélkül, jókedv félelem nélkül, vallás Isten nélkül?

Malcolm Muggeridge angol újságíró gúnyosan így írt erről: „Isten beavatkozása ellen eddig a vallás szervezte meg az egyik leghatékonyabb védelmi rendszert. A különböző gyülekezetek menedékről gondoskodnak az Isten elől menekülőknél: hangját egyházi énekekkel nyomták el, szagát tömjénillatba fojtották, célját elködösítették és belekeverték a hitvallásokba, a dogmákba, a doktori disszertációkba és papi nyilatkozatokba. Az ember hatalmas székesegyházakban, kis kolostorokban vagy akár kvéker csendbe burkolózva is el tud menekülni Isten elől.”

Lélekben és igazságban: a Szentlélek Úristen jelen van-e a dicsőítéseinkben, Ő indít-e minket, és helyesen, az Igének megfelelő módon imádjuk-e Istent?

A tartalom nélküli formák, a kiüresedő szertartásaink talán az istenismeret hiányából, helytelenségéből fakadnak? Azt gondoljuk, hogy a dicsőítésre, imádásra Istennek van szüksége. Pedig ezekre nekünk van igazából szükségünk: egyik leghatékonyabb módja, hogy kapcsolatba kerüljünk vele, megtapasztaljuk nagyságát, szeretetét, megismerjük Őt. Cseri Kálmán a helyes istenismeretről ezt írja: „Csak igaz istenismeretből következik olyan helyes istentisztelet, ami állandó lelki növekedést biztosít a hívőnek, ami összefogja a hívőket egy közösséggé, ahol a középpontban az élő Isten van, és az Ő népe örvendezik és dicsőíti Őt, és jobban tud engedelmeskedni neki az istentisztelet után, mint előtt. Ilyen istentisztelet azonban csak a helyes istenismeretből következik.”

Napjainkban azért is különösen fontos, hogy istentiszteleteink, gyülekezeteink élők, Isten Szentlelkével teljeseleg legyenek, mert a világban nagy a lelkiiség, a természetfeletti utáni éhség. Sokan vágyanak a természetfeletti valóság megtapasztalására. Ezeknek a vá-

gyaknak a kielégítésére a világban megszámlálhatatlan hamis, hazug megoldást kínálnak különböző szekták, vallások, mozgalmak, guruk, mindenféle „látó” emberek. Vajon megtapasztalható gyülekezetünkben az egyedül igaz természetfeletti valóság? Vajon az istentiszteleteinkre érkező idegenek megéreznek-e valamit Isten jelenlétéből, érződik-e rajtunk Krisztus jó illata? Itt most ne csak az ígéhirdetésre gondoljunk, hanem a gyülekezet kisugárzására, Krisztusi nyitottságára: hogy szeretettel fordulunk egymás felé, szeretettel fogadunk-e mindenkit, aki az Isten Jézust keresi?

AZ ERKÖLCSŐS ISTENTISZTELET

Az igazi istentisztelet erkölcsi imádat. Nemcsak azt kell kifejeznie, ami a szívről van, hanem tisztességes étellel kell társulnia. Sámuel ezt mondta Saulnak: „Bizony többet ér az engedelmesség az áldozatnál, és a szófogadás a kosok kövérjénél.” (1Sám 15,22b)

Malakiásnál még nyíltabban beszél erről Isten: „Hiszen napkeletről napnyugatig nagy az én nevem a népek között, és mindenütt jó illatú áldozatot mutatnak be nevemnek, és az tiszta áldozat! Mert nagy az én nevem a népek között - mondja a Seregek Ura. Ti pedig meggyalázzátok, amikor azt gondoljátok, hogy az Úr asztalát tisztátalanná szabad tenni hitvány terménnyel és eledellel. Azt mondjátok: Micsoda fáradság! - és még lihegtek is közben - mondja a Seregek Ura. Pedig lopott állatot hoztok, vagy sántát és bénát. Ha ilyen áldozatot akartok hozni, nem kívánom tőletek! - mondja az Úr.” (Mal 1,11-13)

Elege volt Izráel áldozataiból, nem lelte kedvét bennük. Gyűlölte és ma is gyűlöli a vallás, a gonoszság és az igazságtalanság keverékét, a szentség nélküli istentiszteletet. Annál nagyobb kárt, szegényt nem hozhatunk Krisztus Egházára, mint az a keresztyén, aki vasárnap a templomban az első sorban szenteskedik, hétköznap pedig a világ fiait megsegényítve törtet, lop, csal, hazudik. Ha megnézzük az újságok, internetes portálok híreit, gyakran találkoznak papok, lelkészek, egyházi hivatalnokok visszásaigaival. Ezek a hírek mindig nagyobbabbnak szólnak, a kommentelők is jobban harapnak az ilyen cikkekre.

Ez szűkebb környezetünkre is igaz: a „templomos” ember hibáit, visszáságait sokkal szigorúbban ítéli meg a világ. Nem véletlenül írta Pál apostol: „Kérlek azért titeket atyámfiai az Istennek irgalmaságára, hogy szánjátok oda a ti testeiteket élő, szent és Istennek kedves áldozatul, mint a ti okos tiszteleteket. És ne szabjátok magatokat e világhoz, hanem változatok el a ti elméteknek megújulása által, hogy megvizsgáljátok, mi az Istennek jó, kedves és tökéletes akarata.” (Róm 12,1-2). Egyértelmű, hogy Pál úgy gondol az istentiszteletről, mint amit nemcsak a templomban, imaházban lehet tartani, hanem otthon, utcán, baráti társaságokban, munkahelyen, iskolában is. És egyik sem lehet teljes a másik nélkül.

Kerekes Balázs

GYÖNGYÖSI LÁSZLÓNÉ

ÓH, JÉZUS!

Óh, Jézus, ne hagyj el minket,
Mert Nélküled semmik vagyunk,
Ha élünk is, holtak vagyunk.

IMA

Istenem, mélyen meghajlok színed előtt.
Áldalak és csodállak, Uram.
Magasztallak, Mindenható,
Kegyes és hatalmas Isten.
Töltsd ki kegyelmedet ránk.
Uram, áldj meg Szentlelkeddel.
A Te kegyelmedet gyakorold rajtunk,
Bűnbánatunkat fogadd el
Egyszülött Fiad érdeméért,
Véres áldozatáért,
Kereszthaláláért.
Bocsásd meg vétkeinket,
Esedezve kérünk. Ámen.

URAM, TANÍTS!

Uram, taníts Benned hinni,
Taníts Néked hálát adni,
Néked mindent megköszönni.
Taníts Téged megismerni,
Taníts Hozzád közel lenni,
Igaz hittel magasztalni.
Taníts Tőled hittel kérni,
Taníts mindent megvallani,
Igaz hittel elfogadni.
Taníts türelmesnek lenni,
Teljes szívvel Benned bízni,
Tégedet szívből dicsérni.
Taníts Tégedet követni,
Szüntelen dicsőíteni,
És igaz hittel szeretni.

JÉZUS HŰSÉGE

Jézus az, ki nem hagy el,
Jézus az, ki megtalál,
Csak várj csendben, türelmesen.
Csak a szívedre hallgass,
Ő nem vét el semmit sem,
Ő téged megtalál.
Irányítja életed,
Segít néked szüntelen,
Csak jól figyelj Reá!
Benne bízva életed
Csak a hitben élheted,
Így nyersz örök életem.

SEGÍTS, ISTENEM!

Segíts, Istenem remélni,
Tudjam, hogy merre kell menni.
Tudjam azt, hogy mit kell tenni,
Tudjalak mindig követni.
Tudjak mindig hű maradni,
Embertársaimmal jót cselekedni,
Neked alkonyatkor hálát adni,
A Krisztusban megnyugodni,
Csendben és hitben meghalni.

Sipos Péter

Tudni kell megragadni és tudni kell elengedni. Talán ebben a mondatban foglalható össze az, ami leszűrődött bennem a néhány órás beszélgetés alatt *Sipos Péterrel*. Megragadni, ami fontos az életében – hit, család – és elengedni, ami kevésbé – például egy közösséget. De azonnal pontosítanom is kell a szavaimat, hiszen fontosak számára a közösségek is – ameddig bennük van. Sőt, utána is, ám mégis tudja, mikor kell egy újhoz csatlakoznia. Hogy ez így egy kicsit bonyolult? Lehet. Ám lássuk a történetét, talán tisztul a kép.

Mindenekelőtt: ki is az a Sipo Péter?

Ha most valaki számba veszi magában a pomázi vagy a csobánkai gyülekezet tagjait, nem találja közöttük. Bár a városkánk lakója, vasárnap reggelenként útnak indul, déli irányba, Gazdagrétre, hogy az ottani gyülekezetben dicsőítse Istent. Igaz, egykor a pomázi gyülekezet tagja volt – aztán másképp alakult.

Péter kecskeméti, de soha nem volt ismeretlen számára Pomáz. Nem, hiszen nagymamája, nagybátyja itt élt, él. Sőt ma már a megözvegyült édesanyja is. Ismét. Péter szülei pedagógusokként Kecskeméten kaptak állást. A fiatal fiú onnan látogatta nyaranként pomázi nagybátyját, *Tóth Gábert* – s fertőződött meg a kert szeretetével. Olyannyira, hogy később hivatásul is a kertészetet választotta.

A család gyakorló református, természetesen volt hát, hogy a nagymama hívta unokáját a pomázi gyülekezetbe, akkoriban még *Szűcs Ferenc* prédikációit hallgatni. *Tóth Józsefné*, a pomázi nagymamára egyébként azért is emlékezhet a gyülekezet, mert ő szedte az egyházfenntartói járulékot, így a pomáziak számára a lelkipásztor mellett – még a templomba nem járók részére is – elsősorban ő képviselte a gyülekezetet.

Péter járt templomba otthon, Kecske-

ménen is, tagja volt az ifinek, ám – visszatérve – megtértnek még nem mondhatta magát. Még akkor sem, amikor a Kertészeti Egyetem elkezdése után – 1988-at írtunk ekkor – Pomázra költözött szülei hétvégi házába, a Mórnicz Zsigmond utcába, s előbb a pasaréti gyülekezetbe, majd a Belső-Kelenföldi gyülekezetbe, azok ifi csoportjaiba kezdett járni.

Közben pedig a Magyar Evangéliumi Keresztény Diákszövetség (MEKDSZ) aktív tagja lett. A diákszövetség ma is jelen van a legtöbb magyarországi egyetemen. Miért vonzódott annyira a szervezethez, hogy szabadidejének tekintélyes részét a diákkör-szervezés, a könyvtárúsítás, az alkalmakon való részvételnek szentelte? Talán azért, mert ez egy Ige-központú társaság. Itt mindenki maga „küzd meg” a hitéért, de közös beszélgetések, imádkozások, elmélkedések során. Nem a lelkész magyaráz, a jelenlévők pedig hallgatnak, aztán mennek, hanem a diákok egymás között gyarapodnak Isten ismeretében, a Krisztus-követés hitbeli és gyakorlati területén szerevezve olyan tapasztalatokat, amelyek későbbi életükben meghatározóvá válhatnak.

„Nagyon nagy áldás volt ez az életemre – mondja. – Azt az életre szóló tapasztalatot kaptam ott Istentől, hogy ha valaki találkozik Jézus Krisztussal, és befogadja az életébe, az tanítvány lesz. A tanítványság pedig azt jelenti, hogy bárhova kerül is, Őt kell vinned magaddal, mert hiszen Ő visz téged is. Mint ahogy a Jézus-követők egykoron szétszóródtak a diaszpórában, és vitték az evangéliumot, és nem lehetett feltartóztatni. Nem azért, mert ezt egy szép eszmének tartották, hanem mert így éltek a Krisztusban, komolyan vették és megélték a keresztyén-ségüket. Azok a fiatalok, akik ebben a közösségben kezdték hívó

életüket, ezt a szellemiséget vitték magukkal a gyülekezeteikbe.”

Megtérését is életének erre az időszakára teszi. 1990-ben, Tahiban, egy nyári táborigalmalon *Cseri Kálmán* és egy kínai prédikátor, *Chua Wee Hian* evangelizált, utóbbi a Római levél 8. része alapján: „*Nincs tehát most már semmiféle kárhóztató ítélet azok ellen, akik a Krisztus Jézusban vannak*” (Róm 8,1). „Szabadok vagytok – hirdette a prédikátor – ez a jele annak, hogy Isten gyermekeivé lettetek.”

„A megtérés – magyarázza Péter – arról szól, amikor az ember azt érzi, hogy ezt nekem mondja. Csak nekem és senki másnak. Amikor érzed azt, hogy eltalált. Huszonhárom éves voltam, amikor rácsodálkoztam Jézus Krisztus szabadítására. Addig is voltak számomra Istennek üzenetei, volt bennem tenni akarás, magam is alapítottam például diák bibliakört, szolgáltam, szervezkedtem, küszködtem. Aztán az ember rávezeti Isten arra – akár egy kínai igehirdető prédikációja által –, hogy nem kell küszködni, erőből, izzadságból szolgálni (bár Isten így is eszközöként tud használni), hanem szabadsága van: „*Ha tehát a Fiú megszabadít titeket, valósággal szabadok lesztek.*” (Jn 8,36) – mondja az ige. Amikor az ember találkozik a Lélekkel, és a szabadsággal, amit a Lélek által kapott, megszabadul a küszködés terhetől, és a Lélek a szívére helyezi: ez már nem az ő ügye, hanem az Istené. Ez lett fontosság számomra.” Péter tehát személyes kapcsolatba került Jézussal, és új feladatokat adott számára. Ismét gyakrabban kezdte látogatni a pomázi gyülekezetet. Ekkor már *Pap László* állt a szószéken. Őt Péter édesanyja is ismerte, hiszen mindketten pataki diákok voltak. *Pap László* hívogatta Pétert az ifibe, ő pedig ment, és hamarosan az élén állt. A lelkész szívesen átengedte neki a vezetést, lehet, talán azért is, mert a fiatalok szóki-mondó, kritikus útkeresése felett az erős hitűek olykor fellobbanó türelmetlenségé-

Ifjis Szilveszter 1991-ben

vel nem kívánta elemészteni a fiatalokban éledező, még erőtlen hiteket. Számára a tekintély tisztelgetés is fontosabb volt a krisztusi légkör, a szeretetteljes közösségi lét megtapasztalhatóságának biztosítása az ifjúsági alkalmakon. És Péter odaállt az Úr elé, vezetést kérve a vezetőnek: „Szólj, szólj hozzám, Uram, mert szolgálád hallja szótát”.

Az ifi akkor már elindult a pomázi gyülekezetben. Amit Péter hozzátett, az a MEKDSZ-es bibliatanulmányozás és a zenés dicsőítés. Sosem állt távol tőle ez, hiszen édesapja zenetanár volt, ám az ízére, fontosságára igazából a pomázi ifiben érzett rá. Megtanult gitározni, s az alkalmak húsz-harminc perces örömmeléléssel, -énekeléssel kezdődtek. Nemcsak a református énekeskönyvből felvett dalokat zengték, hanem például a *Jertek, énekeljünk!* gyűjtemény dalait is megtanulták.

Néha magukban voltak – a tíz-tizenötös létszám lassan, de fokozatosan bővült –, más-kor idősebb gyülekezeti tagokat hívtak, presbitereket, előljárókat, akikkel a hit kérdéseiről beszélgettek. Így került sor például *Hermann Árpád* budakalászi gondnokkal való beszélgetésre, *Toókos Csaba* diavetítés előadására. Ezek az alkalmak nemcsak közelebb hozták a különböző generációkat egymáshoz, hanem kiváló lehetőséget nyújtottak az ifinek a gyülekezetben való „láthatóvá tételére” is. Elhívtak külső előadókat is, mint például *Dr. Pálhegyi Ferencet*, teológusokat, lelkészeket. Nyaranta pedig nagy közös túszereteket szerveztek, amelyek közül számára talán a beregi bringázás a legemlékezetesebb. Rádasként pedig a fiatalabb társainak életvezetési tanácsokat adott, lelki háttérrel annak, aki ezt igényelte.

Tartottak ifjúsági istentiszteleteket is, erre talán még emlékeznek az idősebb gyülekezeti tagok. Pomázon – Csobánknán egyaránt szolgáltak. A liturgia kicsit rendhagyó volt, az istendicsőítés jelentős szerepet kapott benne. Persze zenés kísérettel.

„Fantasztikus érzés volt megtapasztalni azt a bizalmat, azt a szabadságot, amit megkaptunk mi, akkori diákok, fiatal felnőttek a lelképásztortól és a gyülekezeteinktől, hogy megadatott a lehetősége annak, hogy még istentiszteleti alkalmakat is vezethetünk” – emlékezik vissza Péter.

A MEKDSZ és a pénteki pomázi ifi alkalmai mellett Péter szerdánként a Kálvin téri egyetemi istentiszteletre is járt. De a pomázi ifivel együtt szolgáltak az akkor még meglévő gyermek- és ifjúságvédelmi intézetben, a GYIVI-ben is, valamint a fogyatékkal élők margitligeti otthonában. Énekeltek, verset mondtak, együtt dicsőítették Istent. A tanítványság számára csak úgy volt elképzelhető, ha az kitölti a teljes életét. Hogy mennyi ideje maradt mindemellett az egyetemi tanulmányaira? Csak egyet kér: az indexét ne firtassam... A lényeg, hogy elvégezte az egyetemem.

Közben egyre több teológus barátira is szert tett. Bár megfordult a fejében, hogy ő is jelentkezik a teológiára, ám mégsem tette, mert valójában nem lelkész akart lenni, hanem minőségi gyülekezeti munkás. Éppen

ezért jelentkezett a Wesley János Lelkészképző Főiskolára, amiből két évet el is végzett. Élete azonban nem állhatott kizárólagosan a gyülekezeti alkalmak látogatásából. Első munkahelye a pomázi Munkaterápiás Intézetben volt. Három hónapig dolgozott itt, 1993 szeptemberétől decemberéig. Ekkor kapta a felkérést az egyházi könyvekre specializálódott induló Harmat Kiadótól, hogy legyen az ügynökük.

A könyvek árusítása nem állt távol Pétertől, hiszen tette ezt már az egyetemem is, a MEKDSZ aktivistájaként. Váltott, ám két év alatt rá kellett jönnie, hogy ő senkire nem tud ráutalni semmit, még egyházi kiadványokat sem. Egyszerűen nem ügynök típus. Párvalasztás, családalapítás előtt volt – ugyanis akkor már udvarolt későbbi feleségének, *Boros Edinának*. Visszatért hát eredeti szakmájába, kertésznek a Munkaterápiás Intézetbe, ahol egészen 2005 tavaszáig dolgozott középvezetőként. Kapcsolata Edinával komolyanak bizonyult, 1996-ban házasságot kötöttek a budapesti Fasori templomban, ahol a menyasszonya édesapja, *dr. Boros Gyula* lelképásztor volt. Az ifi tagjai közül szép számmal ünnepeltek velük együtt az alkalmon.

Ekkor egyébként már kezdett lazulni a kapcsolata a pomázi ifivel. Nem, nem volt semmi baja velük, s nekik sem övele. Egyszerűen csak kiöregedett belőle, még ha egy húszas éveinek második felében járó fiatalemberre furcsa is ezt a kifejezést használni. Érezte, át kell adnia a helyét a következő nemzedéknek, amelynek a legaktívabb, legátermettebb tagjai talán *Malmos Attila* és *Ignác Gergely* voltak.

Jó lélekkel, szép emlékekkel váltak meg egymástól. Hogyne, hiszen Péter vezetése alatt nőtte ki magát az ifi. Akkorára, hogy korcsoport szerint ketté is váltak. A kisifí maradt Pomázon – élükön *Szedlák Tibivel* –, a nagy pedig átment az akkor még társegyház-községeket alkotó Budakalászra. Azt nem írhatom, hogy a fiatalabbak örültek a kettéválásnak. Itt hagytak bennünket, fogalmazzták meg a bennünk lévő érzéseket.

A családalapítással a gyülekezet-keresés kérdése is felmerült. Olyan lelki otthon kerestek feleségével, Edinával, ahol megélheték és gyakorolhatták hitüket – ahogyan a MEKDSZ-ben, miközben gyarapodhattak Isten ismeretében egy gyülekezet közösségében. Sok közös imádság és beszélgetések, tanácsok után elmentek Gazdagrétre, ahol ekkor *Lovas András* volt a missziós lelkész. Ez a gyülekezet fiatal volt és lendületes, s ami különleges volt: házi-csoportokból épült fel. A gyülekezet legnagyobb része a vasárnapi istentiszteleteken kívül, heti rendszerességgel találkozott a lakótelepi otthonokban. Ez tehát nem egy hagyományos református gyülekezet volt.

Pétert megkérték a zenei szolgálatra, ami kezdetben néhány zenésztárrsal a gyülekezeti énekek kíséretét jelentette. A hagyományos református szótlórok és dicséretes az évek során gitáros akkordozással harmonizálásra kerültek, és az istentiszteleteken ezekkel együtt mindig énekelt a gyülekezet három modern dicsőítő éneket, de az istentiszteletek

középpontjában mindig az Ige és annak hirdetése állt. A dicsőítés az erre adott válasz.

„Számталanszor megtapasztaltam: Isten jelen van az Ő dicsőítésében: Isten az Ő népének dicséretei között lakozik!” – hangoztatja Péter.

A zenei szolgálatot megelőző napon, alapos felkészülés után, vasárnap reggel kilenckor már együtt volt a zenekar, egy óras gyakorlás után tízkor kezdődhetett az istentisztelet. A zenekar néha hét-nyolc tagúra is felduzzadt. A tizenöt év alatt, amíg az élén állt, körülbelül ötven taggal zenélt együtt. Persze nem egyformán álltak a helyzet magaslátán, de nem is ez volt a cél. Nem produkciókat adtak elő, hanem Istent dicsőítették.

A zenekar vezetésétől tavaly vált meg. Akárcsak a presbiteri tisztétől. Miért is? Azt mondja, nem akarja, hogy úgy nőjenek fel a lányai, hogy nem is látják otthon. Mert az évek során szépen gyarapodott a családja, Anna 16 éves, Zsófi 14, Ilka 12. A házasságkötésük után néhány évig a Naphegyen laktak egy 40 négyzetméteres lakásban, amit éppen akkorra nőttek ki, amikor 2003-ban lakhatóvá vált a Pomázon épülő házuk. Közben munkahelyet is váltott, ma az egyik bank számára értékeli a fedezetként szolgáló ültetvényeket.

A gazdagréti gyülekezetnek továbbra is tagja, ő és a családja is, a lányai pedig rendszeresen járnak az ifibe. Péter tudja, hogy mennyire fontos az imádságos szülői háttér, hiszen maga is megtapasztalta ezt. Nem tudtak mindent megadni a szülei, ám nem is ez volt az igazán fontos. Ma is előtte van,

amint az édesapjára kórusvezetőként húsz-harmincan néztek fel. Büszkén gondol ezekre az alkalmakra. Ezért is annyira fontos neki, hogy a tágabb Sipos család minden nyáron egy hétre összejön valahol a Balaton partján. A találkozónak tematikája van, középpontban pedig a hit valamelyik fontos kérdése.

Ott vannak a lányai is, akikben látja, hogy ugyanúgy megküzdnek a hitükért, mint ahogyan azt tette ő is, amikor olyan idős volt, mint most ők. És örül ennek, mert bár hívó családba születtek, nem a szüleiktől, lelkészüktől hallottakat ismételtetik szajkó módjára, hanem önálló gondolataik, meglátásaik vannak. Éppen úgy, mint ahogy voltak, vannak neki is... *Hardi Péter*

HOLLANDIÁBAN IS KRISZTUSBAN

BESZÉLGETÉS HAMAR ENIKŐVEL

Ritka alkalom, ha a van Dijk család kora tavasszal hazalátogat, mert általában egy évben egyszer, nyáron szoktak jönni. Enikő van Dijk, akit gyülekezetünkben talán jobban ismerhetnek leánykori nevén, Hamar Enikőként, február végén érkezett meg családjával Hollandiából édesanyjához, Hamar Jánosné Enikő nénihez látogatóba, így alkalmunk adódott egy rövid beszélgetésre a '90-es évek második felének ifjéről, és a holland kapcsolatról.

Nem emlékszem már a dátumára, amikor először mentem a templomba, de ez az 1990-es évek közepe felé történt. Huszonnégy éves voltam, amikor konfirmáltam, egész pontosan 1997. május 24-én. Elég furcsa volt a nálam jóval fiatalabb gyerekekkel együtt fogadalmat tenni. Nekem nem kérdésekre kellett válaszolnom, hanem bizonyosságot tettem, hiszen az én esetemben nem is az elméleti tudás volt a lényeg, hanem a hit. Emlékszem, milyen rettentően izgultam, el is sírtam magam. Előtte Pap Laci bácsihoz jártam néhány hónapig felnőtt konfirmáció előkészítőre. Szigorú ember volt, és egyáltalán nem volt okom rá, de félttem tőle. Nem azért, mintha valamilyen bántástól kellett volna tartanom, hanem a tisztelet miatt, amit éreztem iránta. Laci bácsi nagyon tiszteletre méltó ember volt. Kisebbségi batorságpórában tartottam, hogy mikor nagybeteg lett, bementem hozzá a kórházba meglátogatni őt. Amikor 1999 telén meghalt, én nem voltam itthon, mert a sógornóm épp akkor ment férjhez, és kint voltam náluk Hollandiában, és emlékszem, mennyire sajnáltam, hogy legalább a temetésén nem tudtam tőle elbúcsúzni.

Édesanyám 1994-ben tért meg, azelőtt egyáltalán nem jártunk templomba, azután is csak ő, de én egyre gyakrabban csatlakoztam hozzá, majd bekapcsolódtam a pomázi ifibe is. Az iskolából már korábbról ismertem Szedlák Tibit, aki egyik vezetője volt az ifinek, és másokat is, akik szintén jártak az ifibe. Az akkori csapatból sokakra emlékszem: Malmos Attilára, Kerekes Petire, Ignác Gergelyre, Suhajda Erzsire, Laár Katira, Osváth Zsoltra, Nagy Attilára, Kiss Balázusra és Árpára, Sipos Gergőre, Dékány Imrére, Kurfis Gézára, de nagyon sokan voltunk. Emlékszem, hogy amikor a legelső ifi alkalomról hazajöttem, éppen festés volt nálunk, ezért másik szobában, édesanyám ágyában feküdtem le aludni, és le kellett tennem a kezeimet, mert azt éreztem, mintha egy méterrel az ágy felett lebegnék. Mintha valaki felemelt volna. Anynyira megfogott az a hit, amit ott tapasztaltam. Ilyen érzésem addig sosem volt.

Amikor én elkezdtem jámi az ifibe, akkor még a parókián voltak az alkalomok megtartva, de utána – éppen a nagy létszám miatt – elhatározták az ifi szétválását, és én is Budakalászra jártam az idősebbekkel együtt, Szedlák

Tibi maradt a kis ifivel Pomázon. A nagy ifiben felváltva, hetente mindig más tartotta az alkalomokat, aki egy adott ige alapján felkészült, és vezette a beszélgetést. Sokszor jöttünk össze egymással külön is, házaknál, nálunk is többször volt ilyen házi ifi-bibliaóra. Karácsony előtt elmentünk idős gyülekezeti tagokhoz, akik már nem tudtak templomba

jönni, vittünk nekik kis ajándécsomagot, és ott is házi bibliaórát tartottunk, és együtt imádkoztunk velük. Egy ilyen nap három-négy helyen is voltunk.

Rengeteg kirándulás volt, ilyenkor mindenki hívta az ismerőseit, csoporttársait, akik közül néhányan többször vissza-visszajöttek. Nagyon kedves emlékem egy 1996. őszi csendes-hétféje a Börzsönyben, amelyet szintén magunk szerveztünk, leginkább persze Malmos Attila, aki egyébként is a legaktívabb volt közöttünk. Pénteken indultunk, néhányan előbb, mint a többiek, hogy megvegyük a virslit, és előkészítsük a házakat, ahová mentünk. Két kis faház volt egymás mellett, azokba kellett befűteni, mert bár jó idő volt napközben, de az októberi éjszakák már hűvösebbek voltak. Este megérkeztek a többiek is. Másnap reggeli után közösen imádkoztunk, Bibliát olvastunk, majd szintén Attila vezetésével kirándulni indultunk. Visszafelé jövet megálltunk egy öreg templomnál, amit megnéztünk, majd kint leültünk a fűbe. Mindenki húzott egy igét, én Máté evangéliumának 14,31 versét húztam: „Kicsinyhitű, miért kételkedél?” Aztán feltettük egymásnak azt a kérdést, hogy kinek mi volt itt a legfontosabb, kit mi fogott meg leginkább? Én azt vála-

szoltam, hogy ez az ige, abban a pillanatban, amikor kihúztam, mert ennyire nekem szóló mondatot nemigen lehetett volna találni a Szentírásban, mint éppen ezt. Kishitű, önbizalom-hiányos lány voltam világ életemben, aki nem tudja, hol a helye. Azzal a boldog érzéssel érkeztem haza, hogy teljes bizonyossággal tudtam, van megváltó Krisztusom. Még soha semmiben nem voltam ennyire biztos életemben. Már semmiben nem kételkedem, Jézus az Úr az életemben, mellette kell kitaranom. Ezt volt az én megtérésem.

Nagyon jól éreztem magam a nagy ifiben, de aztán sokan elmentek, így körülbelül egy év után én visszajöttem a kis ifibe, de már csak néhány hónapig jártam, mert 1997 húsvétján itt jártak nálunk a holland reformátusok, és megismerkedtem későbbi férjemmel, Jeroen van Dijkkel.

A holland kapcsolat Pap László erdélyi útjai során alakult ki, mert a holland reformátusok segítéyzték az erdélyi gyülekezeteket, és ebben segített Laci bácsi is. Ott ismerkedett meg Peter Teekens-szel, a holland Meppel kisváros lelkipásztorával, akit meghívott Pomázra. A holland csoport '97 húsvét nagypénteken érkezett, a csoport vezetője, Peter Teekens éppen nálunk került elszállásolásra, az öccsével, Jeroen pedig Malmos Attilaéknál. Jeroen egyébként egy másik gyülekezethez tartozott, de elhívták magukkal váltósofórnak, ezen a „véletlenül” múlt a találkozásunk. Attila szervezett egy kirándulást, este pedig a régi KIE házban volt egy ismerkedési program. Vasárnap a tizennyolc fős holland küldöttség szolgált a templomban, dicsőítő énekeket énekeltek az istentiszteleten. A három napos ittlétükről készült egy videofelvétel is, az előkészületektől egészen a hazautazásukig. Sokan láthatók rajta a gyülekezetből, természetesen Pap Laci bácsi is.

Azután elkezdtünk Jeroennel levelezni, bár én nem tudtam még akkor semmilyen idegen nyelven, így a szomszéd néni lányához jártam át, aki lefordította a leveleket. Még abban az évben, októberben eljött hozzánk az egész van Dijk család, és elkísérte Jeroent egy barátja is, aztán karácsonykor én mentem ki Meppel-be. 1998 tavaszán, szintén húsvétkor mi is viszonzotuk a látogatást, az ifivel kimentünk Hollandiába. Nagyon szép pár nap volt, hajókázással, kerékpározással, egy szombat

esti közös programmal, énekléssel. *Kulin Imre* polgármester úr titkárnőjeként még egy kis önkormányzati támogatást is sikerült ki-lobbizznom erre a látogatásra. Vinnünk kellett igazolást arról, hogy már konfirmáltunk, mert csak így szolgáltatták ki részünkre is az úrvacsorát. Nagyon szép szokás, hogy aki a gyülekezeten kívülről jött, név szerint bemutatják, hogy megismerje a gyülekezetet azt, aki az úrvacsorát veszi náluk.

'98 nyarán jött értem Jeroen motorral, itt volt nálunk két hétig, aztán már együtt mentünk vissza. Hollandiából Jeroen családjával átmentünk Franciaországba, ott azonban autóbalesetet szenvedtünk, így már nem is tudtam hazajönni. Odakint megtartottuk az eljegyzést, és 1999. május 22-én házasodtunk össze, itt Pomázon. Előtte még voltunk jegyesoktatáson egyszer Pap Laci bácsinál, majd *Pap Lászlóné Erzsike néninél*, de *Szedlák Tibi* esketett minket. Úgy tudom, a miénk volt az egyetlen itthoni esketése. Az esküvői vacsorára minden ifist elhívtunk, így negyvenketten voltak jelen az ifiből. Erzsike nénit is elhívtuk, aki igével köszöntött bennünket, és Isten áldását kérte házasságunkra. Különben egy másik magyar-holland házasság is létrejött ebből a gyülekezeti kapcsolatból, mert *Benedek Noémi*, a csobánkai *Benedek Ferencék* lánya is Meppelbe ment férjhez. Éppen kint volt édesanyám is, amikor nemrég megszületett a harmadik kisbabájuk.

Kint meg kellett tanulnom hollandul, de Jeroen is kitűnően megtanult magyarul, úgy-hogy a nyelvi nehézségek hamar megoldódtak. Két gyermekünk született, Imola 2000. július 14-én, Wilma pedig 2007. június 22-én, mind a ketten egyházi iskolába járnak. Jeroen egy gyógyszergyárban műszerellenőr, én pedig egy gyógyszer-nagykereskedő cégnél dolgozom. A meppeli gyülekezeteket mára összevonták, így most egy nagy református gyülekezet van a városban. Körülbelül nyolcszázan járnak egy-egy istentiszteletre, el lehet képzelni, milyen csodálatosan hangzik, amikor felhangzik az ének orgonakísérettel. Néhány házaspárral közösen tartunk házi bibliaórákat is, mert szükségünk van Jézus Krisztusra nemcsak vasárnap, hanem hétközben is. P.A.

A család

A KEZEK EVANGÉLIUMA

A Diakóniai Csoportunk meghívására március 28-án gyülekezetünkbe látogattak a Budai Református Gyülekezet Diakóniai Szolgálatának vezetői, *Csenki Zsuzsanna* diakóniai gondnok, *Tárnok Anna* főállású diakónus és *Szigeti Lászlóné* nagytiszteletű asszony, önkéntes diakónus, a szolgálat korábbi vezetője, hogy a szeretetszolgálat területén szerzett gazdag tapasztalataikat megosszák gyülekezetünk önkénteseivel.

A jó hangulatban eltöltött estén tájékoztatást kaptunk a budai gyülekezetben kialakított diakóniai modellről, melyet vendégeink azzal ajánlottak figyelmünkbe, hogy az egy nagyvárosi gyülekezetben működő rendszer, amiből következik, hogy nem adoptálható minden elemében, így minden gyülekezetnek ki kell alakítania a saját gyakorlatát, amely a sajátosságainak leginkább megfelel, és amelyben a szolgálatát a legjobb hatékonysággal végezheti.

A legfontosabb, amit szem előtt kell tartanunk szolgálatunk során, hogy a diakónia nem organizáció, szervezet, intézmény, hanem kapcsolati kérdés. Milyen a kapcsolatunk a környezetünkkel, a gyülekezetünkkel, az Úr Istennel? Legyen kommunikáció ember és Isten között, legyen rendszeres és kitartó imádság, és legyen ember és ember közötti kapcsolat, beszélgetés, szolgálat, olyan, melyből a másik ember megtapasztalhatja, hogy fontos az Úr Isten számára, amiben megláthatja az Úr Isten cselekedetét, hozzá való szeretetét. Erőnk forrása ugyanis nem a mi akaratumk, hanem az Úr Isten irántunk való szeretete. Ez nem szociális munka, nem a testi szükségletek kielégítésére szolgál, hanem a lelki gyógyulás a célja: helyreállítani az ember megromlott kapcsolatát Istennel és a másik emberrel.

A diakónia nem cél, hanem következmény. Annak a következménye, hogy felismerjük: mindannyian megváltottak vagyunk, az Isten tenyerén hordozottak vagyunk, és az Úr Isten bizta ránk felebarátainkat, hogy tegyük meg értük, amire képesek vagyunk. Jakab apostol levelének a Károli fordítás szerinti 1,27 verse alapján a másik emberhez való odaforulás, odahajolás is istentisztelet. Ezért szokták azt is mondani, hogy a diakónia a kezek evangéliuma, mert nem mi vagyunk azok, akik segítünk, hanem az Úr az, Aki segít.

Miben is szenved hiányt korunkban az ember? Szeretetlenben, törődésben, odafigyelésben, megértő, szerető közös-

ségben, emberi, társas kapcsolatokban, megértésben, meghallgatásban. Vannak emberek, akik anyagiakban is hiányt szenvednek, de a XXI. század emberének legnagyobb problémája, hogy nincs, aki meghallgassa, aki úgy odafigyeljen az emberre, hogy az érezze, fontos a számára. Ahogy *Gyökössi Endre* mondta – odahallgatni. Mert ahogy a test és a lélek gyógyszere az imádság, ami által Isten odahallgat hozzánk, a figyelemre, törődésre vágyó ember számára is a diakónus figyelmes hallgatása, szeretetteljes meghallgatása lehet az orvososság. Ez által gyógyulhatnak az ember-Isten és az ember-ember kapcsolatok.

Az előadás során információkat kaptunk a diakóniai szolgálat eszköztárával és a szeretetszolgálati irányokkal kapcsolatban, melyek alapján kirajzolódott előttünk, milyen sokrétű és szerteágazó szolgálati lehetőségek állnak a gyülekezetek előtt, de elhangzott az is, milyen nehézségekkel kell megküzdenie az ebben a szolgálatban résztvevőknek: információhiánnyal, időhiánnyal, a fiatalok részvételének hiányával, amely részben generációs ellentétből adódik, valamint gyakran a bizalmatlansággal, előítéltelességgel. Nehézséget jelent ezen felül a diakóniai hálózat teljes kiépítése is.

A diakónus vendégek előadásai, bizonyágtételei után diakóniai csoportunk tagjai tehettek fel kérdéseket, amelyek elsősorban a gyakorlati szolgálat körében fogalmazódtak meg.

Az alkalmat azzal a boldog örömmel a szívünkben zártuk, hogy a Szentlélek Úr Isten ismét megajándékozott bennünket egy szép és tartalmas estével, és hitünkben megerősödvé, ismereteinkben meggazdagodva folytathatjuk szolgálatunkat Isten dicsőségére és embertársaink javára. Köszönjük a budai gyülekezet diakóniai szolgálata vezetőinek segítségét mindebben, Isten gazdag áldását kérjük és kívánjuk vendégeink életére, szolgálatára, családjukra és a budai gyülekezetre.

P.A.

„A” PRESBITER 80 ÉVE SZÜLETETT DR. PÉNZES PÁL

Sokan szerették és még ma is emlékeznek Pénzes Pali bácsira, gyülekezetünk presbiterére, pénztárgondnokára, akiről úgy tartják, hogy ő volt „a” presbiter, Jézus Krisztus elhívott, választott szolgálója, aki a szolgálatot teljes szívből végezte, mert szívét teljesen Megváltó Urának adta. Feddhetetlen keresztyén életű, mély hitű református volt, aki kötelességének érezte a gyülekezet anyagi és lelki gyarapítását, gondozását, és felelősséget viselt mindenkiért a gyülekezetben, mert ő valóban testvérének fogadott el mindenkit a gyülekezetben, így mutatva példát a testvéri szeretet és bizalom megélésére. Már régen nincs közöttünk, pedig még csak most lenne nyolcvan éves. Feleségével, Dr. Pénzes Pálné Klári néniel és Suhajda Józsefné Erzsikével beszélgettünk Pali bácsira emlékezve.

Dr. Pénzes Pál

Klári néni: Pali 1934. február 17-én született. Szülei a Komárom melletti Szönyből elszármazott reformátusok voltak. Akkor még nem hívőnek, hanem imádkozó embereknek mondták az olyan embereket, mint amilyenek ők is voltak. Az édesapját, Pénzes Ferencet is azért helyezték el a szőnyi munkahelyéről, mert templomba járt. Presbiter volt Szönyben is, később Szegeden is, ahová helyezték.

Klári néni

Nemcsak aktív egyháztag volt, hanem az orgona villamosításában is részt vett, és erre gondolva énekeltük az ő temetésén is azt, hogy „Áldjad, én lelkem, a dicsőség erős királyát! Őnéki mennyei karokkal együtt zeng hálát! Zúgó harang, Ének és orgonahang, Mind az ő szent nevét áldják!” (264. sz. dicséret) Benne volt tehát az orgona. Aztán Pali temetésekor is ezt énekeltük.

Egész kis gyerekkorában játék közben lezuhant a magasból. Egy hintakötelet akart leakasztani, ami egy padláslépcsőnél volt felakasztva, nem jól kapaszkodott és leesett. Győrbe vitték az intenzív osztályra, súlyos, életveszélyes sérüléseket szenvedett. A főor-

vos azt mondta Pali édesanyjának: „Asszonyom, azért imádkozzon, hogy ne maradjon életben, mert vagy megvakul, vagy nem lesz normális!” Anyuka azonban mégsem ezért imádkozott, hanem azért, hogy az Úr őrizze meg a gyermekét, gyógyítsa meg teljesen, és úgy éljen majd életében, hogy Isten dicsőségére éljen. És Istennek hála teljesen meggyógyult, semmilyen fogyatékosága nem maradt, még csak egy csontja sem törött el. Elvégezte az egyetemet, vegyésznek tanult, majd ledoktorált.

Palival Sipos Károlyéknál találkoztunk először, csak úgy futólag, de azóta is emlegetjük ezt Siposné Mártikával. Aztán én is Szegedre kerültem tanítani, amihez már hozzájárult az is, hogy Pali is ott dolgozott. Szegedre egyébként is sűrűn jártam át Hódmezővásárhelyről, mert egy ottani unokahúgommal sokszor mentünk hangversenyekre, meg Seres Zoltánt hallgatni a Honvéd téri református templomba, és Pali mindig feltűnt. Egyszer egy kivizsgálásra mentem a kórházba, ott is összefutottunk. Ilyen „véletlen” találkozások révén ismerkedtünk össze, aztán eljött hozzánk Vásárhelyre, és megkérte a kezemet édesapámtól. Gyökössy Endre esketett minket Újpesten 1961. szeptember 3-án. A sógomóm, Ilke járt abba a gyülekezetbe, az ő révén ismerkedtünk meg Bandi bácsival.

Később Százhalombattára kerültünk, Pali az ottani rendelőintézet laborjának lett a vezetője. Innen jártunk aztán mi is Újpestre, istentiszteletekre. 1969-ben kaptunk lakást Pomázon, így ideköltöztünk, Pali fiúnk akkor ment első osztályba. Három fiúnk született, Laci a legidősebb, Péter a középső, és a legkisebb fiúnk, Pali, aki az apai nevet tovább

vitte. Az édesapjuk a MÁV Kórház laboratóriumának a vezetője volt, másodállásban pedig Kiskovácsiban dolgozott laborfelügyelőként. Férjem hamar beépült a pomázi gyülekezetbe, és amint lehetett, vitte mindhárom fiút is.

Erzsike: Amikor én megismertem Pali bácsit, akkor ő már presbiter volt itt nálunk. Regius doktor úr gondnoksága idején Pali bácsi volt a gyülekezet pénztárgondnoka. Pali bácsi minden szerdán ott volt a bibliórán. Egyenesen a munkából jött, sokszor úgy esett be az ajtón a sietségtől, de mindig ő volt az első, aki az adott igével kapcsolatban hozzászólt. Mi többiek, nagyon sokat tanultunk tőle, nagyon mélyen ismerte a Szentírást.

Amikor hazafelé jöttünk a biblióráról vagy az énekari próbáról, útközben Pali bácsival mindent meg tudtunk beszélni. Maroszeky Icával minket úgy hívott, az ikrek, mert hogy nekünk olyan egyforma lélekvezetésünk van, olyan egyforma a hitünk. Ha valamit nem értettünk az igéből, megmagyarázta nekünk, vagy bármilyen problémánk volt az életben, nemcsak hogy meg tudtuk vele beszélni, hanem mindig segített, biztatott bennünket, és jó tanácsokkal látott el minket. Kiváló lelkigondozó volt. Mi nagyon nagy bizalommal voltunk iránta, mert tudtuk, hogy ő soha senkinek nem fog mondani semmit azokról a dolgokról, amelyeket vele megosztottunk. Nagyon hiányzik nekünk.

Pali bácsira a mai napig is csak szeretettel tudok gondolni, és így van vele mindenki, aki ismerte őt. Példaképünk volt, Istennek egy áldott eszköze a gyülekezetünkben. Olyan volt ő nekünk, mintha nem is apánk, hanem inkább az anyánk lett volna férfi volta ellenére. Anyyra köztünk volt, annyira benne élt

PAP LÁSZLÓNÉ: ELSŐ AZ IMÁDKOZÁSBAN

Sokszor halljuk: az emlékek idővel elhalványulnak. Lehet, de Dr. Pénzes Pál életem egy szakaszának fontos személye volt. Megválasztásom után igazi szolgatárs lett. Vezette a pénztárkönyvet pontosan, szépen. De többet értek azok a percek, melyeket az íróasztal két oldalán ülve ábeszélgettünk, mert mindig előbb jött a bibliórára. Éreztem tisztelőtét, szeretetét. Az órák végén még váltottunk a kapuban néhány szót, de csak néhányat, mert sietve elköszönt, hogy siessen a „Csipet Csapat” után. Az aszszonyok hűséges kísérelője volt. Vele kapcsolatos élményem az is – szívet melegítő –, hogy amikor a pomázi templom tetejének cseréjét végeztük, elsőként érkezett, hogy a napi munkakezdés előtt együtt imádkozhassunk. A munkában ő így tudott részt venni. Hiszem, hogy a gyülekezet tagjai is szép emlékeket őriznek róla szívükben!

Suhajda Erzsike

a gyülekezetben, hogy nem volt elképzelhető semmilyen alkalom nélkül. Mindig egy fél órával előbb ment az istentiszteletre. Amikor láttam, hogy Pali bácsi a három fiúval elmegy az ablakunk előtt, az olyan volt, mint az óráítás, jelezte nekem, hogy hamarosan nekem is indulnom kell. Azért ment előbb, mert az istentisztelet kezdetéig mindig átnézte a pénztárkönyvet, és a szükséges könyvelési feladatokat elvégezte. Nagyon precíz ember volt, így mindenki biztos lehetett abban, hogy a gyülekezet könyvei rendben vannak.

Soha nem beszélt nekünk a betegségéről, soha nem panaszkodott, ezért volt nagyon váratlan az ő halála. Szegeden temették, ott volt és szolgált az énekkar is. Áldom és magasztalom az Istent, hogy adta nekünk, és hogy közöttünk volt, mert még mindig élünk abból, amit tőle hallottunk.

Klári néni: Még a családban sem beszélt a szívbetegségéről, sokáig mi sem tudtunk a panaszairól. Aztán egy rutin kontroll vizsgálat eredményeként bent tartották a kórházban, ez volt az első figyelmeztető jel. Később valószínűleg volt egy enyhe lefolyású infarktusa is, amit lábon hordott ki, majd egy erdélyi gyülekezeti kiránduláson a parajdi sóbányá-

Esküvő 1961. szeptember 3-án Újpesten

ban lett majdnem rosszul, alig kapott levegőt, nagyon kifárasztotta a sok lépcső. A sógornóm óvta is, ne menjen annyit, pihenjen többet, de Pali erre azt válaszolta, hogy a szolgálatot nem lehet abbahagyni. Nagyon szívesen ment a gyülekezetbe, szeretett a gyülekezeti tagokkal együtt lenni, szívvel-lélekkel csinálta a szolgálatot. Számára ez mindennél fontosabb volt.

Hatvanhét évesen, 2001. december 6-án, csütörtöki napon halt meg. Éppen a hűgától indult hazafelé, amikor hirtelen megállt a szíve, és az utcán összeesett. A kiterített mentősök már csak a halál beálltát tudták megállapítani. Én akkor éppen elindultam a szakrendelésre, és már a lépcsőn mentem lefelé, amikor eszembe jutott valami, és

viisszamentem. Amint beléptem a lakásba, megszólalt a telefon. A sógornóm volt az, aki értesített arról, hogy Palival mi történt. Alig tértem magamhoz, máris mentem be Pestre a sógornómhoz. Ő elmondta, hogy Pali ebéd után hazaindult, és ahogy vette a kabátját, egy kicsit megszédült, egy kicsit megingott, de csak egy pillanatra, mert aztán elkészönt és elindult. Aztán egy pár perc múlva a szomszédasszony szólott neki, hogy Pali elesett és nem mozdul. Így rendezte el Isten, ilyen gyors halállal halt meg.

A halála előtt, hétfőn, Pali még részt vett az énekari próbán. Isten kegyelméből éppen ezen az alkalmon fényképezett *Toókos Csaba bácsi*, így megörökítette Palit is, ahogy a kottába mélyed a tekintete. Ezt volt az utolsó fénykép róla. A fénykép hátoldalára az alábbiakat írta:

„A Jézus Krisztusunkat Megváltójának valló, szeretett Pali Barátomra való örök emlékezőm jeléül küldöm a Pomázi Psalmus Református Énekkarunknak, – Pali részéről – utolsó gyakorló alkalmán készített 2001. év dec. havi fotómat. Urunk akaratában való megnyugvással

ORBÁN LÁSZLÓ BÚCSÚZÁS PALI TESTVÉRÜNKTŐL

Úgy eltűnt hirtelen, mint egy bűvő patak, Szerettei még csak el sem búcsúzhattak. Üres lett a helye az énekpróbákon, Nem láthatjuk többé kedves mosolyával.

Szívünkben, lelkünkben emléket őrizzük,
Szomorúak vagyunk, mert nagyon hiányzik.
Énekeltük hétfőn, hogy az Isten szeret,
Örök irgalmából készít mennyben helyet.

Hétfő este vajon ki gondolta volna?
Ez lesz számára a legutolsó próba.
De Aki életét tenyerébe vette,
Jobb próbát, jobb hazát készített helyette.

„Mert minden test olyan, mint a fű, mulandó,
Az ember dicsősége sem maradandó.
Megszárad a fű, és virága elhervad,
De az Úr beszéde örökre megmarad.”

Mire tanít minket Istenünk beszéde?
Tegyük le sorsunk teljesen kezébe!
Ne érjen váratlan, ha nekünk is „szólnak”,
Legyen hely szívünkben örökre az Úrnak.

Budakalász, 2001. december 7.

DR. SZÚCS FERENC EMLÉKEIM DR. PÉNZES PÁL RÓL

Csak Pomázra költözésük után ismerkedtünk meg egymással. Szerepe volt ebben közös atyai barátunknak, *Gyökössy Endrének* is, aki bízta őket, hogy kapcsolódjanak be az itteni gyülekezetbe. Bizonyára nem volt könnyű az elszakadás egy országosan ismert kitűnő igehirdető és lelkipásztor gyülekezetétől, de nagyon hamar sikerült a beilleszkedés.

Pali számára sok szempontból praktikusabbnak látszott, hogy a csütörtöki budakalászi bibliaórákra járjon hét közben, Százhalombattáról hazafelé jövet leszállt a HÉV-ről, és utána együtt mentünk haza. A megállóban töltött percek még meghosszabbították a jó testvéri beszélgetéseket az arrafelé tartókkal, mi pedig még a vonaton is folytathattuk.

Egy igen emlékezős alkalomra emlékszem, amikor egy nyugatnémet ifjúsági csoport látogatott meg, így a kis templomban tartottuk a bibliaórát. Aznap jelentették be hivatalosan a csernobili szerencsétlenséget, így mindenkin érezhető volt a megdöbbenés és bizonyos félelem. Az igehirdetést, amit *Széll János* kollegám tolmácsolta, nagy és őszinte figyelem kísérte. De ezt jól kiegészítették a vegyészet doktorának és egy orvosi laboratórium szakemberének a szavai, aki rögtönzött szakszerű kiselőadást tartott arról, hogy hányféle sugárzás ér bennünket nap mint nap, és hogy az emberi szervezet mennyi mindenhez képes alkalmazkodni. Leginkább azonban az a derűs biznyságtétel ragadott meg mindenkit, ami egy olyan ember szájából hangzott, aki bizonyos volt afelől, hogy „mennyei Atyánk akarata nélkül egy hajszál sem eshet le fejünkről.” A feszült hangulat hamar feloldódott, német barátaink csoportvezetője pedig arról számolt be levélben, hogy bibliakörükben még hetek múlva is sokszor került elő ez a biznyságtétel.

Volt egy még megrázóbb közös élményünk is. A parókia szomszédságában lévő, életveszélyesen megroggyant volt harangozó lakás lebontására szerveződött egy kis csapat. A meleg nyári napon, nyakig porosan, de jókedvűen ültünk az udvaron megerített asztalhoz ebédelni. A helyfoglalást valaki a kissé komolytalan szólásmondással vezette be: „csak az elhalálozási sorrendben”. Hála Istennek, ez a mondat nem maradt annyiban, mert az élet és halál kérdései komoly, keresztyén mederbe terelődtek az asztalnál. Talán az utolsó mondat Palié volt, amire máig szó szerint emlékszem: „Ha váratlanul jön is a halál, nem ér készületlenül.” Alig néhány perc múlva valóban egy megrázó élmény részesei voltunk. *Gyurinka József* testvérünk szívinfarktust kapott, és percekben belül eltávozott ebből az életből. A gyorsan hírdetett ápolónői és orvosi jelenlét már csak a halál tényét tudta megállapítani.

Ez az emlék jutott eszembe, amikor évekkal később kaptuk a hírt, hogy hasonlóan hirtelen és váratlanul, egy családi látogatásról távozóban, ment el ő is közülünk. Amikor a családi kérés szerint a szegedi temetőben a sírjánál én is szolgálhattam, ez az üzenet vált számomra hangsúlyossá: ha váratlanul is, de nem készületlenül. Úgy gondolom, ez az ő életének és halálának maradandó üzenete.

Gyökössy Endrével Imre Lajosék esküvőjén 1969-ben

és szeretetteljes részvétellel:
vitéz Toókos Csaba, aki a basszus szólamban
éveken át mellette ültem
Bp.-Békásmegyer, 2002.I.30. ”

A halála előtti napon részt vett a szokásos szerdai bibliaórán is, melyen Ézsaiás könyvének 66,13 verse volt az ige: „Mint férfi, akit anyja vigasztal, akként vigasztallak titeket én”. Másoktól hallottam, hogy ennek az igének kapcsán hosszan beszélt az édesanyjáról, és megemlítette a gyerekkori balesetének történetét is, hogy hogyan imádkozott akkor az édesanyja a gyógyulásáért. Mi reformátusok nem szoktunk térden állva imádkozni, de akkor anyuka térden állva, hosszú órákon keresztül imádkozott. Csodálatosnak tartom, hogy egy nappal a halála előtt még volt alkalma erről bizonyosságot tenni a bibliai közösség előtt. Így teljesedett be igazán anyuka imádságos szívének óhajta, hogy a fiából Isten dicsőségére élő ember legyen.

Puskás Attila

Egy templomi esküvőn

SZÉNÁSI SÁNDOR HÚSVÉTI ÜDVÖZLET

János 20,26-29

Nagy meglepetve állt Tamás közepén:
Ímé, előtte a Feltámadott!
Rubint színekben fénylő őt sebében
Győzelmes és hódító vád ragyog.

A szegyen és öröm szép fénye lobban
Tamásnak arcán, és szívébe' benn
Ezer szent vágy e vallomásba dobban:
„Hiszek Tebenned, Uram, Istenem!”

Testvérem, azt kívánom most Tenéked:
Ha hitre vágysz, ha bűn, ha bánat éget,
Ha nem fogad szót szív és elme sem –

Óh, tudj lehullni Jézusunk elébe,
S ragyogva égő, drága őt sebébe
Belétekintni hosszan, győztesen.

Cegléd, 1951

2001. december 3. - Az utolsó kép

JOHAN-LUDVIG RUNEBERG PAAVO GAZDA

Fent a saarijärvi ósvadonban
élt fagyos tanyáján Paavo gazda.
Küszködött, égett kezén a munka,
ám az Úrtól várt földjére áldást.
Gyermekeivel s asszonyával élt ott,
kínnal szerzett gyér sovány-kenyéren,
árkot ásott, szántott és vetett s várt.
Mégjött a tavasz, a hó elolvadt
s hólé elsodorta fél vetését;
jött a nyár, jégzáporok zuhogtak
s a ringó vetés felét lezúzták;
ősz jött s elfagyott, mi megmaradt még.
Haját tépve jajgatott az asszony:
„Paavo, Paavo, átokvert öreg te,
koldusbot vár: elhagyott az Isten:
rossz koldulni, – éhenhalni szörnyűbb”.
Paavo, kézenfogva asszonyát, szólt:
„Megpróbál, de el nem hágy az Isten.
Felerész fakérget tégy a lisztbe,
én ezentúl még több árkot ások,
ám az Úrtól várom majd az áldást”.

Felerész kéreg sült a kenyérbe,
kétszer annyi árkot vajt a gazda,
juha árán vett rozstot, vetett s várt.
Mégjött a tavasz, a hó elolvadt
s megmaradt: vetés és porhanyó föld;
jött a nyár, jégzáporok zuhogtak
s a ringó vetés felét lezúzták;
ősz jött s elfagyott, mi megmaradt még.
Haját tépve jajgatott az asszony:
„Paavo, Paavo, átokvert öreg te,
haljunk meg, hisz elhagyott az Isten!
Rossz meghalni, ámde élni szörnyűbb”.
Paavo, kézenfogva asszonyát szólt:
„Megpróbál, de el nem hágy az Isten.
Kétszer annyi kérget tégy a lisztbe,
én meg duplaszéles árkot ások,
ám az Úrtól várom majd az áldást”.

Kétszeres kéreg sült a kenyérbe,
duplaszéles árkot vajt a gazda,
marha árán vett rozstot, vetett s várt.
Mégjött a tavasz, csordult a hólé
s ár nem vitt el sem vetést, se földet;
jött a nyár, jégzáporok zuhogtak
s a ringó vetést le nem típorták;
ősz jött, ám a fagy távol maradt és
sarlót várt a hullámzó arany-dísz.
Paavo gazda térdre rogyva mondta:
„Megpróbál, de el nem hágy az Isten”.
Térdrehullt az asszony is, míg így szólt:
„Megpróbál, de el nem hágy az Isten”.
Agg társához szólt szelíd mosollyal:
„Paavo, Paavo, kapj sarlóra vígan,
felvirradtunk boldogabb napokra,
sutba dobjuk most már a fakérget
s étünk tiszta rozsból sült kenyér lesz”.
Paavo, kézenfogva asszonyát, szólt:
„Asszony, asszony, elbuknánk a próbán,
éhezó testvért ha cserben hagyánk:
Felerész kérget süss a kenyérbe:
elfagyott a szomszédunk vetése!

(1830)

Finnből fordította: Képes Géza

RÉGI HISTÓRIÁK

GÖBÖL GÁSPÁR

200 éve született gyülekezetünk első önálló lelkésze

1814-ben született Iványiban (ma Drávaiványi). Neve azonos azzal a nagyhírű tudós papéval (*Göböl Gáspár*, 1746-1818 – költő, műfordító), aki az ellenreformáció évszázadában volt megbecsült lelkésze a kecskeméti reformátusoknak, így feltehetőleg rokon kapcsolatban álltak egymással.

Először Kisoroziban segédpap és tanító, majd 1839-ben, amikor a lelkész halála miatt megüresedett a kisorozsi parókia, oda megválasztották *Bujdosó Mihály* pomázi káplánt és tanítót, akinek a helyét itt Pomázon Göböl Gáspár foglalta el. Ma már szokatlan dolog, de ebben az időben gyakran a szószékhez a tanítókodáson keresztül vezetett az út. *Bujdosó Mihály* 1818-tól volt pomázi református tanító – vagy ahogy abban az időben nevezték, rector –, majd 1831-ben Gyömrőre hívták rectornak, de 1832-ben visszajött, s ettől az időtől hét éven át nemcsak tanító, de káplán is. Innét hívták meg rendes papnak Kisoroziba.

Göböl Gáspár 1839-től – elődjéhez hasonlóan – káplán és tanító, de ekkor már nagy Pomázon az igyekezet egyházközségünk anyásítására, bár Óbuda – főként a papi illetmény elvesztésétől tartva – ezt nem támogatta. Az idő 170 évvel ezelőtt, 1844-ben jött el, amikor *Dobos János* óbudai lelképásztort Kömlődre hívták, s ekkor nagy sietve Göböl Gáspárt óbudai és pomázi rendes papnak általános szavazással megválasztották. Ezt a választást azonban az óbudaiak megvétőzték, s hosszas vívódás után – nem akarván megrontani a jó viszonyt a két gyülekezet között – az esperesi gyűlés jóváhagyta a pomáziak különvételét. Az egyházközség jóváhagyó pecsétjét 1845. június 30-ai dátummal ütötték rá az önállósodási kérelemre. Ettől a naptól Göböl Gáspár a pomázi rendes papja.

Papi működéséről nincsen feljegyzés, csupán utódja, *Szánthó Ödön* írja róla, hogy kiváló szónoki képességekkel rendelkezett, s hogy *Fáy András* többször hallgatta, és elismerően nyilatkozott róla. Papi pályáját gyógyíthatatlan betegség árnyékolta be, élete utolsó fél évében már nem tudta ellátni lelkési feladatait sem. Hosszú szenvedés után, tüdőbetegségben halt meg, 1864-ben. Október 5-én lesz 150 éve, hogy eltemették. Sírja fölött az imát *Szász István* pócsmegyeri lelképásztor, a sírbeszédet későbbi utódja, *Szánthó Ödön* mondta. Elt ötven évet. Hamvai református temetőnkben porladnak.

Könczöl Dánielné

SZÁNTHÓ ÖDÖN GÖBÖL GÁSPÁRRÓL

Született ő az 1814 ik évben augusztus 8-án Iványiban a felsőbaranyai egyházmegyében ároni családból. Édes atyja volt tisz. Göböl György úr, a most nevezett reform. egyház lelkésze, édes anyja pedig Szecsei Eszter asszony a váraljai lelkész úr leánya, ki őt túlélte, s még jelenben is él itt helyben Pomázon.

Kisebbségi tanuló korában a halasi és a kecskeméti iskolának volt növendéke, a theol. tanfolyamot pedig Debrecenben kezdte és Pápán végezte. Segédlelkészkedett Dabon, Kisoroziban, és végre a pomázi leányegyházban, hol egyszers-mind tanított is 1842-től fogva. Ez azonban 1845-ben egyházközségi határozat folytán az ó-budai ref. anyae gyház gyám-sága alól kiszabadulván s anyásítva lévén, őt választá el első rendes lelkészéül. Itt hivataloskodott aztán 1864 okt. 4-dikéig hol – miután e földön minden váltakozik – a lelkési élet virágai mellett olykor annak töviseivel is találkozott.

A mi mint hitszónokot illeti: különösen ifjabb, tetterős éveiben kitűnő volt. Az a nemes szónoki magatartás, az a tiszta hibátlan nyelv, az az előadás közben lelkesülő szívvel párosult ügyes hanghordozás, és nyugodt méltóságteljes taglejtés, néki ha nem is egészen, de kitűnő mértékben sajátja vala. Innen van aztán, hogy róla a helybeli művelt köz-birtokosság közül többen, különösen az idősebbek mint egyházi szónokról dicsérelőleg emlékeznek, nemcsak, hanem boldog emlékeztető veterán írónk *Fáy András* is, ki őt itteni időzése alkalmával néhányszor meghallgatta, róla nagyon elismerőleg nyilatkozott.

És most ott nyugszik ő a több évekig működő egyházi szolga a pomázi sírkertben egyszerű domb alatt, hová őt a helybeli nagyszámú megítélőknél kívül számos vidékiek közöttük a tótfalui sziget reform. lelkészei részvevőleg kísérték ki. Nőtlen életet élvén szerzett vagyonkájának általános örököse az özvegy édes anyja lón, ki házi ügyeit vezeté. – A végszertartást felette tisz. Szászi István pócsmegyeri reform. lelkész és Én ki e sorokat írom, mint akkori helybeli káplán. Ti, kik e sorokat olvassátok, szóljatok így velem: legyen béke poraival!! és lebegjen sírja felett szeretetteljes szózatként végsőhajtásokatok.

50 éve, 1964-ben vásárolta gyülekezetünk 1004 Ft-ért a keresztelői edényeket egy megszűnt felvidéki gyülekezetétől.

Nagy Kornélia Isten népéhez tartozik

NÁLUNK KERESZTELTÉK

Laslau Levente Isten népéhez tartozik

Gaszó Levente, Szabolcs és Dorottya Isten népéhez tartozik

TÚRÓS PÉTER NYOMÁBAN

3. rész

Gyülekezetünk első prédikátora, *Túrós Péter* óbudai lelkipásztor élettörténete nyomait kutatva érdekes adalékokkal szolgál a Ráday Levéltárban őrzött két levele, melyeket *Dr. Nagy Edit* bocsátott lapunk rendelkezésére (amiért ezúton is hálás köszönetünket szeretnénk kifejezni az igazgató asszonynak). Mindkét levél *Ráday Gedeonhoz*, a nagy patrónushoz íródott, segítséget kérve tőle *Túrós Péter* súlyos gondjainak megoldásában. Az első levél különösen is érdekes.

A tavalyi, reformáció ünnepén megjelent számunkban már idéztünk *Mészáros Sámuelnek* 1886-ban az óbudai református anyaegyház történetéről írt munkájából, melyben többek között az első budapesti templom, az óbudai református templom építésének pomázi támogatóiról (a Teleki, a Wattay és Fáy családokról, Magyar Gergely pomázi inspektorról) tett említést. Ugyanebben a munkájában arról írt, hogy *Túrós Péter* óbudai áldásos működése 1787. május 13-áig terjedt, „hogy azontúl hová költözött el – mert halotti anyakönyveinkben neve nem fordul elő – arról nincsenek adataink. De bárhol nyerte is megnyugó helyét; mi késő onokák csak hálával sóhajthatjuk ez örömmünepünkön ismeretlen sírja felé: »Ave, pia anima!« (légy üdvöz kegyes lélek!)”

Mindezt kiegészítette a következőkkel: „A buzgó lelkipásztor eredménydús működését nagyban elősegéllék s megkönnyíték az akkor élt hitbuzgó egyháztagok, kiknek neveik aranybetűkkel irattak fel egyházunk évlapjaira s eképp következnek:

Kónya István és hitbuzgó neje azon 600 rhénes forintot, melylyel az óbudai egyház a parochialis ház vételárában még nekik tartozott: az egyháznak ajándékozták csupán azon kikötéssel, hogy a fölépülendő templomfalába egy márványtábla helyeztesék, melyre a szükséges dolgok az utókor számára feljegyeztesenek. A márványtábla ime ott áll, hirdetve az örökhatyók hitbuzgóságát.”

Ha valakiben kétségek merülnek fel, hogy *Kónya István* és nejeének neve érdemes volna arra, hogy aranybetűkkel irattasson fel a krónikában, annak kétségeit nem oszlatják el *Túrós Péternek* a levéltárban őrzött 1787. április 4-én keltezett levelében foglaltak, sőt inkább arról győznek meg bennünket, hogy az eklézsia kurátora, *Kónya Istvánt* nem éppen krisztusi lelkülete indította buzgóságra, hanem inkább a templomépítő prédikátor elűzésében buzgólkodott. Az óbudai egyházközség századik évfordulójának örömmünepén (amikor *Mészáros Sámuel* papíra vetette sorait), úgy tűnik, nem volt ildomos *Túrós Péter* távozásának körülményeiről megemlékezni, mert az bizony egyáltalán nem volt ünnepélyes, amint azt báró *Ráday Gedeonhoz* intézett leveléből megtudhatjuk:

„Méltóságos Liber Bátor
Kegyes Patrónus Uram!

A Kecskeméten tartatott Superattendentialis konferencián jelen valék hallgatóimmal együtt, de relegáltattak ezek az emberek a primum forum instantián, mivel Tiszteletes Senior Uram hivatalára meg nem jelentek, hanem Pilátussal így feleltek: amit megírtunk, megírtuk, abból érthet ökelme, ha akar, de mi nem megyünk, Kecskeméten hát a mi dolgunk fel nem vétetődött, hanem az ünnepek után való csütörtökön fog idejönni Tiszteletes Senior Uram másodmagával a dolognak eligazítása végett.

A dolognak summája csak ez, hogy ezen emberek közül négyen, a többeknek híre nélkül, az egész eklézsia képében, egy gyakorlatos deklarációt adtak be Senior Uramnak,

Báró Ráday Gedeon

amelyben minek előtte vagy Senior Uramnak vagy a Venerabilis Superattendentiaának értelmét vennék, így exponálják magukat: akár mit csinál velünk a V. Superattententia, de mi T. Túrós uramat tovább meg nem szennyvedjük a mi eklézsiainkban.

Én ezt halálba szegyenlem, mert nem úgy éltem, magamat nem úgy viseltem, ezen eklézsia gyarapításában nem úgy nyughatatlankodtam, hogy ezektől azt érdemlettem volna, csak azért pedig, hogy *Kónya István* nevű a maga vejét, a kecskeméti kántort helyettem akarja minden módon idehozni, aki is leghatalmasabb parasztember ebben az eklézsiaában.

Én tisztességesen jöttem ide, úgy akarok elmenni is annak idejében. A V. Superattententia is megértvén tőlem, s Tiszteletes Senior Uramtól az egész dologot, bámul ezen embereknek fundamentum nélkül való akaratyok, annyival inkább, hogy Kecskeméten publice azt kiálták, hogy Pomáizról még csak tudni sem akarnak, holott a pomázi dominium csaknem annyit fizet a budai pap-

nak, mint ezek, a Templom építésben is volt annyi segítséggel, mint ezek tehetséggel, s azonban filiának immatriculáltatott is. Ezek nem tudván, vétkeznek.

Némely tiszteletes atyáktól úgy informáltattam, hogy mivel Méltóságos Prof Telekin kívül senki nincs az urak közül, aki annyit konferált volna az ide való pap tartatása és Templomra, mint Nagyságod, a Prof pedig nincs Magyarországon, tehát instálnám meg Nagyságodat e dolog végett, hogy minekutánna a Sénioratus Fórumán igaznak találta az én ügyem, Nagyságod is jure patronatus méltóztassék a maga vótumát egy két forba ide Senior Veszprémi János uramnak küldeni, hogy így ökelmének legyen több, sőt hathatós eszköze ezen embereket megbaboláznai.

Amely kegyességet mink is teljes ke-ménységgel Tiszteletes Szaklányi Uram által elvárnám, magamat tapasztalt gráciájában ajánlom, aki kivételes tisztelem mellett vagyok Óbudán 4^{id} Ápr. 1787.

Nagyságodnak Kegyes Patrónus Uram alá-zatos szolgálja
Túrós Péter m.k.”

A levélből tehát megtudhatjuk, hogy *Kónya István* kurátor néhány társával, mint az eklézsia képviselője folyamodványt írt az egyházmegye esperesének (senior), hogy távolítsák el *Túrós Péter* lelkipásztort Óbudáról. Ez ellen *Túrós Péter* a tiszteletreméltó egyházkerület (venerabilis superintendencia) védelmét kérte, de a kecskeméti közgyűlésen *Kónyáék* távolléte miatt az ügy nem tárgyalatott. Az esperes húsvét utánra ígerte látogatását az eklézsiaában. A prédikátor báró *Ráday Gedeon* jure patronatus (patrónusi jogánál fogva) közbenjárását kérte *Veszprémi János* csákvári prédikátor esperes felé, hogy az zabolázza meg ezeket az embereket, akik „Pomáizról még csak tudni sem akarnak”, pedig a pomázi uradalom csaknem annyival járult hozzá a lelkész jövödelméhez, mint az óbudaiak, és a templom építésére is áldoztak annyit a pomáziak, mint az anyaegyház tagjai. *Túrós Péter* tudni vélte, hogy *Kónya* a saját vejét szerette volna Óbudára vinni Kecskemétről, ami azonban biztos, hogy nem következett be, mert a *Túrós* kényszerű távozása után óbudai lelkészé választott *Dobos István* feleségét *Mádi Literátý Erzsebetnek* hívták.

Az esperesi hivatalnak mindenestre kapóra jöhetett, hogy az ócsai református gyülekezet papot keresett magának, és meghívták a különben igen nagy híru és nagy tudományú *Túrós Péter* lelkipásztoruknak, így megoldódott az óbudai ügy, *Kónya* uramék pedig tovább buzgólkodhattak abban a hitben, hogy buzgólkodásaik felíratatnak és majdan jutalmat vesznek. P.A.

(Folytatjuk)

KÖNYVÁJÁNLÓ

AZ IMÁDSÁG TANÍTÓJA

„A jó öreg Szikszai”

„Semmi felől ne aggódjatok, hanem imádságotokban és könyörgétekben minden alkalommal hálaadással tárjátok fel kívánságaitokat az Isten előtt. És az Istennek békessége, mely minden értelmet felül halad, meg fogja őrizni szíveiteket és gondolataitokat az Isten előtt.” (Fil 4,67)

Az imakönyv nem helyettünk imádkozik, hanem imádkozni tanít. Ilyen imádkozni tanító könyv Szikszai György református lelképásztor először 1786-ban megjelent „Keresztyén tanítások és imádságok” című remekműve. Több mint kétszáz esztendeje tanítja a magyar református keresztyéneket „különböző állapotaik és szükségük szerint” jól imádkozni az „öreg Szikszai”.

A huszonhét éves egykori debreceni diákot 1765-ben Makóra hívták meg lelkésznek, mely akkor a török dúlások után különböző vidékekről összeverődött, szellemileg, erkölcsileg elesett népek szegény városa volt. Itt azonnal hozzáfogott az eklézsia rendbetételéhez, kőből templomot épített, fejlesztette az iskolát, tanítói állást szervezett külön a leányok oktatására, megreformálta az anyakönyveket, nagy értékű mives klezódiumokat szerzett be, és egyik legjelentősebb újításként svájci mintára létrehozta a presbitériumot, kötelességévé tétve az egyházfegyelem gyakorlását. Nemcsak az egyház külső, anyagi megépítésén, de a gyülekezet lelki életének megerősítésén is fáradozott, azonban a gyülekezeti élet megreformálása sokakból ellenkezést váltott ki.

Amikor joggal bántani kezdték, előtört belőle apjától örökölt hevessege, lobbanékonyága. Sokszor meggyűlt a baja az eklézsia előljáróival is, egyszer például Makó bíráját deresre húzatta. A viszálykodás csúcspontján aztán megjelent a parókián kilenc markos ember, erőszakkal elvették tőle a templom kulcsait és az egyház ládáját, a prédikátort pedig megfenyegették, hogy aznap költözzön ki a paplakból, ellenkező esetben erőszakkal űzik el onnan. És Szikszai György 1783-ban feleségével, nyolc gyermekével elhagyta a parókiát, de még ezután sem hagyta el a várost, hanem a parókiáról a saját házába ment át lakni. Tekintélye azonban mindezen bonyodalmak ellenére sem csökkent, a Békés-Bánáti Egyházmegye egyik tanácsbírói tisztét is betöltötte, később Debrecenben ispotályi, majd nagytemplomi prédikátor, sőt 1795-ben esperes lett.

Debrecenbe hívása előtt több mint három évig élt még Makón állástalanul, és ezen időszakban írta meg páratlan értékű imádságos könyvét. „...soklak inkább mondhatjuk

azt, hogy akármennyire terjedjen életünk, csak annyit élünk, amennyit abból Isten dicsőítésére és embertársaink hasznára fordítottunk, ezen kívül való időnk nem érdemi meg, hogy életnek tartsuk. Ennek megdölgése indított engem is arra, hogy amikor hivatalom nyilvános gyakorlásának félbeszakítása miatt élő nyelvvel nem lehetett, írás által igyekeztem, amennyire egyszerűségemtől

telt, hasznossá lenni és magánosságomban is Isten dicsőítésére és keresztyén felebarátainknak lelki épülésére munkálkodni.” – írta a könyv születésének indítóokáról 1785. augusztus 21. napján az előljáró beszédben.

Művében minden egyes témakör tanításból és imából áll, így egyszerre szól az értelemhez és a szívhez. Nemcsak az esztendő különböző szakaszaira: a hétköznapokra és ünnepekre adott imádságokat és tanításokat, de a lelki élet legkülönbözőbb mozzanataira, az életsors különféle változataira, az emberi életpályák és foglalatosságok minden változatára is. Az imákat emberismeret, gyengéd megértés és szeretet hatja át. Sohasem kioktató hangon szól, nem kívülről és felülről beszél az emberekkel, hanem mindig együtt tusakodik a kínlóddal. Szándéka szerint egyszerű embereknek írta imádságait: „eltávoztattam minden homályosító és szót szaporító ékeskedéseket” – írja.

Elgondolkozva teszi fel a kérdést Dr. Nagy Géza Kolozsvárt 1931-ben kiadott művében: „Mi van Szikszaiában, hogy most is az eleven, üde közvetlenség erejével hat

híveire, mi lehet az oka, hogy egyszerű földműves és tudós püspök, boldog és szenvedő, öreg és ifjú ember úgy olvassa őt, mintha egyedül neki írt volna. Egy könyvet ismerünk még, ami ilyen hatású, és ez a Biblia. Sőt sok egyszerű lélek abban a tudatban épült belőle, hogy a Bibliát olvassa. Az egyik makói példányban ez a bejegyzés áll: »Erdei Annáé ez a Biblia.«»

Református kegyességünkre, hitbéli meggyőződésünkre az igéből táplálkozó, világos és könnyen érthető tanításával az „öreg Szikszai” nagy hatással volt és van ma is, amely „tanítani fog századokon át, nemcsak a most élőket, hanem a következő nemzedékeket is” – összegezte elévülhetetlen értékeit Ormos András szoboszlai lelkész 1803-ban fölötte mondott halotti prédikációjában.

Meg nem avuló könyv ez, amit az is bizonyít, hogy mindeddig száz kiadásáról van tudomásunk. Több mint kétszáz év óta minden nemzedék tisztének tartotta, hogy ezt a becses, és a vele élni akaróknak valóban bőséges lelki hasznára szolgáló könyvet lelkiismeretes gondossággal újra meg újra kinyomtassa, mely szüntelen arra tanítja a református olvasót, hogy a hívő keresztyén ember mindenkor, minden élethelyzetben imádkozik Istenhez. Urához fordul örömben és bánatában, reményteljes és reménytelen állapotában egyaránt, mert tudja: imádkoznia kell. De az is fontos, hogy a bibliás keresztyén hívő jól imádkozzon, ezért arra is buzdít: „Imádkozz, hogy jól imádkozhass!”

Ahogy ő is tette: „Kérlek azért kegyelemnek Atyja, irgalmas Úristen, segítsd kegyelmed által ezt az én fogyatkozásomat és tehetetlenségemet, hogy a te szent nevedet illően tudjam segítségül hívni és dicsőíteni. Cselekedd, hogy a veled való lelki társalkodásban mind nagyobb lelki gyönyörűséget találjak és hogy szent neved imádsága, dicsőítése és segítségül hívása legkedvesebb foglalatosságom legyen. Vedd el szívem természet szerinti restségét és hidegségét és gerszsd fel és növeld abban az olyan igaz és valóságos buzgóság tüzeit, amelyből jó illatú áldozat szálljon fel hozzád. ... Ámen.”

Szikszai György: Keresztyéni tanítások és imádságok – Kálvin Kiadó

Hamar Jánosné Enikő

GYERMEKEKNEK

KÉT TÖRTÉNET AZ ÉDESANYÁKRÓL

AZ ÉDESANYA TEREMTÉSE

Az Isten elhatározta, hogy megteremti az édesanyát. Már egy hete bajlódott vele, amikor megjelent egy angyal és így szólt:

– Ezzel vesztegettél el egy egész hetet?
– Igen. De olvastad-e a megrendelőlapot? Mosható legyen, de ne plasztik anyagból. 180 alkatrészből álljon, és mindegyik cserélhető legyen, kávéból és az előző napok maradékából éljen, olyan legyen a csókja, hogy mindent meggyógyítson, és legalább hat pár keze legyen.

Az angyal hallgatta, és hitetlenkedve rázta a fejét:

– Hat pár?
– Nem a kezek megteremtése a nehéz – mondta az Isten –, hanem az a három pár szem, amellyel egy anyának rendelkeznie kell. – Olyan sok?

A jó Isten bólintott.

– Az egyik pár azért kell neki, hogy csukott ajtón keresztül is megláthassa, hogy mi történik amikor beszól: „Mit csináltok?” és azt a választ hallja, hogy „semmit”. Egy másik szempárra a fej hátsó részén azért, hogy észre vegye, amit nem kell látnia. A harmadikra pedig azért, hogy mikor gyermeke valami rosszat tett, szemeivel közölhesse: „Mindent tudok és éppen ezért melletted vagyok.”

– Uram – szólt az angyal, enyhén megérintve a karját –, ma már eleget dolgoztál, térj nyugovóra, holnap is lesz nap.

– Sajnos nem tehetem – szólt az Úr –, már majdnem befejeztem. Elkészült egy édesanya, aki magától meggyógyul, ha beteg, aki tud hat ember számára ebédet készíteni egy fél kiló darált húsból.

Az angyal kíváncsian körbe repkedti a mintanyát, és sóhajtva megjegyzi:

– Túl gyöngéd.
– De mindennek ellen tud állni. Neked halvány fogalmad sincs, mit tud egy édesanya elviselni – szólt az Úr.

– Tud gondolkodni?
– Nemcsak hogy gondolkodni tud, hanem annyira ügyesen használja az értelmét, hogy még a kompromisszumra is képes – állította az Úr.

Akkor az angyal közelebb hajolt a modell-anyához, és az egyik ujját végig húzta az arcán.

– Itt van valami, ami fölösleges – szólt az angyal.

– Nem fölösleges ott semmi – szólt az Úr –, az egy könnycsepp.

– Hát az meg mire jó?
– Azzal lehet kifejezni az örömet, a bánatot, a csalódást, a fájdalmat, a magányt és a büszkeséget.
– Te egy lángész vagy! – kiáltott fel az angyal. Finom melankóliával válaszolt az Úr:
– Megvallom az igazat, a könnyet nem én teremtettem!

Ha a könnyet nem az Isten teremtette, miért erőszakoljuk mi mások szemébe?

A SZÁMLA

Egy este, amikor az anya a vacsorát főzte, a tizenegy éves fia megjelent a konyhaajtóban, kezében egy cédulával. Furcsa, hivatalos arc-kifejezéssel nyújtotta át a gyerek a cédulát az

anyjának, aki megtörölte a kezét a kötényében és elkezdte olvasni azt:

„A virágágyás kigyomlálásáért: 500,- Ft

A szobám rendberakásáért: 1000,- Ft

Mert elmentem tejért: 100,- Ft

Mert három délutánon át vigyáztam a húgomra: 1500,- Ft.

Mert kétszer ötöst kaptam az iskolában: 1000,- Ft

Mert minden nap kiviszem a szemetet: 700,-Ft

Összesen: 4800,- Ft.”

A mama kedvesen nézett a fia szemébe. Rengeteg emlék tolt fel benne. Fogott egy tollat és a cédula hátuljára ezeket írta:

„Mert 9 hónapig hordtalak a szívem alatt: 0 Ft

Az összes átvirrasztott éjszakáért, amit a betegágyad mellett töltöttem: 0 Ft

A sok-sok ringatásért, vigasztalásért: 0 Ft

A könnycseppjeid felszárításáért: 0 Ft

Mindenért, amit nap mint nap tanítottam neked: 0 Ft

Minden reggeliért, ebédért, uzsonnáért, zsemleért, amiket készítettem neked: 0 Ft

Az ételért, amit mindennap neked adok: 0 Ft

Amikor befejezte a mama, mosolygva nyújtotta át a cédulát a fiúnak. A gyerek elolvasta és két nagy könnycsepp gördült ki a szeméből. Összegyúrta a papírost és azt írta a saját számlájára: „fizetve”.

Aztán az anyja nyakába ugrott és csókokkal halmozta el.

(Bruno Ferrero: *Több fényt című művéből*)

KÖSZÖNTJÜK AZ ÉDESANYÁKAT
ÉS A NAGYMAMÁKAT!

NAPLÓ

ALKALMAINK VOLTAK:

- 2014. március 2. ■ Psalmus kórus szolgálata a pomázi római katolikus templomban.
- 2014. március 3-7. ■ Böjti evangelizációs hét Pomázon, Horváth Géza pasaréti lpt. szolgálataival.
- 2014. március 9. ■ Gyermekdélután. Presbiteri gyűlés.
- 2014. március 21. ■ Pedagógus este Pomázon.
- 2014. március 28. ■ A Diakóniai csoport képzési alkalma a Budai Református Gyülekezet Diakóniai Szolgálata vezetőinek szolgálataival.
- 2014. április 10. ■ Egyházmegyei vizitáció. Presbiteri gyűlés.
- 2014. április 13. ■ Gyermekdélután.

TERVEZETT ALKALMAINK:

- 2014. április 25-27. ■ Psalmus kórus szolgálata Zilahon.
- 2014. május 4. 9.00/10.30 ■ Anyák napi istentisztelet.
- 2014. május 11. 18.00 ■ Presbiteri gyűlés.
- 2014. május 15-18. ■ A marosszentgyörgyi Reménység kórus szolgálata gyülekezetünkben.
- 2014. május 18. 15.00 ■ Egyházmegyei kórustalálkozó Gödöllőn a Psalmus kórus részvételével.
- 2014. május 25. 15.00 ■ Presbiteri továbbképző alkalom Csobánkán.
- 2014. május 29. 9.00/18.00 ■ Áldozócsütörtöki ünnepi istentisztelet.
- 2014. május 31. 15.00 ■ Konfirmációi vizsga a pomázi templomban, majd presbiteri gyűlés.
- 2014. június 1. 10.30 ■ Konfirmációi fogadalomtétel a pomázi templomban.
- 2014. június 2.4.6. 18.00 ■ Bűnbánati alkalmak Pomázon.
- 2014. június 3.5. 18.00 ■ Bűnbánati alkalmak Csobánkán.
- 2014. június 8. 9.00/10.30 ■ Pünkösdi ünnepi istentisztelet úrvacsorai közösségben.
- 2014. június 9. 9.00/10.30 ■ Pünkösdi ünnepi istentisztelet legátus szolgálataival.
- 2014. július 7-12. ■ Nyári gyermektábor a móri Szolgáló Szeretet Házában (Életkor: betöltött 6. év - elvégzett 7. osztály).

KERESZTELŐ:

- 2014. március 16. ■ Laslau Levente.
- 2014. március 23. ■ Nagy Kornélia.
- 2014. április 13. ■ Benedek Hanna (Csobánka).

FELNŐTT KERESZTELÉS ÉS KONFIRMÁCIÓ:

2014. március 30. ■ Gaszó Levente, Gaszó Szabolcs, Gaszó Dorotty.

HALÁLOZÁS, TEMETÉSEK:

- 2014. február 17-én elhunyt Boros Gyuláné szül. Koncz Etelka (†94) testvérünk, temetése 2014. március 1-jén volt az óbudai köztemetőben.
- 2014. február 17-én elhunyt Varga Ferencné szül. Szepesi Eszter (†95) testvérünk, temetése 2014. március 3-án volt a pomázi református temető kertben.
- 2014. március 3-án elhunyt Horváth Edéné szül. Szabó Erzsébet (†99) testvérünk, a megemlékezést 2014. március 22-én tartottuk református templomunkban.
- 2014. március 13-án elhunyt Pintér Lászlóné szül. Győri Katalin (†66) testvérünk, temetése 2014. március 19-én volt városunk ravatalozójából.
- 2014. március 16-án elhunyt Borsi Jánosné szül. Facsar Erzsébet (†72) testvérünk, temetése 2014. március 25-én volt városunk ravatalozójából.
- 2014. március 28-án elhunyt Nagy Jánosné szül. Erdei Irma (†67) testvérünk, temetése 2014. április 7-én volt a pomázi róm. kat. újtemetőben.
- 2014. április 2-án elhunyt Galda Antalné (†82) testvérünk, temetése 2014. április 14-én volt a pomázi református temető kertben.

Gyülekezeti újságunk következő száma várhatóan 2014. június 22-én jelenik meg.

1 + 1 %

Kérjük, hogy adója első 1%-ával támogassa Ön is a Magyarországi Református Egyház értéktéremtő társadalmi szolgálatát!

Technikai szám: 0066

Bővebb információ:

<http://www.reformatus.hu/egyszazalek/>

Az adóbevallásunk során lehetőségünk van az adónk további 1 %-áról is rendelkezni. Társegyházközségünk megsegítésére is köszönettel fogadjuk az adó 1 %-át, amit a gyülekezetünk teljes körű hitéletének, istentiszteletének otthont adó templom védelmére, a közösségi életnek teret biztosító intézményeink fejlesztése fordítunk. **KÖSZÖNJÜK.**

Pomázi Református Gyülekezetért Alapítvány

Adószám: 18693829-1-13

Kérjük, hogy alapítványunkat adományával is támogassa.

Az alapítvány számlaszáma:

Pilisvörösvár és Vidéke Takarékszövetkezet Pomázi Fiókja
65700055-10140114

**BEÍRATKOZÁS
REFORMÁTUS
HIT- ÉS ERKÖLCSTANRA
2014. ÁPRILIS 28-29-30.
JELENTKEZZ TE IS!**

**BIBLIAI RAJZPÁLYÁZAT
FELHÍVÁS GYERMEKEKNEK**

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség presbitériuma „JÓZSEF TÖRTÉNETE” címmel (Mózes 1. könyve 37-50. rész) rajzpályázatot hirdet Pomáz és Csobánka település minden óvoda-nagycsoportos és általános iskola alsó tagozatos gyermeke részére.

A tetszőleges technikájú színes rajzokat A4 vagy A3 méretben 2014. május 28-án 12 óráig a Református Lelkészi Hivatalba lehet benyújtani. Jutalmazás két korcsoportban: könyvtulajdon és táborozási lehetőség formájában.

Részletek: www.pomaz.reformatus.hu internetes honlapunkon vagy a 06-26-325-297 telefonszámon.

ÁLDÁS, BÉKESSÉG!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja
Cím: 2013 Pomáz, Hősök tere 1.; – Telefon: 06-26-325-297
Csobánkai Gyülekezeti Ház: 2014 Csobánka, Béke u. 19.
E-mail cím: pomaz-csobanka@reformatus.hu
Honlapcím: <http://www.pomaz.reformatus.hu>

Gyülekezetünk számlaszámai:
Pomáz: 10918001-00000034-47170002
Csobánka: 10918001-00000034-47170019

Felelős kiadó: Nyilas Zoltán lelkipásztor (e-mail: znyilas@freemail.hu)
Szerkesztőbizottság: Nyilas Zoltán, Hardi Péter, Mazaray Sándor, Görbe Ferenc, Dr. Puskás Attila.
Szerkesztő: Dr. Puskás Attila (e-mail: dr.puskas.attila@t-online.hu; Tel.: +36-20-9355-362)
Terjesztési felelős: Erdélyi Sándor (e-mail: erkuchenbauer@gmail.com; Tel.: +36-20-9325-110)
Megjelenik kéthavonta 400 példányban, ingyenes terjesztésben.

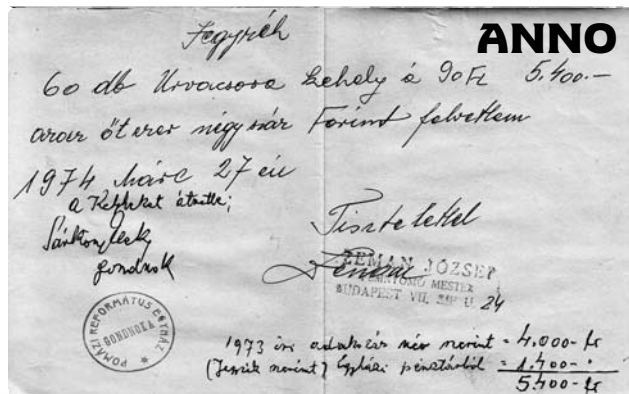
Március 9-én Rác Tibor, a Gerecsei Szórványmisszió lelkésze hirdette az igét.

Március 16-án gyülekezetünk gyermekei szolgáltak a pomázi templomban.

Március 30-án presbiterjeink kisköri továbbképzésen vettek részt a leányfalui református templomban. Dr. Lovas András Budapest-gazdagréti lelképásztor tartott előadást az Egyházi Jövőkép Bizottság munkájáról, az Érintés című megújulási programról, és a most hozzákapcsolódó, 28 héten át tartó és 28 témakört érintő imaközösség lehetőségéről.

REMÉNYIK SÁNDOR: KEGYELEM

Először sírsz.
 Azután átkozódsz.
 Aztán imádkozol.
 Aztán megfeszíted
 Körömszakadtig maradék-erőd.
 Akarsz, egetostromló akarattal -
 S a lehetetlenség konok falán
 Zúzod véresre koponyád.
 Azután elalélsz.
 S ha újra eszmélsz, mindent újra kezdesz.
 Utoljára is tompa kábulattal,
 Szótalanul, gondolatlanul
 Mondod magadnak: mindegy, mindhiába:
 A bűn, a betegség, a nyomorúság,
 A mindennapi szörnyű szürkeség
 Tömlöcéből nincsen, nincsen menekvés!

S akkor - magától - megnyílik az ég,
 Mely nem tárult ki átokra, imára,
 Erő, akarat, kétségbeesés,
 Bűnbánat - hasztalanul ostromolták.
 Akkor megnyílik magától az ég,
 S egy pici csillag sétál szembe véled,
 S olyan közel jön, szépen mosolyogva,
 Hogy azt hiszed: a tenyeredbe hull.
 Akkor - magától - szűnik a vihar,
 Akkor - magától - minden elcsitul,
 Akkor - magától - éled a remény.
 Álomfáidnak minden aranyágán
 Csak úgy magától - friss gyümölcs terem.
 Ez a magától: ez a Kegyelem.
 (1925)

